

โครงการที่ 1 การจัดทำคู่มือมาตรฐานการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามหลักมาตรฐานสากลและหลักสิทธิมนุษยชน
ระยะที่ 5 จัดทำคู่มือเกี่ยวกับการตรวจค้น จับกุม การควบคุมและการตรวจพิสูจน์ให้ได้มาตรฐานสากล

คู่มือการปฏิบัติต่อชาวต่างชาติ

ในด้านการอำนวยความสะดวกความยุติธรรมในคดีอาญา

“ หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม ”

สถาบันส่งเสริมงานสอบสวน สำนักงานกฎหมายและคดี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

คำนำ

คู่มือ “การปฏิบัติต่อชาวต่างชาติ ในด้านการอำนวยความสะดวกในคดีอาญา” ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ.๒๕๕๘ โดยสมาชิกอาเซียน จำนวน ๑๐ ประเทศ ประกอบด้วย ไทย พม่า ลาว กัมพูชา มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย บรูไน เวียดนาม และฟิลิปปินส์ ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจในด้านการอำนวยความสะดวกในคดีอาญา เมื่อประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแล้วนั้น มีความจำเป็นจะต้องติดต่อ ให้บริการ และปฏิบัติต่อประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกของชาติในประชาคมอาเซียน รวมไปถึงประชาชนชาวต่างชาติต่างๆ ไป ซึ่งจะหลั่งไหลเข้ามาสู่ประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การอำนวยความสะดวกในคดีอาญา นั้น จำเป็นต้องนำมาใช้ปฏิบัติต่อชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรด้วย เพราะชาวต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทยนั้น อาจจะต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย ไม่ว่าจะในฐานะผู้เสียหาย, พยาน หรือแม้กระทั่งในฐานะผู้ต้องหา ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔ ได้ระบุไว้ว่า ผู้ใดกระทำความผิดในราชอาณาจักร ผู้นั้นต้องรับโทษตามกฎหมาย หรือแม้กระทั่งการเสียชีวิตของชาวต่างชาติในประเทศไทย

คู่มือฉบับนี้ ได้รวบรวมแนวทางการปฏิบัติต่อชาวต่างชาติ ในด้านการอำนวยความสะดวกในคดีอาญา ตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ รวมถึงหนังสือสั่งการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติในกรณีที่คนต่างชาติเป็นผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือเสียชีวิตในประเทศไทย

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือ “การปฏิบัติต่อชาวต่างชาติ ในด้านการอำนวยความสะดวกในคดีอาญา” ฉบับนี้ คงเป็นประโยชน์สำหรับข้าราชการตำรวจที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ในด้านการอำนวยความสะดวกในคดีอาญา รวมถึงพนักงานสอบสวน ที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่อำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนของประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนและในประเทศต่างๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชน

สถาบันส่งเสริมงานสอบสวน

สำนักงานกฎหมายและคดี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

บทนำ

ในปี พ.ศ.๒๕๕๘ ประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องหรือมีปฏิสัมพันธ์กับคนต่างชาตินานาชาติมากขึ้น การอำนวยความสะดวกทางอาญา ซึ่งเป็นภารกิจหลักอย่างหนึ่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดมาตรฐานในการดำเนินการ อีกทั้งยังต้องเป็นมาตรฐานที่เป็นสากล และต้องไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของทั้งประชาชนคนไทยและคนต่างชาติด้วย

เนื่องจากในปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล และสิทธิในกระบวนการยุติธรรมไว้ และประกอบกับได้มีการแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งทำให้คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการต่างๆ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งได้สั่งการไว้ ไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมายที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไป สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้มีคำสั่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เรื่อง การอำนวยความสะดวกในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวน และมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เฝ้าระวังการสอบสวนคดีอาญา สำหรับเป็นแนวทางในการดำเนินการในด้านกระบวนการยุติธรรมให้แก่ประชาชนเพื่อให้สอดคล้องกับหลักของกฎหมายซึ่งได้เปลี่ยนแปลงไป

ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การอำนวยความสะดวกในคดีอาญา นั้น จำเป็นต้องนำมาใช้ปฏิบัติต่อชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรด้วย เพราะชาวต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทยนั้น อาจจะต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย ไม่ว่าจะในฐานะผู้เสียหาย, พยาน หรือแม้กระทั่งในฐานะผู้ต้องหา ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔ ได้ระบุไว้ว่า ผู้ใดกระทำความผิดในราชอาณาจักร ผู้นั้นต้องรับโทษตามกฎหมาย หรือแม้กระทั่งการเสียชีวิตของชาวต่างชาติในประเทศไทย

สถาบันส่งเสริมงานสอบสวน สำนักงานกฎหมายและคดี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้รวบรวม และจัดทำคู่มือ “การปฏิบัติต่อชาวต่างชาติ ในด้านการอำนวยความสะดวกในคดีอาญา” เพื่อใช้เป็นแนวทางในการอำนวยความสะดวกในคดีอาญา รวมถึงหนังสือสั่งการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เกี่ยวกับเรื่องแนวทางการปฏิบัติในกรณีที่คนต่างชาตินเป็นผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือเสียชีวิตในประเทศไทย ซึ่งเนื้อหาของคู่มือฉบับนี้ประกอบด้วย

๑. การอำนวยความสะดวกในคดีอาญา ตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖

- การรับแจ้งความ
- การค้น
- การจับ
- การควบคุม

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทนำ

การอำนวยความสะดวกในคดีอาญา

บททั่วไป	๒
การรับแจ้งความ	๗
การค้น	๙
การจับ	๑๒
การควบคุม	๑๕
การปล่อยชั่วคราว	๑๖
การสอบสวน	๑๙
การทำสำนวนการสอบสวน	๒๖
มาตรการควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา	๕๒

หนังสือสั่งการของ ตร. เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติกรณีคนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร
ตกเป็นผู้เสียหาย, ผู้ต้องหา หรือเสียชีวิต

แนวทางการปฏิบัติกรณีคนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรตกเป็นผู้เสียหาย หรือผู้ต้องหา	๖๕
แนวทางการปฏิบัติกรณีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเสียชีวิตในประเทศไทย	๗๗
บรรณานุกรม	๘๐
ผนวก	๘๑

การอำนวยความสะดวกธรรมชาติในคดีอาญา

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ที่ ๔๑๖/๒๕๕๖

เรื่อง การอำนวยความสะดวกธรรมชาติในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวน
และมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เฝ้าระวังการสอบสวนคดีอาญา

เนื่องจากปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลและสิทธิในกระบวนการยุติธรรมไว้ ประกอบกับมีการแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทำให้คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในบางเรื่องไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมายที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไป จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขเรื่องการอำนวยความสะดวกธรรมชาติในการสอบสวนคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวน และมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เฝ้าระวังการสอบสวนคดีอาญาเสียใหม่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑(๔) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ ที่ให้อำนาจในการออกคำสั่งนี้ โดยมีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย จึงออกคำสั่งโดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องการอำนวยความสะดวกธรรมชาติในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวน และมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เฝ้าระวังการสอบสวนคดีอาญา ไว้ท้ายคำสั่งนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖

สำเนาถูกต้อง

พลตำรวจเอก

(อดุลย์ แสงสิงแก้ว)

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

พันตำรวจเอก

(อดุลย์ ศรีเสอขาม)

รองผู้บังคับการกองกฎหมาย ปฏิบัติราชการแทน

ผู้บังคับการกองกฎหมาย

๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖

บทที่ ๑

บททั่วไป

๑. คำสั่งนี้ใช้กับ การอำนวยความสะดวกยุติธรรมในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวน และ มาตรการการควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา

๒. ให้ยกเลิก

(๑) คำสั่งกรมตำรวจ ที่ ๙๖๐/๒๕๓๗ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๓๗ เรื่อง มาตรการ ควบคุม ตรวจสอบ เร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา

(๒) คำสั่งกรมตำรวจ ที่ ๕๗๒/๒๕๓๘ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๓๘ เรื่องการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในการสอบสวนคดีอาญา

(๓) คำสั่งกรมตำรวจ ที่ ๗๕๓/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๑ เรื่อง การทำ สำนวนการสอบสวน

(๔) คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๔๗๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๐ เรื่อง การทำสำนวนการสอบสวน(เพิ่มเติม)

(๕) หนังสือกองคดี กรมตำรวจ ที่ ๐๖๐๓.๓/ว.๑๖๐๙ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๓๒ เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗

(๖) หนังสือกองคดี กรมตำรวจ ด่วนที่สุด ที่ ๐๖๐๓.๒๑/๓๖๙๓ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๓๓ เรื่อง กำชับการสอบสวนคดีอาญา

(๗) หนังสือกรมตำรวจ ที่ ๐๕๐๓.๖/๑๑๙๙๙ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๓๙ เรื่อง กำชับและชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการปล่อยชั่วคราว

(๘) หนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๐๐๐๔.๖/๖๑๖๗ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการส่งสำนวนคดีที่ผู้ต้องหาถูกคุมขังอยู่ในคดีอื่นที่เรือนจำซึ่งอยู่ในเขต อำนาจศาลอื่น

(๙) หนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๐๐๐๔.๖/๑๐๖๑๕ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๕ เรื่อง กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสำนวนการสอบสวนที่ผู้ต้องหาหลบหนีประกันและคดีที่ ผู้ต้องหาบางคนถูกจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลอื่น

(๑๐) หนังสือกองคดี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๐๐๐๔.๖/๑๐๙๔๐ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๕ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการทำสำนวนการสอบสวนเพิ่มเติม

(๑๑) หนังสือกองคดี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๐๐๐๔.๓๖/๕๐๖๑ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๖ เรื่อง การสอบสวนคดีอาญากรณีผู้เสียหายมอบอำนาจผู้อื่นให้ร้องทุกข์

(๑๒) หนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๐๐๐๔.๖/๙๗๓๓ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๔๖ เรื่อง แนวทางการขอขยายเวลาการทำสำนวนชั้นอุทธรณ์

(๑๓) หนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๐๐๐๔.๖/๙๙๕๒ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๖ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติในการพิจารณาโดยต่อเนื่อง และการใช้หลักประกันในชั้นสอบสวน เป็นหลักประกัน ในชั้นศาล

(๑๔) หนังสือกองคดี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๐๐๐๔.๖/๑๐๕๐๖ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๗ เรื่อง กำชับการปฏิบัติในการสอบสวนคดีอาญา

(๑๕) หนังสือกองคดี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๐๐๐๔.๖/๑๓๗๘ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๘ เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ.๒๕๔๗

(๑๖) หนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๐๐๓๑.๒๑๒/๔๓๖๐ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๙ เรื่อง กำชับให้ตรวจสอบข้อมูลบุคคลของผู้ต้องหาหรือผู้ถูกจับ

(๑๗) หนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๐๐๓๑.๒๑๒/๔๔๕๘ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๙ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการขอออกหมายค้น หมายจับ และการดำเนินกระบวนการพิจารณาของ ศาลอาญา

(๑๘) หนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ด่วนมาก ที่ ๐๐๓๑.๒๑๒/๔๕๐๑ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๐ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ การบันทึกคดี(ออกเลขคดี) การสอบสวนคดีไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด และการรายงานคดี

(๑๙) หนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ ๐๐๓๑.๒๑๒/๕๑๘๓ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติการเรียงเอกสารในส่วนงานการสอบสวนคดีอาญา และการออกเลขคดี(เพิ่มเติม)

(๒๐) หนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ ๐๐๓๑.๒๑๒/๐๙๐๘๖ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๑ เรื่อง แก้ไขแนวทางปฏิบัติในการรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ การบันทึกคดี (ออกเลขคดี) การสอบสวนคดีไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดและการรายงานคดี และการกำหนดแนวทาง ปฏิบัติในการเพิ่มประสิทธิภาพงานสอบสวน

(๒๑) หนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๐๐๑๑.๒๕/๙๖๘ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๔ เรื่อง การอายัดตัวผู้ต้องหาต่อเรือนจำหรือทัณฑสถาน

(๒๒) หนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๐๐๑๑.๒๔/ว ๗๓ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการออกหมายเรียกและขอออกหมายจับผู้ต้องหา

๓. ระเบียบ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการใดที่ขัด หรือแย้งกับคำสั่งนี้ให้ใช้คำสั่งนี้แทน

๔. ในคำสั่งนี้

(๑) “การรับแจ้งความ” หมายถึง การที่พนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่ เกี่ยวข้องได้รับแจ้งเรื่องราวต่างๆ จากผู้ที่มาแจ้งยังหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน ทั้งที่ไม่เกี่ยวกับคดีอาญา และเกี่ยวกับคดีอาญา

(๒) “หน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน” หมายถึง สถานีตำรวจ กลุ่มงานสอบสวน หรือกองกำกับการที่มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค ๑ – ๙ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และกลุ่มงานสอบสวนและตรวจสอบทรัพย์สินในสังกัดกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

(๓) “การแจ้งความที่ไม่เกี่ยวกับคดีอาญา” หมายถึง การที่ผู้แจ้งมาแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งไม่ใช่คำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษเพื่อให้ดำเนินการ หรือขอรับบริการในเรื่องอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับคดีอาญา

(๔) “การแจ้งความที่เกี่ยวกับคดีอาญา” หมายถึง การที่ผู้แจ้งมาแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งเกี่ยวกับการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษในคดีอาญาทั่วไป หรือคดีจราจรทางบก

(๕) “คดีอาญาทั่วไป” หมายถึง คดีที่กล่าวหาว่าผู้ใดกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญา

(๖) “คดีจราจรทางบก” หมายถึง คดีที่กล่าวหาว่าผู้ใดขับรถในทางโดยประมาทเป็นเหตุให้ทรัพย์สินผู้อื่นได้รับความเสียหาย และหรือผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ และหรืออันตรายสาหัส และหรือถึงแก่ความตาย ซึ่งเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๔๓(๔), มาตรา ๑๕๗ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๐ มาตรา ๓๐๐ หรือมาตรา ๒๕๑

(๗) “การค้น” หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ใช้อำนาจและหน้าที่ที่มีอยู่ตามกฎหมายทำการตรวจสอบเพื่อค้นหาหรือยึดสิ่งของซึ่งจะใช้เป็นพยานหลักฐานตามกฎหมายได้ หรือเพื่อพบและช่วยบุคคลที่ถูกหน่วงเหนี่ยวกักขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือเพื่อพบบุคคลที่มีหมายจับหรือคำสั่งของศาล เพื่อนำมาดำเนินคดีตามกฎหมาย

(๘) “การจับ” หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ใช้อำนาจและหน้าที่ที่มีอยู่ตามกฎหมายทำให้ผู้ถูกจับถูกจำกัดเสรีภาพในร่างกาย และทำให้เสรีภาพในการเคลื่อนที่สิ้นสุดลง รวมทั้งกรณีที่ผู้จับแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับว่า เขาต้องถูกจับแล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวน

(๙) “ผู้ถูกจับ” หมายถึง บุคคลที่ถูกจับมาหาเจ้าพนักงานโดยจะถูกกล่าวหาแล้วหรือไม่ก็ตาม

(๑๐) “สำนวนการสอบสวน” หมายความว่า บรรดาสรพเอกสารทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับคดีที่พนักงานสอบสวนได้รวบรวมไว้ เช่น บันทึกคำให้การของผู้ที่พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานอื่นเป็นผู้ทำ เอกสารที่ยื่นเป็นพยาน คำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษที่ยื่นต่อเจ้าพนักงาน เพื่อประสงค์ทราบข้อเท็จจริง และพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหาเพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา

(๑๑) “สำนวนคดีอาญาทั่วไป” หมายถึง สำนวนการสอบสวนคดีที่กล่าวหาว่าผู้ใดกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญา ยกเว้นคดีจราจรทางบก

(๑๒) “สำนวนคดีจราจรทางบก” หมายถึง สำนวนการสอบสวนคดีที่กล่าวหาว่าผู้ใดขับรถในทางโดยประมาทเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต และหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ซึ่งเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๔๓(๔) และมาตรา ๗๘ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๙๑ มาตรา ๓๐๐ และมาตรา ๒๙๑

(๑๓) “สำนวนชั้นสูตรพลิกศพ” หมายถึง สำนวนการสอบสวนชั้นสูตรพลิกศพ ที่ได้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ ซึ่งไม่ใช่สำนวนคดี เพียงแต่ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้โดยอนุโลม

(๑๔) “สำนวนไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด” หมายถึง สำนวนคดีที่ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๐(๑) รวมทั้งคดีที่ไม่รู้จักชื่อ ชื่อสกุล และมีตำหนิรูปพรรณไม่เพียงพอที่จะเขียนภาพเหมือนผู้กระทำความผิดเพื่อขอให้ศาลออกหมายจับได้

(๑๕) “สำนวนคดีรู้ตัวผู้กระทำความผิด” หมายถึง สำนวนคดีที่รู้จักชื่อ ชื่อสกุล หรือรู้จักชื่อแต่ไม่รู้จักชื่อสกุล หรือไม่รู้จักชื่อ ชื่อสกุล แต่มีตำหนิรูปพรรณเพียงพอที่จะเขียนภาพเหมือนผู้กระทำความผิดเพื่อขอให้ศาลออกหมายจับได้

(๑๖) “ข้อหา” หมายถึง ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำทั้งหลายที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด รวมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับเวลา และสถานที่ซึ่งเกิดการกระทำนั้นๆ อีกทั้งบุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องด้วยพอสมควรเท่าที่จะทำให้ผู้ต้องหาเข้าใจได้ดี

(๑๗) “ฐานความผิด” หมายถึง ความผิดที่ผู้ต้องหาถูกกล่าวหาตามที่ประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญาให้ชื่อฐานความผิดไว้ เช่น ฐานลักทรัพย์ ฐานฉ้อโกง ฐานทำให้แท้งลูก ฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วยเจ็บหรือคนชรา ฐานค้ำมนุษย์ เป็นต้น ส่วนความผิดอื่นใดที่ประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญาที่ได้ให้ชื่อฐานความผิดไว้ เช่น ความผิดต่อชีวิต มีบทมาตราทั้งที่เป็นความผิดในการฆ่าผู้อื่น ความผิดในการทำร้ายผู้อื่นถึงตายโดยไม่มีเจตนาฆ่า ความผิด ในการทำให้ผู้อื่นตายโดยประมาท เป็นต้น ในการให้ชื่อฐานความผิดอาจใช้ชื่อฐานความผิดโดยสรุปสาระสำคัญขององค์ประกอบความผิดที่กล่าวหาได้ เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นตายโดยไม่เจตนา ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นตายโดยประมาท เป็นต้น

(๑๘) “ผู้กล่าวหา” หมายถึง ผู้ร้องทุกข์หรือผู้กล่าวโทษ ซึ่งจะเป็นผู้เสียหายหรือมิใช่ผู้เสียหายก็ได้

๕. ในคำสั่งนี้ ถ้าคำใดมีคำอธิบายไว้แล้วในข้อ ๔ ให้ถือตามความหมายที่ได้อธิบายไว้ เว้นแต่ ข้อความใดในคำสั่งที่แตกต่างจากคำอธิบายก็ให้มีความหมายเป็นไปตามนั้น

๖. วิธีปฏิบัติเรื่องใดที่มีได้กำหนดในคำสั่งนี้ไว้โดยเฉพาะ ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

๗. คำสั่งนี้ไม่มีผลกระทบต่อถึงการดำเนินการใดๆ ที่ได้กระทำไปแล้วก่อนวันที่คำสั่งนี้
ใช้บังคับ สำหรับการดำเนินการเรื่องใดที่กำหนดไว้ในคำสั่งนี้ซึ่งยังไม่สามารถดำเนินการได้ในวันที่คำสั่งนี้
ใช้บังคับ ให้ดำเนินการในเรื่องดังกล่าวต่อไปจนแล้วเสร็จ

บทที่ ๒

การอำนวยความสะดวกธรรมในคดีอาญา

๑. การรับแจ้งความ

การรับแจ้งความ ให้ผู้รับแจ้งความพึงระลึกไว้เสมอว่า การรับแจ้งความเป็นหน้าที่ที่จะต้องบริการประชาชน เพื่อให้เป็นไปตามหลักการที่ว่า “เป็นตำรวจมืออาชีพ เพื่อความผาสุกของประชาชน” จึงต้องรับแจ้งความ และให้บริการทุกเรื่องโดยให้ปฏิบัติ ดังนี้

๑.๑ การดำเนินการเมื่อได้รับแจ้งความ

๑.๑.๑ เมื่อมีผู้มาติดต่อราชการที่หน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน ไม่ว่าจะด้วยเรื่องใดๆ ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในขณะนั้นทักทาย อำนวยความสะดวกให้คำแนะนำที่ถูกต้องอย่างรวดเร็ว ห้ามมิให้ทักเสียงหรือละเลยหรือปิดความรับผิดชอบ

๑.๑.๒ เมื่อมีผู้มาแจ้งความที่ไม่เกี่ยวกับคดีอาญา และผู้แจ้งมีความประสงค์จะแจ้งไว้เป็นหลักฐานเพื่อประกอบการยืนยัน รับรอง หรือตรวจสอบ ให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องบันทึกคำแจ้งความนั้น ในสมุดรายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐาน ส่วนการแจ้งเอกสารหาย ให้บันทึกการรับแจ้งไว้ในสมุดรายงานประจำวันรับแจ้งเอกสารหาย

๑.๑.๓ เมื่อมีผู้มาแจ้งความที่เกี่ยวกับคดีอาญา ให้พนักงานสอบสวนทักทายผู้แจ้งอยู่เสมอว่า ผู้เสียหายอาจร้องทุกข์ หรือผู้กล่าวโทษอาจกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนได้ และพนักงานสอบสวนมีหน้าที่ต้องรับคำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเหตุเกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าเกิดภายในเขตอำนาจการสอบสวนของตนหรือไม่ก็ตาม ห้ามปฏิเสธว่าเหตุมิได้เกิดในเขตอำนาจตน และให้ดำเนินการ ดังนี้

๑.๑.๓.๑ การรับแจ้งความที่เกี่ยวกับคดีอาญาซึ่งได้เกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตน โดยให้พนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษตามระเบียบว่าด้วยการรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ โดยให้บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษไว้ในสมุดสารบบการดำเนินคดีอาญาทั่วไป หรือสมุดสารบบการดำเนินคดีจราจรทางบก ไม่ว่าจะป็นกรณีเปรียบเทียบปรับในวันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษได้หรือไม่ก็ตาม หรือทำสำนวนการสอบสวน และลงรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี แล้วรีบดำเนินการสอบสวนโดยไม่ชักช้า

กรณีร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษในความผิดอาญาซึ่งมิได้เกิดในเขตอำนาจของตนหรือที่เกิดนอกราชอาณาจักร ให้รับแจ้งความโดยลงรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีไว้ หลังจากนั้นให้ส่งเรื่องไปยังพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการสอบสวนต่อไป

๑.๑.๓.๒ การรับแจ้งความที่เกี่ยวกับคดีอาญาซึ่งได้เกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตนแต่เป็นกรณีที่ถูกผู้เสียหายขอความช่วยเหลือแต่ไม่ยอมรับตามระเบียบหรือคดีความผิดต่อส่วนตัวซึ่งผู้เสียหายมาแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน และคู่กรณีได้เจรจายอมความกัน

โดยถูกต้องตามกฎหมายก่อนที่จะมีการรับคำร้องทุกข์ตามระเบียบ หรือกรณีอื่นๆ พนักงานสอบสวนไม่ต้องทำการสอบสวน แต่ให้ลงรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี พร้อมทั้งบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการรับแจ้งความไว้ในสมุดสารบบการรับแจ้งความที่เกี่ยวกับคดีอาญาโดยไม่สอบสวน (แบบ ส ๕๖ - ๗๔)

๑.๑.๔ การรับแจ้งความที่ยังไม่แน่ชัดว่าความผิดอาญาได้เกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดในเขตอำนาจของตน ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการดังนี้

(๑) ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙

(๒) กรณีที่ไม่แน่ชัดว่าพนักงานสอบสวนคนใดในจังหวัดเดียวกัน หรือในระหว่างหลายจังหวัดให้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑ โดยให้พนักงานสอบสวนที่รับแจ้งความดำเนินการสอบสวนเบื้องต้น แล้วเสนอความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้มีอำนาจชี้ขาดวินิจฉัยสั่งการ

๑.๑.๕ การรับแจ้งความที่ยังไม่แน่ชัดว่าเป็นคำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษ หรือเป็นเรื่องราวแพ่ง ให้พนักงานสอบสวนบันทึกการรับแจ้งความไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี แล้วรีบเสนอเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน พิจารณาสั่งภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่บันทึกการรับแจ้งความไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี

กรณีผู้บังคับบัญชาหัวหน้าหน่วยงานพิจารณาวินิจฉัยสั่งการแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องในทางแพ่งก็ให้ชี้แจงทำความเข้าใจให้ผู้แจ้งความทราบและลงประจำวันเกี่ยวกับคดี พร้อมให้ผู้แจ้งความลงชื่อไว้เป็นหลักฐาน

กรณีผู้บังคับบัญชาหัวหน้าหน่วยงานพิจารณาวินิจฉัยสั่งการแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องในทางอาญา ไม่ว่าจะเป็ความผิดอาญาแผ่นดินหรือความผิดต่อส่วนตัว ก็ให้พนักงานสอบสวนพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

๑.๑.๖ ในกรณีเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน เมื่อผู้เสียหายขอความช่วยเหลือแต่ไม่ยอมรับร้องทุกข์ตามระเบียบ หรือเมื่อผู้เสียหายฟ้องคดีเองโดยมิได้ร้องทุกข์ก่อน หรือเมื่อมีหนังสือกล่าวโทษเป็นบัตรสนเท่ห์ หรือบุคคลที่กล่าวโทษด้วยปากไม่ยอมบอกว่า เขาคือใคร หรือไม่ยอมลงลายมือชื่อในคำกล่าวโทษหรือบันทึกคำกล่าวโทษ พนักงานสอบสวนจะไม่ทำการสอบสวนก็ได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการ หรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ

ในกรณีผู้เสียหายขอความช่วยเหลือแต่ไม่ยอมรับร้องทุกข์ตามระเบียบ ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามหน้าที่โดยมิชักช้า หลังจากนั้นจึงรายงานผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ เพื่อจะไม่ทำการสอบสวน

กรณีดังกล่าว หากผู้บังคับบัญชาไม่เห็นว่าเป็นต้องทำการสอบสวน ให้บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการรับแจ้งความไว้ในสมุดสารบบการรับแจ้งความที่เกี่ยวกับคดีอาญา โดยไม่สอบสวน (แบบ ส.๕๖-๗๔)

ในกรณีเป็นความผิดอาญาแผ่นดินและไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามวรรคสอง ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนว่ามีมูลความผิดหรือไม่ ถ้าปรากฏเป็นความผิดแล้วเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะต้องดำเนินการสอบสวนต่อไป

๑.๒ การแจ้งผลความคืบหน้าการสอบสวน

เพื่อเป็นการสื่อสารและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับผู้แจ้งความร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ รวมทั้งผู้ที่ได้รับความเสียหายในคดีจราจรทางบกซึ่งมิใช่ผู้ต้องหา หรือญาติของผู้ตายในสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ ได้รับทราบความคืบหน้าผลการดำเนินการของพนักงานสอบสวน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมกัน จึงให้พนักงานสอบสวนถือปฏิบัติดังนี้

๑.๒.๑ คดีทุกประเภทที่มีผู้แจ้งความร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน ให้แจ้งความคืบหน้าผลการดำเนินการให้ผู้ร้องทุกข์หรือผู้กล่าวโทษ รวมทั้งผู้ที่ได้รับความเสียหายในคดีจราจรทางบกซึ่งมิใช่ผู้ต้องหา หรือญาติของผู้ตายในสำนวนชั้นสูตรพลิกศพทราบ โดยให้พนักงานสอบสวนแจ้งของสำนวนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายมีหน้าที่แจ้งความคืบหน้า

๑.๒.๒ การแจ้งผลความคืบหน้าการสอบสวนให้ผู้ร้องทุกข์หรือผู้กล่าวโทษทราบ ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งความคืบหน้าการสอบสวน โดยมีระยะเวลาในการแจ้งความคืบหน้าผลการสอบสวน ดังนี้

๑.๒.๒.๑ ครั้งแรก เมื่อครบกำหนด ๓๐ วันนับแต่วันรับคำร้องทุกข์ หรือ คำกล่าวโทษ

๑.๒.๒.๒ ครั้งที่สอง เมื่อครบกำหนด ๖๐ วันนับแต่วันที่แจ้งครั้งแรก

๑.๒.๒.๓ ครั้งที่สาม เมื่อสรุปสำนวนการสอบสวนส่งให้พนักงานอัยการ ทั้งนี้ หากมีการออกหมายจับ หรือจับกุมผู้ต้องหาได้ก็ให้แจ้งผู้ร้องทุกข์หรือผู้กล่าวโทษทราบด้วย

๒. การค้น

การค้นตัวบุคคลหรือสถานที่ ล้วนแล้วแต่เป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพที่กฎหมายคุ้มครอง เจ้าพนักงานตำรวจพึงกระทำด้วยความระมัดระวังและยึดถือหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ดังต่อไปนี้

๒.๑ เจ้าพนักงานตำรวจจะค้นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายหรือคำสั่งของศาลไม่ได้ เว้นแต่

(๑) เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่รโหฐาน หรือมีเสียง หรือพฤติกรรมอื่นใด อันแสดงได้ว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นในที่รโหฐานนั้น

(๒) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่รโหฐาน

(๓) เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้า ถูกไล่จับและหนีเข้าไปหรือมีเหตุ อันแน่นแฟ้น ควรสงสัยว่าได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้น

(๔) เมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าสิ่งของที่มิใช่เป็นความผิด หรือได้มาโดยการ กระทำความผิด หรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรืออาจเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ การกระทำความผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าหากrohหมายค้น สิ่งของนั้น จะถูกโยกย้ายหรือทำลายเสียก่อน

การใช้อำนาจตรวจค้นกรณีนี้ ให้ผู้ตรวจค้นจัดทำบันทึกการตรวจค้นโดยไม่มี หมายค้น (แบบ ส ๕๖ - ๓๑) โดยแสดงเหตุผลที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้ แล้วมอบบันทึกการตรวจค้นและ บัญชีทรัพย์สินประกอบบันทึกการตรวจค้นโดยไม่มีหมายค้น (แบบ ส ๕๖ - ๓๒) ให้ไว้แก่ผู้ครอบครอง สถานที่ที่ถูกตรวจค้น แต่ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้นให้ส่งมอบบันทึกดังกล่าวแก่บุคคลเช่นว่านั้นในทันที ที่กระทำได้ แล้วให้รับรายงานผลการตรวจค้นพร้อมทั้งเหตุผลเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปหนึ่งชั้น

(๕) เมื่อที่รโหฐานนั้น ผู้ที่จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้านและการจับนั้น มีหมายจับหรือ เป็นการจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๘

๒.๒ การค้นในที่รโหฐานต้องกระทำระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตก มีข้อยกเว้นดังนี้

(๑) เมื่อลงมือค้นแต่ในเวลากลางวัน ถ้ายังไม่เสร็จจะค้นต่อไปในเวลากลางคืนก็ได้

(๒) ในกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่ง หรือซึ่งกฎหมายอื่นบัญญัติให้ค้นได้เป็นพิเศษ จะทำการค้น ในเวลากลางคืนก็ได้

กรณีฉุกเฉินอย่างยิ่ง หมายถึง กรณีที่จะต้องเข้าจัดการในทันทีทันใด ถ้ารอช้า จะไม่เป็นการเหมาะสมแก่พฤติกรรม ทั้งนี้ให้พิจารณาจากความร้ายแรงของความผิด พฤติการณ์ในการ กระทำความผิดและการได้มาซึ่งพยานหลักฐานในคดี เช่น เจ้าพนักงานตำรวจเห็นเจ้าของบ้านกับพวกกำลัง ต้มกลั่นสุราอยู่ในบ้านเวลากลางคืน ถ้าไม่จับขณะกำลังกระทำผิดก็จะไม่เป็นการประจักษ์แจ้งว่าผู้นั้นกระทำ ความผิดและจะไม่ได้พยานหลักฐานของกลางหรือได้ไม่ครบถ้วนบริบูรณ์ดังในเวลากระทำผิด ถ้าปล่อยให้หนีเข้าไปโดยไม่จับทันที ก็อาจจับกุมผู้กระทำความผิดไม่ได้เลยทั้งพยานหลักฐานต่างๆ ก็อาจสูญหาย หรือถูกทำลายไปหมด จึงเป็นกรณีฉุกเฉิน เจ้าพนักงานมีอำนาจจับ แต่ถ้าเป็นการกระทำความผิดสุทโธษ แม้กระทำความผิดซึ่งหน้า หากเจ้าพนักงานรู้จักหลักแหล่งของผู้กระทำความผิดก็ไม่เป็นกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่ง

(๓) การค้นเพื่อจับผู้ร้ายหรือผู้ร้ายสำคัญจะทำในเวลากลางคืนก็ได้ แต่ต้องได้รับ อนุญาตพิเศษจากศาลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

ผู้ร้าย หมายถึง ผู้ที่กระทำอย่างโหดเหี้ยม และหมายความรวมถึงบุคคลที่ยังไม่ใช่ผู้กระทำความผิด เช่น คนที่มีจิตไม่ปกติเคยทำร้ายผู้อื่นมาก่อน คนบ้าหรือคนเป็นโรคจิตควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมตนเองไม่ได้อาจเกิดอันตรายต่อชีวิต และทรัพย์สินของตนเอง หรือผู้อื่น เป็นต้น

ผู้ร้ายสำคัญ หมายถึง ผู้กระทำผิดในคดีที่มีลักษณะร้ายแรง เช่น คดีฆ่าคนตาย โดยเจตนา หรือปล้นทรัพย์ หรือเป็นผู้กระทำผิดคดีนิสยจนมีชื่อเสียงเป็นที่หวาดกลัวแก่ประชาชนทั่วไป หรือเป็นที่ต้องการตัวของทางราชการหรือมีหมายจับหลายคดี เป็นต้น

๒.๓ การตรวจค้นกรณีมีหมายค้น หรือคำสั่งของศาลนั้น หัวหน้าในการจัดการให้ เป็นไปตามหมายนั้น คือ เจ้าพนักงานผู้มีชื่อในหมายค้นหรือผู้รักษาการแทนซึ่งจะต้องเป็นเจ้าพนักงาน ตำรวจที่มียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีขึ้นไปเท่านั้น และเมื่อทำการตรวจค้นเสร็จสิ้นแล้ว ให้ดำเนินการตามที่ ศาลสั่งไว้ด้วย

๒.๔ การตรวจค้นในที่รโหฐาน ให้เจ้าพนักงานตำรวจปฏิบัติดังนี้

๒.๔.๑ เจ้าพนักงานตำรวจที่จะทำการตรวจค้นต้องแต่งเครื่องแบบ เว้นแต่มีเหตุ จำเป็น หรือกรณีเร่งด่วน หรือเป็นเจ้าพนักงานตำรวจที่มีตำแหน่งตั้งแต่ผู้กำกับการขึ้นไปจะไม่แต่ง เครื่องแบบก็ได้ แต่ต้องแจ้งยศ ชื่อ ตำแหน่งพร้อมทั้งแสดงบัตรประจำตัวให้เจ้าบ้านหรือผู้ครอบครอง สถานที่นั้นทราบ

๒.๔.๒ ก่อนลงมือตรวจค้นให้เจ้าพนักงานตำรวจที่จะทำหน้าที่ในการตรวจค้นแสดงความบริสุทธิ์ จนเป็นที่พอใจกับเจ้าบ้านหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นแล้วจึงลงมือตรวจค้นต่อหน้าเจ้าบ้าน หรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น หรือถ้าหาบุคคลเช่นนั้นไม่ได้ หรือสถานที่นั้นไม่มีผู้ใดอยู่ก็ให้ตรวจค้น ต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคนที่เจ้าพนักงานตำรวจได้ขอร้องมาเป็นพยาน

๒.๔.๓ หากเป็นกรณีตรวจค้นที่อยู่หรือสำนักงานของผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งถูก ควบคุมหรือขังอยู่ให้ทำต่อหน้าบุคคลนั้น ถ้าบุคคลนั้นไม่ติดใจหรือไม่สามารถมากำกับ จะตั้งผู้แทนหรือ พยานมากำกับก็ได้ ถ้าผู้แทนหรือพยานไม่มี ให้ตรวจค้นต่อหน้าบุคคลในครอบครัวหรือต่อหน้าบุคคลอื่น อย่างน้อยสองคนที่เจ้าพนักงานตำรวจได้ขอร้องมาเป็นพยาน

๒.๔.๔ ในการตรวจค้นที่รโหฐาน ให้เจ้าพนักงานตำรวจสั่งเจ้าของหรือคนที่อยู่ในนั้น หรือผู้รักษาสถานที่ซึ่งจะตรวจค้นยอมให้เข้าไปโดยมิหวงห้าม อีกทั้งให้ความสะดวกตามสมควรทุกประการ ในอันที่จะจัดการตรวจค้นนั้น ถ้าบุคคลดังกล่าวไม่ยอมให้เข้าไป ให้เจ้าพนักงานตำรวจชี้แจงเหตุ ความจำเป็นก่อน ถ้ายังไม่ยินยอมอีก เจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจใช้กำลังเข้าไป ในกรณีจำเป็นจะต้องเปิด หรือทำลายประตูบ้าน ประตูเรือน หน้าต่าง รั้ว หรือสิ่งกีดขวางอย่างอื่น ๆ ให้ทำได้แต่จะทำให้เสียหาย เกินกว่าความจำเป็นไม่ได้

๒.๔.๕ ในการตรวจค้นต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง และพยายามหลีกเลี่ยงมิให้เกิด ความเสียหาย เว้นแต่มีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

๒.๔.๖ สิ่งของใดที่ยึดได้ ต้องให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ บุคคล ในครอบครัว ผู้ต้องหา จำเลย ผู้แทน หรือพยาน แล้วแต่กรณี ดูเพื่อให้รับรองว่าถูกต้อง ถ้าบุคคลเช่นนั้น รับรองหรือไม่ยินยอมรับรองอย่างใด ให้มีรายละเอียดปรากฏไว้ในบันทึกการตรวจค้น

๒.๔.๗ เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจตรวจค้นเสร็จสิ้นแล้วต้องจัดทำบันทึกการตรวจค้น โดยให้ปรากฏรายละเอียดแห่งการตรวจค้นและสิ่งของที่ตรวจค้น โดยสิ่งของที่ตรวจค้นให้ห่อหรือบรรจุ หีบห่อ ตีตราไว้ หรือให้ทำเครื่องหมายไว้เป็นสำคัญ

๒.๔.๘ บันทึกการตรวจค้นนั้นให้อ่านให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่บุคคล ในครอบครัว ผู้ต้องหา จำเลย ผู้แทน หรือพยาน แล้วแต่กรณีฟัง แล้วให้บุคคลเช่นนั้นลงลายมือชื่อรับรอง ไว้หากไม่ยินยอมให้บันทึกเหตุผลไว้

๓. การจับ

การจับ เป็นการกระทำให้ผู้ถูกจับเสียความเป็นอิสระภาพ เจ้าพนักงานตำรวจจึงควร ระมัดระวังการใช้อำนาจในการจับ และกระทำเมื่อมีความจำเป็น โดยให้ถูกต้องตามที่รัฐธรรมนูญและ กฎหมายให้อำนาจไว้ ฟังเข้าใจว่าวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ของการจับ เพื่อประโยชน์ในการระงับปราบปราม เหตุอันบังเกิดขึ้นเฉพาะหน้า หรืออาจจะเกิดขึ้น หรือเพื่อป้องกันมิให้ผู้กระทำผิดมีโอกาสหลบหนีได้สะดวก เท่านั้น และให้ปฏิบัติดังนี้

๓.๑ เจ้าพนักงานตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับหรือคำสั่งของศาลไม่ได้ เว้นแต่

๓.๑.๑ เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา ๘๐ ความผิดซึ่งหน้านั้น ได้แก่ ความผิดซึ่งเห็นกำลังกระทำหรือพบในอาการซึ่งแทบจะ ไม่มี ความสงสัยเลยว่าเขาได้กระทำความผิดมาแล้วสุดๆ แต่ยังมีกรณีที่กฎหมายให้ถือว่า เป็นความผิด ซึ่งหน้าได้เช่นกัน หากเป็นความผิดอาญาที่ระบุไว้ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กล่าวคือ

(๑) เมื่อพบบุคคลหนึ่งถูกไล่จับตั้งผู้กระทำโดยมีเสียงร้องเอะอะ

(๒) เมื่อพบบุคคลหนึ่งแทบจะทันทีทันใดหลังจากกระทำความผิด ในถิ่นแถว ใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุและสิ่งของที่ได้อาจจากการกระทำความผิด หรือมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่น อันสันนิษฐานได้ว่าได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือมีร่องรอยพริ้วเห็นประจักษ์ที่เสื้อผ้าหรือเนื้อตัวของผู้นั้น

๓.๑.๒ เมื่อพบบุคคลโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิด ภัยอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นโดยมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถอาจใช้ในการ กระทำความผิด

๓.๑.๓ เมื่อมีเหตุที่จะออกหมายจับบุคคลนั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา ๖๖(๒) แต่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลนั้นได้

การจับกรณีนี้ เจ้าพนักงานตำรวจผู้จับจะต้องมีพยานหลักฐานตามสมควร ว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับ พยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายอย่างอื่น และมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายจับ

บุคคลนั้นได้ทัน เช่น กรณีที่มีผู้เสียหายชี้ให้จับ หากได้มีการสืบสวนสอบสวนจนปรากฏหลักฐานตามสมควรว่าผู้ที่จะถูกจับน่าจะได้กระทำความผิดอาญา และมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น ทั้งเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายจับได้ทัน เจ้าพนักงานตำรวจก็มีอำนาจจับกุมได้ทันทีโดยไม่ต้องมีหมายจับหรือคำสั่งของศาล แต่ถ้ายังไม่ได้เริ่มทำการสืบสวนสอบสวนเจ้าพนักงานตำรวจจะต้องตรวจสอบข้อมูลหรือหลักฐานจากผู้เสียหายเสียก่อน ถ้าปรากฏว่ามีหลักฐานที่เชื่อถือได้ตามสมควรว่าผู้ที่จะถูกจับนั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญา และกำลังจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น และไม่มีโอกาสที่จะไปขอให้ศาลออกหมายจับได้ทันเจ้าพนักงานตำรวจก็มีอำนาจจับกุมบุคคลนั้นได้โดยไม่ต้องมีหมายจับเช่นเดียวกัน

๓.๑.๔ การจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หนีหรือจะหลบหนีไประหว่างถูกปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๗ เป็นกรณี เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยหนีหรือจะหลบหนี กฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจที่พบการกระทำดังกล่าวมีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นได้ แต่ในกรณีที่บุคคลซึ่งทำสัญญาประกันหรือเป็นหลักประกันเป็นผู้พบเห็นการกระทำดังกล่าวอาจขอให้เจ้าพนักงานตำรวจที่ใกล้ที่สุดจับผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ ถ้าไม่สามารถขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานตำรวจได้ทันทันที ก็ให้มีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยได้เองแล้วส่งไปยังพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ใกล้ที่สุด และให้เจ้าพนักงานนั้นรีบจัดส่งผู้ต้องหาหรือจำเลยไปยังเจ้าพนักงานหรือศาล โดยคิดค่าพาหนะจากบุคคลซึ่งทำสัญญาประกันหรือหลักประกันนั้น

๓.๒ การจับนั้นเจ้าพนักงานตำรวจต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นว่า เขาต้องถูกจับแล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับพร้อมด้วยผู้จับทันที เว้นแต่สามารถนำไปที่ทำการพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ในขณะนั้นให้นำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบนั้น แต่ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไป

๓.๓ ต้องแจ้งข้อหาให้ผู้ถูกจับทราบ หากมีหมายจับให้แสดงต่อผู้ถูกจับและแจ้งด้วยว่าผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ให้การก็ได้ หากให้การถ้อยคำนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ และผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความ หรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความได้ โดยให้เจ้าพนักงานตำรวจพูดข้อความในลักษณะต่อไปนี้

๓.๓.๑ กรณีเป็นการจับโดยไม่มีหมายจับ

“คุณ(ท่าน)ถูกจับแล้วในข้อหา.....คุณ(ท่าน)มีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ให้การก็ได้ ถ้าคุณ(ท่าน)ให้การถ้อยคำนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ และคุณ(ท่าน)มีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนาย หรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความได้”

๓.๓.๒ กรณีเป็นการจับโดยมีหมายจับหรือคำสั่งของศาล

“คุณ(ท่าน)ถูกจับตามหมายจับของศาล.....ที่...../๒๕.....ลงวันที่.....ในข้อหา.....คุณ(ท่าน) มีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ให้การก็ได้

ถ้าคุณ(ท่าน)ให้การถ้อยคำนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ คุณ(ท่าน)มีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนาย หรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความได้”

นอกจากนี้ ให้เจ้าพนักงานผู้จับบันทึกเกี่ยวกับการแจ้งสิทธิดังกล่าวข้างต้นไว้ในบันทึกการจับกุมด้วย โดยให้ปรากฏข้อความว่า “ผู้จับได้แจ้งให้ผู้ถูกจับทราบแล้วว่า ท่านต้องถูกจับในข้อหา ดังกล่าวและมีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ให้การก็ได้ ถ้าให้การถ้อยคำนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ และมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความ หรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความได้” จากนั้นจึงบันทึกคำให้การของผู้ถูกจับลงในบันทึกการจับ

๓.๔ ถ้าผู้ถูกจับประสงค์จะแจ้งให้ญาติ หรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับ หากเป็นการสะดวกและไม่เป็นการขัดขวางการจับหรือการควบคุมผู้ถูกจับหรือทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลใด ให้เจ้าพนักงานอนุญาตให้ผู้ถูกจับดำเนินการได้ตามสมควรแก่กรณี

๓.๕ หากบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวางหรือจะขัดขวางการจับ หรือหลบหนี หรือพยายามจะหลบหนีผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือการป้องกันที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องในการจับนั้น

๓.๖ เจ้าพนักงานตำรวจ หรือราชกรผู้ทำการจับต้องเอาตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับพร้อมด้วยผู้จับ เว้นแต่สามารถนำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ในขณะนั้น ให้นำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดังกล่าว

กรณีพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับ เป็นคนละท้องที่กับพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับรีบส่งตัวผู้ถูกจับไปยังพนักงานสอบสวนท้องที่ที่รับผิดชอบโดยทันที และให้คำนึงถึงระยะเวลาในการควบคุมผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาด้วย

๓.๗ กรณีเจ้าพนักงานตำรวจเป็นผู้จับ ให้แจ้งข้อหาและรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์จับให้ผู้ถูกจับทราบ ถ้ามีหมายจับให้แจ้งให้ผู้ถูกจับทราบและอ่านให้ฟัง โดยบันทึกไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีข้อรับตัวผู้ถูกจับไว้ควบคุมโดยให้ผู้ถูกจับลงลายมือชื่อรับทราบไว้ และมอบสำเนาบันทึกการจับกุมแก่ผู้ถูกจับนั้น โดยให้ผู้ถูกจับลงลายมือชื่อรับสำเนาไว้ในบันทึกการจับกุม

๓.๘ กรณีราชกรเป็นผู้จับ ให้เจ้าพนักงานตำรวจซึ่งรับมอบตัวผู้ถูกจับจากราชกรบันทึกชื่ออาชีพ ที่อยู่ของผู้จับ ข้อความและพฤติการณ์แห่งการจับนั้น รวมทั้งแจ้งข้อหาและรายละเอียดแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบและแจ้งให้ผู้ถูกจับทราบด้วยว่า ผู้ถูกจับมีสิทธิจะไม่ให้การหรือให้การก็ได้และถ้อยคำของผู้ถูกจับอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ โดยบันทึกไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีข้อรับตัวผู้ถูกจับไว้ควบคุมและให้ผู้ถูกจับลงลายมือชื่อรับทราบไว้

๓.๙ การปฏิบัติเกี่ยวกับการจับกุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด ให้ปฏิบัติ ตามกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

สำหรับบันทึกการจับกุมเด็กหรือเยาวชนให้ใช้ตามแบบบันทึกการจับกุมผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชน (แบบ ส ๕๖-๒๘)

๔. การควบคุม

การควบคุม ต้องกระทำไปภายใต้หลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น กฎหมายสำคัญที่กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการควบคุมตัวผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหา คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งนอกจากจะเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยแล้วยังคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลด้วย จึงให้ปฏิบัติดังนี้

๔.๑ ให้เจ้าพนักงานตำรวจซึ่งรับมอบตัวผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาไว้ควบคุม แจ้งสิทธิของผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาซึ่งถูกควบคุม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗/๑ ให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาทราบในโอกาสแรก รวมทั้งจัดให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาสามารถติดต่อกับญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาไว้วางใจเพื่อแจ้งให้ทราบถึงการจับ และสถานที่ที่ถูกควบคุม ถ้าผู้ถูกจับร้องขอให้เจ้าพนักงานตำรวจเป็นผู้แจ้งตามสิทธิดังกล่าว ก็ให้จัดการตามคำร้องขอนั้นโดยเร็ว และให้บันทึกการจัดการดังกล่าวไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี เป็นหลักฐานไว้ในกรณีนี้ห้ามไม่ให้เรียกค่าใช้จ่ายใดๆจากผู้ถูกจับ

การแจ้งสิทธิดังกล่าวให้บันทึกไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีข้อเดียวกับบันทึกประจำวันประจำวันเกี่ยวกับคดีข้อที่รับตัวผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาไว้ควบคุม โดยไม่ต้องบันทึกเรื่องการแจ้งสิทธิดังกล่าวไว้ในบันทึกคำให้การ และไม่ต้องจัดทำบันทึกการแจ้งสิทธิอีก โดยให้มีข้อความปรากฏดังนี้

“.....(ยศ ชื่อ สกุล ตำแหน่ง).....เจ้าพนักงานตำรวจผู้รับตัว นาย/นาง/น.ส. ....ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาไว้ควบคุมได้แจ้งสิทธิของผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาตามกฎหมายให้ทราบแล้ว ดังนี้

(๑) มีสิทธิแจ้งหรือขอให้เจ้าพนักงานแจ้งให้ญาติ หรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับ หรือผู้ต้องหาไว้วางใจทราบถึงการจับกุมและสถานที่ที่ถูกควบคุมในโอกาสแรก

(๒) มีสิทธิพบและปรึกษาผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว

(๓) มีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบสวนปากคำตนในชั้นสอบสวน

(๔) มีสิทธิได้รับการเยี่ยมหรือติดต่อกับญาติได้ตามสมควร

(๕) มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วเมื่อเกิดการเจ็บป่วย

นาย/นาง/น.ส.....ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาซึ่งถูกควบคุมได้ทราบสิทธิของตนแล้ว จึงลงลายมือชื่อรับทราบสิทธิตามกฎหมายไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ).....ผู้ถูกจับ/ผู้ต้องหา

(ลงชื่อ).....ผู้รับมอบตัว”

หากพนักงานอัยการต้องการบันทึกการแจ้งสิทธิ ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบสำเนาบันทึกประจำวันเกี่ยวกับคดีข้อที่แจ้งสิทธิมอบให้พนักงานอัยการ

๔.๒ เจ้าพนักงานตำรวจผู้รับตัวผู้ถูกจับ จะปล่อยผู้ถูกจับชั่วคราวหรือควบคุมผู้ถูกจับไว้ก็ได้ แต่ถ้าเป็นการจับโดยมีหมายหรือคำสั่งของศาลให้รับดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ

อาญา มาตรา ๖๔ และในกรณีที่ต้องส่งผู้ถูกจับไปยังศาล แต่ไม่สามารถส่งไปได้ในขณะนั้นเนื่องจากเป็นเวลา ศาลปิดหรือใกล้จะปิดทำการให้เจ้าพนักงานตำรวจที่รับตัวผู้ถูกจับไว้มีอำนาจปล่อยผู้ถูกจับชั่วคราว หรือ ควบคุม ผู้ถูกจับไว้ได้จนกว่าจะถึงเวลาศาลเปิดทำการ

๔.๓ ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าความจำเป็นแก่พฤติการณ์แห่งคดี และให้พนักงานสอบสวนพึงทราบถึงอำนาจการควบคุมของพนักงานสอบสวนและศาล

๔.๔ กรณีที่มีการจับกุมผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาตามหมายจับหรือคำสั่งของศาล ให้พนักงานสอบสวนตรวจสอบหมายจับที่ข้อความ “ด้วยผู้ร้องยื่นคำร้องว่า...” ว่ามีเหตุผลพิเศษในการขอให้ศาลออกหมายจับหรือไม่ หากมีเหตุผลพิเศษให้พึงระมัดระวังเกี่ยวกับอำนาจการควบคุมผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน

๔.๕ เมื่อมีการอ้างว่าบุคคลใดต้องถูกคุมขังในคดีอาญาหรือในกรณีอื่นใดโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลแห่งท้องที่ที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาขอให้ปล่อยผู้ถูกคุมขังโดยมิชอบได้

กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจ พบว่ามีการคุมขังผู้ต้องหา หรือผู้ถูกจับ หรือบุคคลใดโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้แจ้งหัวหน้าหน่วยงานทราบ และให้เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหน่วยงานที่จะต้องพิจารณาและวินิจฉัยสั่งการหรือมอบหมายให้พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลแห่งท้องที่ที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาขอให้ปล่อยผู้ถูกคุมขังโดยมิชอบนั้น

๕. การปล่อยชั่วคราว

ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์หรือไม่มีความผิดจนกว่าศาลจะได้พิพากษาถึงที่สุดว่าบุคคลผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิด การปล่อยชั่วคราวจึงเป็นมาตรการที่มีความสำคัญยิ่ง หากผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่ในระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ให้ดำเนินการดังนี้

๕.๑ ให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน กำหนดลำดับอาวุโสของพนักงานสอบสวนไว้ตามกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการกำหนดลำดับอาวุโสของข้าราชการตำรวจในการรักษาราชการแทน มีอำนาจเป็นผู้พิจารณาสั่งปล่อยชั่วคราวแทนได้

๕.๒ ให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน พิจารณาสั่งคำร้องให้ปล่อยชั่วคราวโดยเร็ว โดยให้พิจารณาสั่งให้เสร็จสิ้นภายใน ๑ ชั่วโมงนับแต่ได้รับเรื่อง เว้นแต่มีกรณีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาสั่งการได้ภายในกำหนด ก็ให้บันทึกเหตุจำเป็นนั้นไว้ในคำร้องหรือบันทึกเสนอสัญญาประกัน แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมงนับแต่ได้รับคำร้อง

๕.๓ การวินิจฉัยคำร้องขอปล่อยชั่วคราวต้องพิจารณา และสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยพิจารณาเหตุเหล่านี้ประกอบด้วย

๕.๓.๑ ความหนักเบาแห่งข้อหา โดยพิจารณาจากอัตราโทษของความผิดที่ถูกกล่าวหา นั้น มีเพียงใด กรณีมีอัตราโทษสูงหากปล่อยชั่วคราวแล้วโอกาสที่ผู้ต้องหาจะหลบหนีมีหรือไม่

๕.๓.๒ พยานหลักฐานที่ปรากฏแล้วมีเพียงใด โดยพิจารณาจากพยานหลักฐานที่ได้จากการสอบสวนว่า สามารถที่จะพิสูจน์ความผิดที่ผู้ต้องหาถูกกล่าวหา นั้นมีมากน้อยเพียงใด หากปล่อยชั่วคราวแล้วโอกาสที่ผู้ต้องหาจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานให้เสียรูปคดีมีหรือไม่

๕.๓.๓ พฤติการณ์ต่างๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงในการกระทำความผิดของผู้ต้องหานั้นว่า เกิดจากการกระทำโดยเจตนา ไม่เจตนา จำเป็น ป้องกัน ถูกบังคับ หรือ ชูเชิญให้กระทำความผิดหรือกระทำโดยประมาท

๕.๓.๔ เชื่อถือผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันได้เพียงใด ผู้ร้องขอประกันมีความน่าเชื่อถือเพียงใด โดยให้ความถูกต้องของเอกสาร เช่น บัตรประจำตัว หรือหนังสือรับรองตำแหน่งหน้าที่ว่าถูกต้องตามระเบียบที่กำหนดไว้หรือไม่ เป็นฉบับจริงหรือไม่ ยศ ชื่อ สกุล ตำแหน่งหน้าที่ในบัตรประจำตัว กับที่ระบุในหนังสือรับรองถูกต้องตรงกันหรือไม่ หากไม่ตรงกัน มีหนังสือใดมารับรองประกอบหรือไม่ กรณีเป็นหลักทรัพย์ ให้ตรวจสอบว่าผู้ร้องขอประกันเป็นเจ้าของหลักทรัพย์หรือไม่ หากได้รับมอบอำนาจมีหลักฐานการมอบอำนาจถูกต้องหรือไม่

การใช้บุคคลเป็นประกันหรือหลักประกัน ให้พนักงานสอบสวนสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สิน หนี้สิน หรือภาระผูกพันของผู้ร้องขอประกัน เพื่อประกอบการพิจารณาการให้ประกัน

๕.๓.๕ ผู้ต้องหาจะหลบหนีหรือไม่

๕.๓.๖ ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราวมีเพียงใดหรือไม่

๕.๔ ในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราวจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่ของผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราว หรือกำหนดเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวปฏิบัติ เพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อป้องกันภัยอันตราย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราวก็ได้ แต่จะกำหนดเงื่อนไขให้ปฏิบัติเกินความจำเป็นแก่กรณีมิได้

๕.๕ การสั่งไม่ปล่อยชั่วคราว จะกระทำได้อต่อเมื่อมีเหตุหนึ่งเหตุใดดังนี้

(๑) ผู้ต้องหาจะหลบหนี

(๒) ผู้ต้องหาจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน

(๓) ผู้ต้องหาจะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น

(๔) ผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันไม่น่าเชื่อถือ

(๕) การปล่อยชั่วคราวจะเป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อการสอบสวน

ของเจ้าพนักงาน

๕.๖ คำสั่งไม่ปล่อยชั่วคราวต้องแสดงเหตุผล และต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้ผู้ต้องหา และผู้ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวทราบ โดยให้ปฏิบัติดังนี้

๕.๖.๑ ให้พนักงานสอบสวนผู้รับคำร้องหรือพนักงานสอบสวนเวรแจ้งคำสั่งไม่ปล่อยชั่วคราวพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ต้องหาและผู้ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวทราบโดยเร็ว โดยบันทึกคำสั่งพร้อมทั้งเหตุผลไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี โดยให้ผู้ต้องหาและผู้ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวลงลายมือชื่อรับทราบไว้เป็นหลักฐาน และ

๕.๖.๒ สำเนาบันทึกเสนอสัญญาประกัน ซึ่งปรากฏคำสั่งไม่ปล่อยชั่วคราวพร้อม เหตุผลหรือหนังสือแจ้งคำสั่งไม่ปล่อยชั่วคราวและเหตุผลมอบให้ผู้ต้องหา และผู้ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราว

๕.๗ ในคดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน ๕ ปีขึ้นไป ผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราวต้องมีประกัน และจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้ ส่วนคดีอื่นจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย หรือมีประกัน หรือ มีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้

๕.๘ การเรียกประกัน หรือหลักประกัน จะเรียกจนเกินควรแก่กรณีไม่ได้ ทั้งนี้ให้เป็นไป ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง และข้อบังคับของประธานศาลฎีกา รวมทั้ง คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง

๕.๙ กรณีที่มีการจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับหรือคำสั่งของศาล ให้พนักงานสอบสวน ตรวจสอบหมายจับหรือคำสั่งที่ข้อความ “ด้วยผู้ร้องยื่นคำร้องว่า...” ว่ามีเหตุผลพิเศษในการขอให้ศาลออก หมายจับหรือไม่ หากมีเหตุผลพิเศษให้นำมาพิจารณาประกอบการวินิจฉัยคำร้องขอปล่อยชั่วคราวด้วย

๕.๑๐ ในสัญญาประกันจะกำหนดภาระหน้าที่หรือเงื่อนไขให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราว หรือผู้ประกันต้องปฏิบัติเกินความจำเป็นไม่ได้ เช่น การนัดหมายให้มารายงานตัวกับพนักงานสอบสวน บ่อยครั้ง จนผู้ถูกปล่อยชั่วคราวหรือผู้ประกันไม่สามารถจะทำการงานอย่างอื่นได้ตามปกติ เป็นต้น

๕.๑๑ การใช้หลักประกันในชั้นสอบสวนเป็นหลักประกันในชั้นพนักงานอัยการและชั้นศาล

๕.๑๑.๑ กรณีที่มีการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนโดยมีการวางเงินสด หรือหลักทรัพย์อื่นเป็นประกันและยังไม่ได้รับคืน ผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือผู้มิประโยชน์เกี่ยวข้องสามารถ ยื่นคำร้องต่อพนักงานอัยการหรือศาลขอให้ถือเอาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นหลักประกันต่อไป เมื่อพนักงาน อัยการหรือศาลเห็นสมควรอนุญาตแล้ว พนักงานอัยการหรือศาลจะแจ้งพนักงานสอบสวนให้ส่งหลักประกัน ดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนรีบดำเนินการส่งหลักประกันนั้นให้พนักงานอัยการหรือศาลภายในระยะเวลา ภายใน ๓ วัน เว้นแต่พนักงานอัยการหรือศาลสั่งเป็นอย่างอื่นก็ให้ดำเนินการตามนั้น

๕.๑๑.๒ การออกใบรับหลักทรัพย์ที่พนักงานสอบสวนออกให้แก่ผู้ประกัน ให้ผู้ประกันแสดงความจำนงไว้ให้ชัดเจนว่า จะใช้หลักประกันชั้นสอบสวนเป็นหลักประกันในชั้นพนักงาน อัยการหรือชั้นศาลด้วยหรือไม่ หากมีความประสงค์เช่นนั้น ให้บันทึกข้อความดังต่อไปนี้ ไว้ที่ท้ายใบรับ หลักทรัพย์

“...ข้าพเจ้า.....ผู้ประกันมีความประสงค์จะใช้ หลักประกันตามใบรับนี้ เป็นหลักประกันในการขอปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนี้ในชั้นพนักงาน อัยการชั้นศาล และยินยอมให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการเก็บรักษาหลักประกัน รวมทั้งหนังสือ สำคัญแสดงสิทธิฯไว้จนกว่าจะได้ส่งมอบตัวผู้ต้องหาต่อพนักงานอัยการ หรือต่อศาล หรือพนักงานอัยการ หรือศาลไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว หรือสั่งให้คืนหลักประกันดังกล่าว

(ลงชื่อ).....ผู้ประกัน

(ลงชื่อ).....ผู้รับสัญญา ”

๕.๑๑.๓ การส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวนต้องระบุรายละเอียดของหลักประกันให้พนักงานอัยการทราบ

๕.๑๑.๔ การจะขอคืนหลักประกันหลังจากผู้ต้องหาถูกฟ้องแล้ว จะต้องแสดงพยานหลักฐานว่าศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือนั้นหรือสั่งให้คืนหลักประกันแก่ผู้ขอประกันได้

๕.๑๒ หากความปรากฏต่อมา หรือเนื่องจากกลฉ้อฉลหรือผิดพลาด ปรากฏว่าสัญญาประกันต่ำไป หรือหลักประกันไม่เพียงพอ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ไม่เหมาะสม ให้เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสั่งเปลี่ยนแปลงสัญญาประกันให้จำนวนเงินสูงขึ้น หรือเรียกหลักประกันเพิ่ม หรือให้ดีกว่าเดิม หรือเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขที่กำหนดไว้ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นหรือหากภายหลังมีคำสั่งปล่อยชั่วคราวแล้วพฤติการณ์แห่งคดีเปลี่ยนแปลงไป เช่น คดีที่มีการชดใช้ค่าเสียหายจนเป็นที่พอใจกับผู้เสียหาย และผู้เสียหายไม่ติดใจดำเนินคดีกับผู้ต้องหาแล้ว เป็นต้น ให้เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจมีอำนาจสั่งลดหลักประกันได้ตามที่เห็นสมควร

๖. การสอบสวน

การสอบสวนของพนักงานสอบสวนให้ปฏิบัติตามหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๘ ตลอดจนระเบียบ และคำสั่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นสำคัญ รวมทั้งให้ปฏิบัติดังนี้

๖.๑ ก่อนรับคำร้องทุกข์ให้ตรวจสอบว่าผู้เสียหายเคยมาร้องทุกข์ ถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมายมาก่อนหรือไม่ หากผู้เสียหายเคยมีการดำเนินการดังกล่าวมาก่อนแล้ว ก็ให้ชี้แจงให้ผู้เสียหายทราบว่าสิทธิภาคีอาญา มาฟ้องย่อมระงับไป ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙(๒) ไม่อาจดำเนินการตามคำร้องทุกข์ได้ และหากผู้เสียหายยังคงยืนยันจะร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีต่อไป ก็ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการไปตามกฎหมายต่อไป

๖.๒ คดีความผิดอันยอมความได้ กรณีมีการมอบอำนาจให้ตรวจสอบว่าหนังสือมอบอำนาจถูกต้องหรือไม่ มอบอำนาจช่วงได้หรือไม่ ขอบเขตของการมอบอำนาจมีเพียงใด ให้พิจารณา มีความเห็นไปตามรูปคดี

๖.๓ เพื่อประโยชน์ในการติดตามพยานให้ไปตามกำหนดนัดของศาล ให้พนักงานสอบสวนบันทึกรายชื่อของพยานบุคคลทั้งหมดพร้อมที่อยู่หรือสถานที่ติดต่อ หมายเลขโทรศัพท์ หรือช่องทางอื่นที่ใช้ในการติดต่อพยานเหล่านั้นไว้ในสมุดคุมพยานสำหรับพนักงานสอบสวน (แบบ ส ๕๖ - ๘๑) และสมุดคุมพยานประจำที่ทำการพนักงานสอบสวน (แบบ ส ๕๖ - ๘๒) เก็บไว้ ณ ที่ทำการของพนักงานสอบสวน

กรณีสอบสวนโดยคณะพนักงานสอบสวน ให้หัวหน้าคณะพนักงานสอบสวนจัดการให้บันทึกรายชื่อของพยานบุคคลทั้งหมด พร้อมที่อยู่หรือสถานที่ติดต่อ หมายเลขโทรศัพท์ หรือช่องทางอื่นที่ใช้ในการติดต่อพยานเหล่านั้นไว้ในสมุดคุมพยานประจำที่ทำการของพนักงานสอบสวนซึ่งรับการร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษลงในระบบการดำเนินคดีอาญาไว้ทำการสอบสวนคดีนั้นๆ

๖.๔ การสอบสวนปากคำผู้กล่าวหา ผู้ต้องหา หรือพยานให้บันทึกบัตรประจำตัวประชาชน ให้ปรากฏชื่อ ที่อยู่ เลขหมายประจำตัวประชาชน ออกให้ที่ใด เมื่อใด หมดอายุเมื่อใด หากผู้นั้นอ้างว่าไม่ได้ นำบัตรประจำตัวประชาชนติดตัวมาหรือไม่มี ก็ให้บันทึกจากเอกสารอื่นๆ ที่ทางราชการออกให้ เช่น หนังสือเดินทาง ใบอนุญาตขับขี่ หรือตรวจสอบข้อมูลจากทะเบียนราษฎร และบันทึกไว้

๖.๕ พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบต้องจัดทำรูปถ่ายผู้ต้องหา พร้อมระบุชื่อ วัน เดือน ปีเกิด, อายุ สัญชาติ และลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ต้องหา รวมทั้งสำเนาทะเบียนบ้าน, สำเนาทะเบียน สติบัตรหรือหนังสือสำคัญของทางราชการ ซึ่งยืนยันตัวผู้ต้องหา ประกอบสำนวนการสอบสวนโดยพนักงานสอบสวนลงลายมือชื่อกำกับไว้ โดยให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบกระทำในโอกาสแรกที่เริ่มคดี

กรณีที่พนักงานสอบสวนเห็นว่าข้อมูลอาจมีความคลาดเคลื่อน ให้พนักงานสอบสวน ทำการสอบสวนบิดามารดาหรือญาติพี่น้องของผู้ต้องหา เพื่อยืนยันถึงอายุของผู้ต้องหา

๖.๖ ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยหรือกรณีที่ถูกจับหรือผู้ต้องหาไม่สามารถนำเอกสาร บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวที่ทางราชการออกให้ ซึ่งมีภาพถ่ายผู้ถือบัตรมาแสดงได้ ก็ให้ สอบถามข้อมูลประวัติของบุคคลนั้นโดยละเอียด พร้อมทั้งทำการตรวจสอบไปยังหน่วยงานของทางราชการ ที่มีฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร เช่น ที่ว่าการอำเภอหรือสำนักงานเขต หากมีความจำเป็นก็ให้นำตัวบุคคลนั้น ไปตรวจสอบด้วย เพื่อป้องกันมิให้ผู้ถูกจับกุมหรือผู้ต้องหาแอบอ้างใช้ชื่อและนามสกุลของบุคคลอื่น ในการดำเนินคดี จนเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และพนักงานสอบสวน

๖.๗ การสอบสวนปากคำผู้เสียหายหรือพยานซึ่งมีอายุไม่เกินสิบแปดปี ในคดีความผิด เกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายอันมิใช่ความผิดที่เกิดจากการข่มขืนต่อสูั ความผิดเกี่ยวกับ เสรีภาพ ความผิดฐานกรรโชก ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการค้าประเวณี ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปราม การค้าหญิงและเด็ก ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ หรือคดีความผิดอื่นที่มีอัตราโทษจำคุก ซึ่งผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีร้องขอ การถามปากคำผู้เสียหายหรือพยานที่เป็น เด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการ โดยแยกทำการสอบสวนให้เป็นส่วนสัดส่วน ในสถานที่ ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงาน อัยการร่วมอยู่ด้วยในการถามปากคำเด็กนั้น และในกรณีที่นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ เห็นว่า การถามปากคำเด็กคนใดหรือคำถามใด อาจจะมีผลกระทบต่อจิตใจเด็กอย่างรุนแรง ให้พนักงาน สอบสวนถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เป็นการเฉพาะตามประเด็นคำถามของพนักงาน สอบสวน โดยมีให้เด็กได้ยินคำถามของพนักงานสอบสวนและห้ามมิให้ถามเด็กซ้ำซ้อนหลายครั้ง โดยไม่มี เหตุอันสมควรให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะต้องแจ้งให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการทราบ รวมทั้งแจ้งให้ผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กทราบถึงสิทธิ ดังต่อไปนี้

(๑) สิทธิที่จะได้รับการสอบสวนในสถานที่อันเป็นสัดส่วน และเหมาะสม

(๒) สิทธิในการให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการ ร่วมอยู่ด้วยในการถามปากคำ

(๓) สิทธิในการตอบคำถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ กรณีที่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เห็นว่าคำถามคำถามโดยตรงหรือการถามคำถามบางคำถามอาจมีผลกระทบกระเทือนต่อจิตใจเด็กอย่างรุนแรง

(๔) สิทธิที่จะไม่ตอบคำถามที่ซ้ำซ้อนกันหลายครั้งโดยไม่มีเหตุอันควร

๖.๘ เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียก หรือส่งตัวมา หรือเข้าหาพนักงานสอบสวนเอง หรือปรากฏว่าผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้ต้องหา ให้ถามชื่อตัว ชื่อรอง ชื่อสกุล สัญชาติ บิดามารดา อายุ อาชีพ ที่อยู่ ที่เกิด กรณีที่มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้ต้องหาน่าจะได้กระทำความผิดตามข้อหา นั้น ให้พนักงานสอบสวนแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด แล้วบันทึกคำให้การของผู้ต้องหาไว้ในบันทึกคำให้การของผู้ต้องหา(แบบ ส ๕๖ - ๕) และต้องให้โอกาสผู้ต้องหาที่จะแก้ข้อหาและแสดงข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์แก่ตนได้

กรณีที่ไม่มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดตามข้อหา นั้น ให้พนักงานสอบสวนระบุนการกระทำตามที่ผู้กล่าวหาได้กล่าวหาเท่านั้น โดยไม่ต้องแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดและฐานความผิดให้ผู้ต้องหาทราบแต่อย่างใด แต่ถ้ามีหลักฐานเพิ่มเติมในภายหลังว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดตามข้อหา นั้น พนักงานสอบสวนจึงจะแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดและฐานความผิดให้ผู้ต้องหาทราบเพิ่มเติมรวมทั้งต้องให้โอกาสผู้ต้องหา ที่จะแก้ข้อหาและแสดงข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์แก่ตนได้

เมื่อมีการแจ้งข้อหาแล้ว ถ้าผู้ต้องหาไม่ใช่ผู้ถูกจับและยังไม่มีการออกหมายจับ แต่พนักงานสอบสวนเห็นว่าเหตุที่ออกหมายจับได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๑ พนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งให้ผู้ต้องหาไปศาลเพื่อขอให้ศาลออกหมายจับทันที ถ้าขณะนั้นเป็นเวลา ศาลปิดทำการหรือใกล้จะปิดทำการ พนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งให้ผู้ต้องหาไปศาลในโอกาสแรกที่เปิดทำการ ในการนี้ให้พนักงานสอบสวนลงรายงานบันทึกประจำวันเกี่ยวกับคดีเพื่อเป็นหลักฐานโดยให้ปรากฏรายละเอียดเกี่ยวกับการแจ้งข้อหา หากขณะนั้นเป็นเวลาศาลปิดทำการหรือใกล้จะปิดทำการก็ให้มีข้อความต่อท้ายดังนี้ “เนื่องจากขณะนี้เป็นเวลาศาลปิดทำการหรือใกล้จะปิดทำการ พนักงานสอบสวนไม่สามารถนำตัวผู้ต้องหาไปขอให้ศาลออกหมายจับได้ทัน จึงนัดหมายให้ นาย/นาง/นางสาว .....ผู้ต้องหาในคดีอาญาที่...../คดีจราจรที่.....ไปศาล.....เพื่อขอให้ศาลออกหมายจับ นาย/นาง/นางสาว.....ในวันที่.....เวลา.....น. นาย/นาง/นางสาว.....ได้รับทราบคำสั่งของพนักงานสอบสวนแล้วยืนยันว่าจะไปศาลตามที่พนักงานสอบสวนสั่ง จึงให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน” จากนั้นให้ผู้ต้องหาลงลายมือชื่อรับทราบไว้เป็นหลักฐาน หากผู้ต้องหาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งผู้ต้องหา

นั้นได้โดยให้ถือเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วนที่จะจับผู้ต้องหาได้โดยไม่มีหมายจับ และมีอำนาจปล่อยชั่วคราวหรือควบคุมตัวผู้ต้องหานั้นหากกรณีไม่ใช่เวลาศาลปิดหรือใกล้จะปิดทำการ เมื่อพนักงานสอบสวนให้ผู้ต้องหาไปศาลเพื่อขอให้ศาลออกหมายจับ หากผู้ต้องหาไม่ปฏิบัติตามให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจจับผู้ต้องหาดำเนินคดีตามข้อหาที่ได้แจ้งข้อหา นั้น โดยถือว่าเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนที่สามารถจับได้โดยไม่ต้องมีหมายจับและมีอำนาจปล่อยชั่วคราวได้

แต่กรณีดังกล่าวข้างต้นหากพนักงานสอบสวนเห็นว่า ไม่มีเหตุที่จะออกหมายจับผู้นั้นได้ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๑ หลังจากแจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบแล้ว พนักงานสอบสวนจะจับกุมและควบคุมผู้ต้องหาไม่ได้ การบันทึกเกี่ยวกับการแจ้งข้อหาในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี บันทึกพนักงานสอบสวน หรือเอกสารอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนให้พนักงานสอบสวนบันทึกให้ปรากฏข้อความว่า “แจ้งข้อหาหรือฐานความผิดให้ผู้ต้องหาทราบแล้ว จะได้สอบสวนต่อไป ไม่มีการจับกุมและควบคุมผู้ต้องหาแต่อย่างใด” ห้ามมิให้บันทึกว่า “แจ้งข้อหาหรือฐานความผิดให้ผู้ต้องหาทราบแล้วปล่อยตัวไป” เพราะจะทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่ามีการจับกุมและควบคุมตัวผู้ต้องหา นอกจากนั้นในกรณีนี้พนักงานสอบสวนไม่ต้องแจ้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗/๑ เพราะผู้ต้องหาที่ถูกแจ้งข้อหาในกรณีนี้ ไม่ใช่ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาซึ่งถูกควบคุมหรือขัง และไม่ต้องทำบันทึกการควบคุมผู้ต้องหา ประกอบสำนวนการสอบสวนแต่อย่างใด

การถามคำให้การผู้ต้องหา ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใดๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำการโดยมิชอบประการใดๆ เพื่อจูงใจให้เขาให้การอย่างใดๆ ในเรื่องที่ต้องหา นั้น ก่อนถามคำให้การให้พนักงานสอบสวนแจ้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๔/๔ วรรคหนึ่ง ให้ผู้ต้องหาทราบก่อนว่า “ผู้ต้องหาสิทธิที่จะให้การหรือไม่ให้การก็ได้ ถ้าผู้ต้องหาให้การ ถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้การนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ และผู้ต้องหาสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบสวน”

การแจ้งสิทธิข้างต้น ให้ปรากฏไว้ในบันทึกคำให้การผู้ต้องหาตรงบรรทัด “และได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบก่อนว่าข้าพเจ้ามีสิทธิดังต่อไปนี้ .....” ในส่วนที่ผู้ต้องหา มีสิทธิให้ทนายความเข้าฟังการสอบสวนนั้น หลังจากแจ้งข้อหาแล้ว ให้พนักงานสอบสวนสอบถามผู้ต้องหาว่า ผู้ต้องหาประสงค์ให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบสวนหรือไม่ หากต้องการก็ให้ทนายความหรือผู้ซึ่งผู้ต้องหาไว้วางใจมาเข้าฟังการสอบสวนด้วย หากไม่ต้องการก็ให้บันทึกไว้ในบันทึกคำให้การผู้ต้องหา

เมื่อได้จัดทนายความให้แก่ผู้ต้องหาดังกล่าวแล้ว กรณีจำเป็นเร่งด่วน หากทนายความไม่อาจมาพบผู้ต้องหาได้ โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้พนักงานสอบสวนทราบหรือแจ้งแต่ไม่มาพบผู้ต้องหาภายในกำหนดเวลาอันสมควร ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนผู้ต้องหาไปได้ โดยไม่ต้องรอทนายความ แต่พนักงานสอบสวนต้องบันทึกเหตุอันไว้วางใจในสำนวนการสอบสวนด้วย

การสอบสวนผู้ต้องหาอายุไม่เกินสิบแปดปี ให้นำพยานผู้ติในมาตรา ๑๓๓ ทวิและ มาตรา ๑๓๓ ตริ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๖.๙ การถามคำให้การผู้ต้องหา ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำ หรือให้จัดทำกรใดๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบประการใดๆ เพื่อจูงใจให้เขาให้การอย่างใดๆ ในเรื่องที่ต้องหา

๖.๑๐ การให้ผู้ต้องหา นำพนักงานสอบสวนไปชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ

๖.๑๐.๑ ห้ามจัดให้สื่อมวลชนทุกแขนง เข้าทำข่าว ขณะมีการให้ผู้ต้องหา นำพนักงานสอบสวนไปชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ และหลีกเลี่ยงการให้สัมภาษณ์ใดๆ ในลักษณะ เป็นการตอบโต้ระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้ต้องหา หรือบุคคลใดๆ โดยมีสื่อมวลชนเป็นผู้สัมภาษณ์ เนื่องจากอาจเป็นเหตุให้รูปคดีเสียหาย

๖.๑๐.๒ พนักงานสอบสวนไม่ควรให้ผู้ต้องหานำไปชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับ สารภาพว่า ผู้ต้องหากระทำผิดอย่างไร แต่ถ้าเป็นการนำชี้ประกอบคำรับอื่น เช่น นำชี้จุดที่ซ่อนทรัพย์สิน ซึ่งได้มาจากการกระทำผิด สิ่งของที่มีไว้เป็นความผิด ได้ใช้ หรือจะใช้ในการกระทำผิด หรือสงสัยว่าจะใช้ ในการกระทำผิด หรืออาจใช้เป็นพยานหลักฐาน อาจให้ผู้ต้องหานำชี้ก็ได้ และป้องกันมิให้ผู้ไม่มี ส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในที่นำชี้ และให้พึงระมัดระวังการใช้ถ้อยคำ หรือกิริยาท่าทางที่เห็นว่าเป็นการข่มขู่ หรือการปฏิบัติที่ไม่สมควรแก่ผู้ต้องหา

ไม่ว่ากรณีใดก็ตาม ห้ามมิให้ผู้ต้องหาที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี บริบูรณ์ไปชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพเพราะจะเป็นการประจานเด็ก และอาจเป็นการกระทำผิดตาม กฎหมายเกี่ยวกับเด็ก รวมทั้งห้ามมิให้นำผู้ต้องหาไปขอขมาศพหรือบิดา มารดา สามี ภรรยา ญาติ มิตรสหาย หรือผู้ปกครองของผู้ตาย นอกจากนี้ห้ามนำผู้เสียหาย พยาน เข้าร่วมในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ของผู้ต้องหาเป็นอันขาด โดยเฉพาะผู้เสียหายที่เป็นเด็ก สตรี พระภิกษุ สามเณร นักพรต นักบวช

๖.๑๑ การชี้ตัวผู้ต้องหา

๖.๑๑.๑ ให้พนักงานสอบสวนหรือผู้บังคับบัญชา ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการชี้ตัว พึงระลึกละเอียดว่า การชี้ตัวผู้ต้องหาเป็นการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย โดยปราศจากอคติและการบังคับ จึงห้ามจัดให้มีการชี้ตัวโดยผู้ชี้ตัวไม่เต็มใจหรือไม่สมัครใจโดยเด็ดขาด

๖.๑๑.๒ ในการจัดให้มีการชี้ตัวผู้ต้องหาให้กระทำแต่เฉพาะวิธีชี้ตัวผู้ต้องหาโดยมิให้ ผู้ต้องหาเห็นตัวผู้ชี้ตัว ทั้งนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้กล่าวหา และพยานผู้ทำการชี้ตัวผู้ต้องหา

๖.๑๑.๓ กรณีที่พนักงานสอบสวนมีความจำเป็นต้องจัดให้ผู้เสียหายหรือพยาน ที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีชี้ตัวบุคคลใด ให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการชี้ตัวบุคคลในสถานที่ ที่เหมาะสมสำหรับเด็กและสามารถป้องกันมิให้บุคคลซึ่งจะถูกชี้ตัวเห็นตัวเด็ก โดยให้มีนักจิตวิทยาหรือ นักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ พนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วยในการชี้ตัวบุคคลนั้น เว้นแต่มีเหตุ

จำเป็นไม่อาจหาหรือรอบบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ และเด็กไม่ประสงค์จะให้หรือรอบบุคคลดังกล่าวต่อไป ทั้งนี้ให้พนักงานสอบสวนบันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในบันทึกพนักงานสอบสวนด้วย

ในกรณีการชี้ตัวผู้ต้องหาที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการชี้ตัวในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็กและสามารถป้องกันมิให้ผู้ต้องหาที่เป็นเด็กนั้น เห็นตัวบุคคลที่จะทำการชี้ตัว

๖.๑๒ การให้นายตำรวจชั้นผู้ใหญ่รับผิดชอบในการสอบสวน ให้ถือปฏิบัติตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๖.๑๒.๑ การกำหนดประเภทและลักษณะของคดีให้ผู้บังคับบัญชาระดับสารวัตรถึงระดับผู้บังคับการซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน หรือรองผู้บังคับการที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการสอบสวน ดังนี้

(๑) คดีที่ผู้บังคับบัญชาระดับสารวัตรต้องทำการสอบสวนด้วยตนเอง คือ ประเภทและลักษณะของคดีที่กำหนดให้พนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการมีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบ

(๒) คดีที่ผู้บังคับบัญชาระดับสารวัตรใหญ่ต้องทำการสอบสวนด้วยตนเอง คือ ประเภทและลักษณะของคดีที่กำหนดให้พนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการพิเศษมีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบ

(๓) คดีที่ผู้บังคับบัญชาระดับผู้กำกับการต้องทำการสอบสวนด้วยตนเอง คือ ประเภทและลักษณะของคดีที่กำหนดให้พนักงานสอบสวนผู้ทรงคุณวุฒิมีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบ

(๔) คดีที่ผู้บังคับบัญชาระดับรองผู้บังคับการต้องทำการสอบสวนด้วยตนเอง คือ ประเภทและลักษณะของคดีที่กำหนดให้พนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญมีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบ

(๕) คดีที่ผู้บังคับบัญชาระดับผู้บังคับการต้องทำการสอบสวนด้วยตนเอง คือ ประเภทและลักษณะของคดีที่กำหนดให้พนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญพิเศษมีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบ

๖.๑๒.๒ แนวทางปฏิบัติกรณีนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ หรือพนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการถึงพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญพิเศษรับผิดชอบการสอบสวน ให้ถือปฏิบัติดังนี้

(๑) เมื่อมีคดีอาญาเกิดขึ้นในเขตท้องที่ที่รับผิดชอบเข้าเกณฑ์ตามที่กำหนดให้นายตำรวจชั้นผู้ใหญ่หรือพนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการถึงพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญพิเศษรับผิดชอบสอบสวน ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนเวรที่รับแจ้งรับรายงานต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน ผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการแล้วแต่กรณี โดยด่วน และให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน ผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการแล้วแต่กรณี พิจารณามอบหมายให้นายตำรวจชั้นผู้ใหญ่หรือพนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการถึงพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญพิเศษรับผิดชอบสอบสวนคดีตามคำสั่งนี้โดยเร็ว

(๒) ในระหว่างที่ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบยังมีได้ทำการสอบสวนให้พนักงานสอบสวนเวอร์นั้น รับผิดชอบการที่จำเป็นเบื้องต้นไปพลางก่อน อย่าให้เกิดความบกพร่องแล้วรวบรวมหลักฐานการสอบสวน ส่งมอบให้ผู้รับผิดชอบการสอบสวนนั้นๆ โดยมีชกซ้ำ

(๓) ให้พนักงานสอบสวนเวอร์ ในห้องที่มีหน้าที่โดยตรงในการสอบสวนคดีอาญานั้นๆ เป็นผู้ช่วยนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่หรือพนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการถึงพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญพิเศษ แล้วแต่กรณี ในการดำเนินการ เช่น การคัดฟ้องฝากขังผู้ต้องหา การติดตามพยาน และอื่นๆ เป็นต้น แต่อยู่ในความรับผิดชอบของนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่หรือพนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการถึงพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญพิเศษที่รับผิดชอบ

๖.๑๓ การปฏิบัติเมื่อมีการร้องเรียนเกี่ยวกับการสอบสวน

๖.๑๓.๑ ในกรณีมีผู้เสียหาย ผู้กล่าวโทษ ผู้ต้องหา สามี่ ภริยาหรือญาติของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับคู่กรณี ร้องขอความเป็นธรรมต่อผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับการสอบสวนดำเนินคดีอาญา หรือในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนเห็นว่าคู่กรณีอาจจะไม่ได้รับความเป็นธรรม ให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาผู้นั้นให้ความสนใจรับพิจารณาสั่งการให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยเร็ว และให้ผู้บังคับบัญชาผู้นั้นรับรายงานถึงผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปอีกหนึ่งชั้น ได้ทราบโดยมิชักช้าว่าได้สั่งการไปประการใดแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาผู้รับรายงานดังกล่าวติดตามผลการปฏิบัติ และสั่งพิจารณาการแก้ปัญหาเพื่อให้การสอบสวนเป็นไปโดยถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม

๖.๑๓.๒ เมื่อเห็นว่ามิเหตุอันสมควรให้ผู้บังคับบัญชาเรียกสำนวนการสอบสวนมาตรวจและพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร โดยรับผิดชอบทำการสอบสวนเสียเอง หรือสั่งการให้พนักงานสอบสวนชั้นผู้ใหญ่รับผิดชอบทำการสอบสวนเสียเอง หรือสั่งให้เข้าไปควบคุมการสอบสวนอย่างใกล้ชิด โดยมีชกซ้ำ เพื่อกำกับดูแลให้การสอบสวนคดีนั้นเป็นไปด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว บริสุทธิ์ยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย

๖.๑๓.๓ ให้ผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนที่ได้รับการร้องเรียนขอความเป็นธรรม แจ้งผลการดำเนินการเบื้องต้นให้ผู้ร้องเรียนทราบภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องร้องเรียน และจะแจ้งผลการดำเนินการให้ทราบอีกครั้งหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการ

บทที่ ๓

การทำสำนวนการสอบสวน

เนื่องจากการทำสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ยังไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน การจัดทำเอกสารทางคดี บางชนิดขาดสาระสำคัญ ไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ตามกฎหมาย เป็นเหตุให้ขาดพยานหลักฐาน ที่จะรับฟังข้อเท็จจริงแห่งคดีให้เป็นที่ยุติได้ และอาจมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล ตลอดจนเอกสารบางชนิดไม่มีความจำเป็นต้องรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน เพื่อให้การทำสำนวนการสอบสวนดำเนินไปโดยถูกต้องสมบูรณ์ และ เป็นแนวทางเดียวกัน สมความมุ่งหมายของทางราชการ จึงให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. สำนวนการสอบสวน สามารถจำแนกตามสารบบออกได้เป็น ๓ ประเภท

๑.๑ สำนวนคดีอาญาทั่วไป

๑.๒ สำนวนคดีจราจรทางบก

๑.๓ สำนวนชั้นสูตรพลิกศพ

๒. สำนวนการสอบสวน สามารถจำแนกตามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิดออกได้เป็น ๒ ประเภท

๒.๑ สำนวนคดีไม่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิด แบ่งเป็น

(๑) สำนวนคดีไม่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิดแต่ไม่มีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนเพื่อรู้ตัวผู้กระทำผิด

(๒) สำนวนคดีไม่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิดแต่มีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนเพื่อรู้ตัวผู้กระทำผิด

๒.๒ สำนวนคดีรู้ตัวผู้กระทำความผิด

๓. การทำสำนวนการสอบสวน

๓.๑ การบันทึกคำให้การของบุคคล

การถามปากคำและการบันทึกคำให้การของผู้กล่าวหา ผู้ต้องหาและพยานให้ถือปฏิบัติตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๘ บทที่ ๕ และกฎหมายมิได้บังคับว่าจะต้องถามผู้กล่าวหาหรือพยานอย่างไรบ้าง เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนต้องพิจารณาในการสอบสวนถามถ้อยคำของเขาที่อาจเป็นประโยชน์หรือก่อให้เกิดประโยชน์แก่คดี

๓.๑.๑ การบันทึกคำให้การผู้กล่าวหา และพยาน

๓.๑.๑.๑ แนวการถามปากคำเพื่อบันทึกคำให้การผู้กล่าวหา และพยาน มีดังนี้

(๑) มีภูมิสำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด(ที่พักอาศัยจริง) สถานที่พักอาศัยเป็นภูมิสำเนาถาวรหรือชั่วคราว ถ้าเป็นสถานที่เขาควรให้ปรากฏว่ามีภูมิสำเนาเดิมอยู่ที่ใด

บ้านบิตามารดา ญาติ พี่น้องอยู่ที่ใด และจะย้ายไปที่ใด เมื่อใดหรือไม่ สถานที่ทำงานอยู่ที่ใด นอกจาก สถานที่ดังกล่าวแล้วสามารถติดต่อได้ที่ใดอีกหรือไม่(ถ้ามีให้ระบุ) หมายเลขโทรศัพท์ หรือช่องทางอื่นๆ ที่ใช้ในการติดต่อ เช่น บุคคลที่สามารถติดต่อได้

(๒) เกี่ยวข้องกับคดีนี้อย่างไร

(๓) เหตุที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร ทราบหรือรู้เห็นเหตุการณ์อย่างไร

(โดยละเอียด)

(๔) มีผู้ใดทราบ หรือรู้เห็นเหตุการณ์ หรือมีพยานหลักฐาน

อื่นใดอีกหรือไม่

(๕) จะอ้างผู้ใด เอกสารใด หรือ วัตถุใดเป็นพยานหลักฐาน

ในคดีหรือไม่ ถ้ามีการอ้างให้พนักงานสอบสวนบันทึกไว้ในคำให้การและดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน เข้าสำนวนการสอบสวนตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

(๖) คำถามอื่นๆ เพื่อให้ครบถ้วนสมบูรณ์

(๗) เคยรู้จักหรือมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้หนึ่งผู้ใดในคดีมาก่อนหรือไม่

๓.๑.๑.๒ การบันทึกคำให้การเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้าย ให้บันทึก ให้ปรากฏว่าทรัพย์สินที่เสียหายมีอะไรบ้าง ราคาเท่าใด (บันทึกรูปพรรณและหลักฐานการได้มาแห่งกรรมสิทธิ์ ของทรัพย์สินโดยละเอียด เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาในเมื่อพบทรัพย์สินที่หายในภายหลัง)

๓.๑.๑.๓ การบันทึกปากคำเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของกลาง ที่ยึดได้จากคนร้าย ให้บันทึกว่าของกลางนั้นเป็นของเจ้าทรัพย์สินหรือไม่ มีหลักฐานการได้มาแห่งกรรมสิทธิ์ อย่างไร จำได้เพราะเหตุใด มีตำหนิรูปพรรณและเครื่องหมายอะไรเป็นสำคัญ (ในกรณีที่ผู้ต้องหา ไม่ได้แย่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของกลาง ให้บันทึกไว้ให้ปรากฏในบันทึกคำให้การผู้ต้องหาด้วย)

๓.๑.๑.๔ การบันทึกปากคำผู้กล่าวหาหรือพยาน ตรงบรรทัด “เกี่ยวข้องเป็นอะไรกับคู่กรณี” ให้พิจารณาว่าผู้ให้ถ้อยคำ (ผู้กล่าวหาหรือพยาน) เกี่ยวข้องเป็นอะไรกับผู้ต้องหาหรือผู้กล่าวหาหรือไม่ ถ้าไม่เกี่ยวข้องให้บันทึกว่าไม่เกี่ยวข้อง แต่ถ้าเกี่ยวข้องตามฐานะของผู้ให้ถ้อยคำ เช่น เป็นบิดา มารดา คู่สมรส ญาติพี่น้อง ตามสายโลหิตของผู้ต้องหาหรือผู้กล่าวหา ซึ่งจะทำให้มีผลกับการฟัง พยานหรือความรับผิดชอบทางอาญาให้บันทึกฐานะของผู้ให้ถ้อยคำตรงบรรทัดเกี่ยวข้องเป็นอะไรกับคู่กรณี เช่น เป็นบิดาของผู้ต้องหาหรือผู้กล่าวหา หรือเป็นสามีของผู้ต้องหาหรือพยาน

๓.๑.๑.๕ การบันทึกปากคำและการแจ้งสิทธิผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็ก อายุไม่เกินสิบแปดปี ให้ถามปากคำและแจ้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ

๓.๑.๑.๖ การบันทึกปากคำผู้เสียหายในคดีที่ผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกเอา ค่าสินไหมทดแทน ให้แจ้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑

๓.๑.๑.๗ การบันทึกปากคำผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ การถาม ปากคำผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิงให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๓ วรรคสี่

๓.๑.๑.๘ การบันทึกปากคำพยานผู้ชำนาญการพิเศษ หรือแพทย์ผู้ตรวจ
ชั้นสูตรบาดแผล หรือศพ ซึ่งได้ออกรายงานผลการตรวจไว้แล้ว ไม่ต้องบันทึกปากคำอีก เว้นแต่กรณี
มีประเด็นที่ต้องสอบสวนนอกเหนือจากรายงานผลการตรวจ หรือมีประเด็นอื่นที่ยังไม่สิ้นสงสัย

๓.๑.๑.๙ การบันทึกปากคำผู้กล่าวหา หรือพยาน กรณีมีผู้ร่วมถามปากคำ
ให้บันทึกรายละเอียด ชื่อ ชื่อสกุล สถานภาพ ที่อยู่ ของผู้เข้าร่วมในการถามปากคำ ไว้โดยละเอียดชัดเจน
เพียงพอที่จะสามารถติดตามตัวในภายหลังได้

๓.๑.๒ การบันทึกคำให้การผู้ต้องหา

๓.๑.๒.๑ การถามคำให้การเพื่อบันทึกคำให้การผู้ต้องหา นอกจากถาม
คำให้การตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๔ วรรคแรก แล้ว เพื่อป้องกันการผิดตัว
และเพื่อทราบความเป็นมาแห่งชีวิต และความประพฤติอันเป็นอาชญาของผู้ต้องหา ให้ใช้แนวการถาม
คำให้การเพิ่มเติมดังนี้

(๑) มีนายความหรือไม่(คดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิตหรือ
ผู้ต้องหาไม่อายุไม่เกินสิบแปดปี ในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา) หรือมีนายความหรือไม่ ถ้าไม่มี
ต้องการนายความหรือไม่(คดีที่มีอัตราโทษจำคุกนอกจากคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิตหรือผู้ต้องหา
มีอายุไม่เกินสิบแปดปี)

(๒) ทราบและเข้าใจข้อหาที่พนักงานสอบสวนแจ้งให้ทราบหรือไม่
จะให้การอย่างไร

(๓) ก่อนคดีนี้เคยต้องโทษคดีอาญามาก่อนหรือไม่

(๔) มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ใด(ที่พักอาศัยจริง)สถานที่พัก
อาศัยเป็นภูมิลำเนาถาวรหรือชั่วคราว ถ้าเป็นสถานที่เช่าควรให้ปรากฏว่ามีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ใด บ้านบิดา
มารดา ญาติ พี่น้องอยู่ที่ใด และจะย้ายไปที่ใด เมื่อใดหรือไม่ สถานที่ทำงานอยู่ที่ใด นอกจากสถานที่
ดังกล่าวแล้วสามารถติดต่อได้ที่ใดอีกหรือไม่(ถ้ามีให้ระบุ) หมายเลขโทรศัพท์ หรือช่องทางอื่นๆ ที่ใช้ในการ
ติดต่อ เช่น บุคคลที่สามารถติดต่อได้

(๕) กระทำผิดจริงตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่

(๖) จะอ้างผู้ใด เอกสารใด หรือ วัตถุใดเป็นพยานหลักฐานในคดี
หรือไม่ ถ้ามีการอ้างให้พนักงานสอบสวนบันทึกไว้ในคำให้การและดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน
เข้าสำนวนการสอบสวนตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

(๗) คำถามอื่นๆ เพื่อให้ครบถ้วนสมบูรณ์

(๘) เคยรู้จักหรือมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้หนึ่งผู้ใดในคดีมาก่อน
หรือไม่

๓.๑.๒.๒ การบันทึกคำให้การเกี่ยวกับการแจ้งข้อหาจะต้องมีหลักฐานตามสมควร
ว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดตามข้อหา นั้น และการแจ้งข้อหาจะต้องบันทึกรายละเอียดการกล่าวหาว่า

ผู้ต้องหาทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร อันเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ผู้ต้องหาได้ก่อขึ้น และยืนยันให้ผู้ต้องหาทราบว่า การกระทำของผู้ต้องหานั้นเข้าข่ายเป็นความผิดฐานใด

๓.๑.๒.๓ การบันทึกคำให้การผู้ต้องหาเกี่ยวกับการแจ้งสิทธิ ในการถาม คำให้การผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบก่อนว่า

(๑) ผู้ต้องหาที่มีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ก็ได้ ถ้าผู้ต้องหาให้การ ถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้การนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

(๒) ผู้ต้องหาที่มีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการ สอบปากคำตนได้

เมื่อผู้ต้องหาเต็มใจให้การอย่างใดก็ได้ จดคำให้การไว้ ถ้าผู้ต้องหาไม่เต็มใจ ให้การเลยก็ให้บันทึกไว้

๓.๑.๒.๔ การบันทึกคำให้การผู้ต้องหา กรณีมีผู้ร่วมถามคำให้การ ให้บันทึกรายละเอียด ชื่อ ชื่อสกุล สถานภาพ ที่อยู่ ของผู้เข้าร่วมในการถามคำให้การไว้โดยละเอียดชัดเจน เพียงพอที่จะสามารถติดตามตัวในภายหลังได้

๓.๑.๒.๕ การบันทึกคำให้การและการแจ้งสิทธิผู้ต้องหา ที่เป็นเด็กอายุ ไม่เกินสิบแปดปี ให้ถามคำให้การและแจ้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ โดยอนุโลม

๓.๒ การทำบัญชีทรัพย์สิน และบันทึกต่าง ๆ

๓.๒.๑ การทำบัญชีทรัพย์สินต่างๆ

๓.๒.๑.๑ การกรอกรายการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เสียหายในบัญชีทรัพย์สิน ถูกประทุษร้าย บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้ายได้คืน บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้ายไม่ได้คืน และบัญชีของกลาง ไม่ต้องบันทึกพรรณนารายละเอียดของทรัพย์สินโดยละเอียด เนื่องจากได้บันทึกไว้ในคำให้การแล้ว

๓.๒.๑.๒ การปฏิบัติเกี่ยวกับแบบพิมพ์บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้าย บัญชีทรัพย์สิน ถูกประทุษร้ายได้คืนและบัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้ายไม่ได้คืน ให้เป็นดุลยพินิจของพนักงานสอบสวน หากสามารถบันทึกพร้อมไว้ในแบบพิมพ์เดียวกันได้ให้บันทึกไว้ในแบบพิมพ์บัญชีเดียวกัน แต่ถ้าบันทึกพร้อมกัน ในแบบพิมพ์เดียวกันไม่ได้ก็ให้แยกบันทึก เช่น กรณีได้ทรัพย์สินคืนขณะสำนวนอยู่ในระหว่างพิจารณาของผู้บังคับบัญชาระดับตำรวจภูธร หรือกองบังคับการ ตำรวจภูธรภาค หรือกองบัญชาการ หรือสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ รวมทั้งในชั้นพนักงานอัยการ ให้ทำบัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้ายได้คืนแยกจากบัญชีทรัพย์สินถูก ประทุษร้าย เป็นต้น

๓.๒.๑.๓ การทำบัญชีของกลาง ที่ผู้กล่าวหาหรือผู้ต้องหาอ้าง/ส่งมอบ ให้พนักงานสอบสวนทำบัญชีของกลางแยกเป็นกลุ่มของแต่ละกลุ่ม โดยเรียงพยานเอกสาร และวัตถุพยาน เช่น ภาพถ่ายหรือภาพวาด และเรียงต่อจากบัญชีของกลาง

๓.๒.๒ การทำบันทึกต่างๆ

๓.๒.๒.๑ การทำบันทึกต่างๆ พนักงานสอบสวนจะต้องระบุสถานที่ วัน เดือน ปี ที่ทำ และตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้ทำทุกครั้งที่ทำบันทึก

๓.๒.๒.๒ การทำบันทึกปกติต้องทำในขณะที่มีการปฏิบัติในเรื่องนั้นๆ เช่น บันทึกการตรวจค้น แผนที่ยังแสดงสถานที่เกิดเหตุ บันทึกการจับกุม เว้นแต่กรณีมีความจำเป็นไม่อาจทำบันทึกได้ในทันทีที่มีการปฏิบัติ อาจรีบทำในภายหลังได้ เช่น ขณะตรวจสถานที่เกิดเหตุมีฝนตกหนัก ขณะจับกุมผู้ต้องหาได้หลายคนและจำเป็นต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้ หากทำบันทึกจับกุมขณะนั้นผู้ต้องหาอาจหลบหนี เป็นต้น และในการทำบันทึกจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้องลงลายมือชื่อรับรองไว้ด้วยทุกครั้ง

สำหรับบันทึกที่พนักงานสอบสวนทำขึ้นแต่ฝ่ายเดียว เช่น บันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุให้พนักงานสอบสวนรีบจัดทำโดยเร็วเมื่อมีการปฏิบัติเรื่องนั้น

๓.๒.๒.๓ บันทึกพนักงานสอบสวน ให้บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติของพนักงานสอบสวนในการสอบสวนคดีนั้น เช่นเดียวกับที่พนักงานสอบสวนไปเบิกความในศาล โดยเริ่มตั้งแต่การรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ (ได้รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษจากใคร กล่าวหาผู้ใดในเรื่องอะไร หลังจากรับคำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษแล้วได้ดำเนินการอย่างไร) การสอบสวนผู้ต้องหา (แจ้งข้อหาว่าอย่างไร ผู้ต้องหาให้การอย่างไร ควบคุมหรือปล่อยตัวชั่วคราว การขอผิดฟ้องฝากขัง หรือขอผิดฟ้องหรือขอฝากขัง) การรวบรวมพยานหลักฐานอื่นๆอย่างไร(ให้ระบุถึงการได้มาของพยานหลักฐานแต่ละชนิดว่าได้มาอย่างไร และดำเนินการเกี่ยวกับพยานหลักฐานนั้นๆ อย่างไร เช่น การส่งตรวจพิสูจน์ ผลการตรวจพิสูจน์เป็นอย่างไร เป็นต้น) จนกระทั่งการสอบสวนเสร็จสิ้น (มีความเห็นทางคดีอย่างไร) ซึ่งการบันทึกโดยมีรายละเอียดในบันทึกพนักงานสอบสวนดังกล่าว นอกจากจะแสดงให้เห็นว่าพนักงานสอบสวนได้ปฏิบัติในสำนวนนั้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วแล้ว ยังจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาคดีต่อเนื่อง โดยทนายจำเลย หรือจำเลยและโจทก์ พิจารณาการปฏิบัติของพนักงานสอบสวนจากบันทึกพนักงานสอบสวนแล้ว ทราบว่าพนักงานสอบสวนได้ปฏิบัติอะไรบ้างในสำนวนการสอบสวนนั้น ทนายจำเลยหรือจำเลยและโจทก์ อาจตกลงรับกันว่าไม่ต้องนำพนักงานสอบสวนไปเบิกความเป็นพยานในชั้นศาลได้

๓.๒.๒.๔ บันทึกการควบคุมผู้ต้องหาเป็นเอกสารสำคัญที่สรุปข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการควบคุมผู้ต้องหา ให้บันทึกเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้ ในกรณีที่มีการควบคุมผู้ต้องหาหลายคนและถูกควบคุมพร้อมกันในคดีเดียวกัน หากแยกเป็นบันทึกการควบคุมคนละฉบับจะไม่สะดวก อาจบันทึกรวมไว้ในบันทึกการควบคุมฉบับเดียวกันก็ได้ เช่น การควบคุมผู้ต้องหาคดีการพนันพร้อมกัน ๒๐ คน ในคดีเดียวกันอาจทำบันทึกการควบคุมฉบับเดียวกันก็ได้ เป็นต้น

๓.๒.๒.๕ บันทึกการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ให้ทำบันทึกพร้อมถ่ายภาพการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพไว้ โดยไม่ต้องสอบสวนผู้ต้องหาเพิ่มเติมในเรื่องการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพอีกก็ได้

กรณีข้างต้น หากเป็นคดีสำคัญหรือพนักงานสอบสวนเห็นว่ามีความจำเป็นก็ให้สอบสวนพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือประกอบด้วย

๓.๒.๒.๖ บันทึกการชี้ตัวผู้ต้องหา ให้จัดทำบันทึกพร้อมถ่ายภาพการชี้ตัวผู้ต้องหาไว้ โดยไม่ต้องสอบสวนเพิ่มเติมในเรื่องการชี้ตัวผู้ต้องหาอีกก็ได้

กรณีมีผู้ต้องหาหลายคนให้จัดทำบันทึกการชี้ตัวผู้ต้องหาพร้อมภาพถ่ายของผู้ต้องหาแต่ละราย

กรณีข้างต้น หากเป็นคดีสำคัญหรือพนักงานสอบสวนเห็นว่ามีความจำเป็นก็ให้สอบสวนพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือประกอบด้วย

๓.๒.๒.๗ การบันทึกรายละเอียดลงในแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือของผู้ต้องหาก่อนส่งไปตรวจสอบประวัติ ให้พนักงานสอบสวนตรวจสอบว่า มีการกรอกข้อความเกี่ยวกับ ชื่อ ที่อยู่ อายุ เลขบัตรประจำตัวประชาชน หรือรายละเอียดต่างๆ ครบถ้วน ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง และตามคำให้การของผู้ต้องหาหรือไม่

๓.๒.๒.๘ การบันทึกประวัติต้องโทษของผู้ต้องหา ถ้าเป็นประวัติในหน่วยงานที่พนักงานสอบสวนสังกัดอยู่ ให้พนักงานสอบสวนคัดลอกประวัติต้องโทษของผู้ต้องหาลงในรายการประวัติแล้วลงชื่อรับรองไว้ หากเป็นประวัติการต้องโทษต่างสถานี่ตำรวจหรือหน่วยงานจะต้องมีหลักฐานได้ตอบเป็นหนังสือ

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนอ้างประวัติการต้องโทษของผู้ต้องหาเพื่อขอให้บวกโทษตามมาตรา ๕๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ขอให้เพิ่มโทษตามมาตรา ๙๒, ๙๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา หรือตามกฎหมายอื่น ให้พนักงานสอบสวนตรวจสอบรายการประวัติและผลคดีว่าเป็นของผู้ต้องหาหรือไม่ด้วย

๓.๓ หมายจับ

๓.๓.๑ การขอให้ศาลออกหมายจับ ให้ปฏิบัติตามระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยแนวปฏิบัติในการออกหมายจับและหมายค้นในคดีอาญา พ.ศ.๒๕๔๕ ข้อบังคับประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ.๒๕๔๘ และแนวทางที่ศาลขอความร่วมมือให้เจ้าพนักงานตำรวจดำเนินการ

การขอให้ศาลออกหมายจับในกรณีที่ต้องระบุเหตุผลเป็นพิเศษไว้ในหมายจับ เช่น พนักงานสอบสวนมีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาที่ถูกขังอยู่และได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลปล่อยตัวไปก่อนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ ต่อมาพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องและให้ส่งตัวผู้ต้องหาไปฟ้อง แต่ไม่สามารถส่งตัวได้ เนื่องจากผู้ต้องหาหลบหนี พนักงานสอบสวนจึงต้องไปยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลออกหมายจับ *การขอให้ศาลออกหมายจับในคดีความผิดเกี่ยวกับเช็คที่ต้องระบุจำนวนเช็ค วัน เวลาที่กระทำความผิด และจำนวนเงินที่สั่งจ่าย เพื่อประโยชน์ในการวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว เป็นต้น

กรณีดังกล่าวนี้ ในหมายจับของศาลที่มีข้อความว่า “ด้วยผู้ร้องยื่นคำร้องว่า...” ให้พนักงานสอบสวนระบุ เหตุผลพิเศษโดยละเอียดไว้ในหมายจับที่มีข้อความดังกล่าวด้วย

๓.๓.๒ ให้พนักงานสอบสวนและผู้บังคับบัญชาซึ่งมีหน้าที่ในการควบคุม ตรวจสอบ เြงรัดการสอบสวนคดีอาญา ตรวจสอบพยานหลักฐานในสำนวนว่ามีหลักฐานหนักแน่นเพียงพอว่าบุคคลที่จะยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอออกหมายจับนั้น น่าจะได้กระทำความผิดตามข้อหาหรือไม่ หากผู้บังคับบัญชา เห็นว่าพยานหลักฐานยังไม่หนักแน่นเพียงพอก็ให้สั่งพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมเสียก่อน รวมทั้งตรวจสอบกลิ่นกรองตัวบุคคลที่จะขอให้ศาลออกหมายจับ เช่น การออกหมายจับบุคคลตามภาพถ่าย หรือภาพเขียนเหมือนจริง การออกหมายจับบุคคลที่มีชื่อและชื่อนามสกุลซ้ำกันว่า บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ต้องหาที่จะขอให้ศาลออกหมายจับหรือไม่ และให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน ผู้บังคับการ หรือ ผู้บัญชาการ แล้วแต่กรณี ลงนามในคำร้องขอให้ศาลออกหมายจับในฐานะผู้ร้อง ก่อนมอบหมายให้พนักงานสอบสวนไปยื่นคำร้องต่อศาล

๓.๓.๓ หลังจากศาลออกหมายจับแล้ว หากปรากฏพยานหลักฐานชัดเจนว่า ผู้ต้องหาที่ถูกออกหมายจับไม่ใช่ผู้กระทำความผิด(ออกหมายจับผิดตัว) หรือการกระทำของผู้ต้องหา ที่ถูกกล่าวหาตามหมายจับไม่เป็นความผิด ให้พนักงานสอบสวนรีบยื่นคำร้องขอให้ศาลถอนหมายจับ และมีความเห็น ควรสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา จากนั้นส่งความเห็นพร้อมสำนวนหรือเอกสารการสอบสวนเพิ่มเติมแล้วแต่กรณี ไปยังพนักงานอัยการต่อไป

กรณีมีการจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ หากปรากฏพยานหลักฐานชัดเจนว่า ผู้ต้องหาที่ถูกออกหมายจับไม่ใช่ผู้กระทำความผิด(ออกหมายจับผิดตัว) หรือการกระทำของผู้ต้องหา ที่ถูกกล่าวหาตามหมายจับไม่เป็นความผิด ให้พนักงานสอบสวนรีบรายงานหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนเพื่อปล่อยตัวผู้ต้องหา หรือยื่นคำร้องขอให้ศาลปล่อยตัวผู้ต้องหา แล้วรวบรวมพยานหลักฐานมีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา จากนั้นส่งความเห็นพร้อมสำนวนหรือเอกสารการสอบสวนเพิ่มเติมแล้วแต่กรณีไปยังพนักงานอัยการต่อไป

๓.๔ คำร้องและสัญญาประกัน

การบันทึกข้อความลงในคำร้องขอประกัน สำหรับกรณีใช้ตำแหน่งบุคคลเป็นประกัน* หรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราว ให้พนักงานสอบสวนที่รับคำร้องขอประกัน บันทึกคำรับรองของ บุคคลดังกล่าวเพิ่มเติมไว้ในคำร้องขอประกันด้วยว่า ได้เคยใช้ตำแหน่งของตนเองประกันผู้ต้องหาอื่นมาก่อนหรือไม่ ทีเดียว จำนวนกี่ราย ในวงเงินเท่าใด แล้วให้ผู้ขอประกันลงชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐาน เพื่อประกอบการ พิจารณาตามหลักเกณฑ์ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๘ (๔) ด้วย

๓.๕ การร้องทุกข์ แก่ หรือถอนคำร้องทุกข์

๓.๕.๑ ให้บันทึกไว้ในคำให้การหรือคำให้การเพิ่มเติมของผู้ร้องทุกข์ หรือผู้ถอน คำร้องทุกข์โดยไม่ต้องแยกทำบันทึกต่างหากอีก ข้อความที่บันทึกต้องมีความชัดเจนอย่าให้มีข้อความที่อาจ ทำให้เข้าใจว่าไม่เป็นการร้องทุกข์หรือถอนคำร้องทุกข์

๓.๕.๒ ให้ระบุชื่อผู้ที่ประสงค์จะดำเนินคดีหรือประสงค์จะถอนคำร้องทุกข์ไว้ทุกคน

๓.๕.๓ กรณีถอนคำร้องทุกข์หลังจากการสอบสวนเสร็จสิ้นให้บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการถอนคำร้องทุกข์ไว้ในคำให้การ แล้วส่งบันทึกคำให้การนั้นไปรวมเข้าไว้ในสำนวน

๓.๖ การแจ้งสิทธิผู้ต้องหาหรือผู้ถูกจับ

ให้พนักงานสอบสวนเฝ้าซึ่งรับมอบตัวผู้ต้องหา (แม้ไม่ใช่ผู้ต้องหาในคดีที่ตนเองรับผิดชอบสอบสวน) หรือผู้ถูกจับ เป็นผู้มีหน้าที่แจ้งสิทธิตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗/๑ ให้ผู้ต้องหาหรือ ผู้ถูกจับทราบ โดยบันทึกเรื่องการแจ้งสิทธิของผู้ต้องหาหรือผู้ถูกจับไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี ข้อเดียวกันกับข้อที่รับตัวผู้ต้องหาหรือผู้ถูกจับไว้ควบคุม โดยไม่ต้องบันทึกเรื่องการแจ้งสิทธิดังกล่าวไว้ในบันทึกคำให้การผู้ต้องหา และไม่ต้องจัดทำบันทึกการแจ้งสิทธิอีก

การบันทึกเรื่องการแจ้งสิทธิของผู้ต้องหาหรือผู้ถูกจับไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีให้ปรากฏข้อความดังนี้

“.....(ยศ ชื่อ สกุล ตำแหน่ง).....พนักงานสอบสวนซึ่งรับมอบตัวผู้ต้องหา หรือผู้ถูกจับไว้ควบคุม ได้แจ้งสิทธิของผู้ต้องหาหรือผู้ถูกจับให้ทราบดังนี้

(๑) มีสิทธิแจ้งหรือขอให้เจ้าพนักงานแจ้งให้ญาติ หรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับ หรือผู้ต้องหาไว้วางใจทราบถึงการถูกจับและสถานที่ที่ถูกควบคุมในโอกาสแรก

(๒) มีสิทธิพบและปรึกษาผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว

(๓) มีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบสวนปากคำตนในชั้นสอบสวน

(๔) มีสิทธิได้รับการเยี่ยมหรือติดต่อกับญาติได้ตามสมควร

(๕) มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วเมื่อเกิดการเจ็บป่วย

.....ผู้ต้องหาหรือผู้ถูกจับซึ่งถูกควบคุมได้รับทราบสิทธิของตนแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ).....ผู้ต้องหา/ผู้ถูกจับ

(ลงชื่อ).....ผู้รับมอบตัว”

หากพนักงานอัยการต้องการบันทึกการแจ้งสิทธิ ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบสำเนาบันทึกรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีข้อที่แจ้งสิทธิมอบให้พนักงานอัยการ

๓.๗ สำเนารายงานหรือเอกสารต่างๆ ตามประมวลระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดี

๓.๗.๑ คำทนายรูปพรรณทรัพย์หาย รายงานเหตุด่วน และรายงานข้าราชการต้องหาคดีอาญา ให้แยกเก็บไว้ไม่ต้องรวมในสำนวนการสอบสวน เว้นแต่กรณีที่มีเหตุผลพิเศษเพื่อประโยชน์แห่งการสอบสวนคดีนั้น ๆ

๓.๗.๒ แผนประทุษกรรม ให้จัดทำสารบบเก็บไว้ไม่ต้องรวมในสำนวนการสอบสวน เว้นแต่กรณีที่มีเหตุผลพิเศษเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนคดีนั้น ๆ

๓.๘ การเรียงลำดับเอกสาร และการให้หมายเลขเอกสารในสำนวนการสอบสวน

๓.๘.๑ เมื่อได้ทำการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว ให้รวบรวมเอกสารต่างๆ ในการสอบสวน รวมเข้าไว้ในสำนวนการสอบสวน ถ้าเป็นสิ่งของอย่างอื่นให้ทำบัญชีรายละเอียดรวมไว้ด้วย โดยเรียงลำดับเอกสารในสำนวนการสอบสวน ดังต่อไปนี้

๓.๘.๑.๑ หนังสือส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ

๓.๘.๑.๒ รายงานการสอบสวน

๓.๘.๑.๓ คำให้การผู้กล่าวหา (ถ้ามีหลายคนให้เรียงลำดับผู้กล่าวหา)

๓.๘.๑.๔ คำให้การผู้ต้องหา (ถ้ามีหลายคนให้เรียงลำดับผู้ต้องหา)

๓.๘.๑.๕ คำให้การพยาน เรียงตามลำดับความสำคัญ อาจแบ่งย่อยลงได้ ดังต่อไปนี้

(๑) พยานที่รู้เห็นยืนยันการกระทำของผู้ต้องหาโดยตรง(ประจักษ์พยาน)

(๒) พยานที่ช่วยพิสูจน์ความผิด เช่น ผู้ชำนาญการตรวจพิสูจน์

แพทย์ นายทะเบียน เจ้าหน้าที่ธนาคาร เป็นต้น

(๓) พยานสนับสนุนหรือช่วยประกอบพยานอื่น เช่น พยานผู้พบอาวุธ

หรือของกลาง พยานที่ช่วยสนับสนุนประจักษ์พยานให้มีน้ำหนักมากขึ้น

(๔) พยานพหุเหตุแวดล้อมกรณี

(๕) พยานซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่ทำการตรวจค้น จับกุม ยึดหรืออายัด

๓.๘.๑.๖ เอกสารบันทึกต่างๆ ควรเรียงลำดับดังนี้

(๑) พยานเอกสารของกลาง เช่น เช็ค ตั๋วเงินปลอม โฉนดปลอม

เอกสารปลอม เป็นต้น (หากมีหลายฉบับให้เรียงตามลำดับวัน เวลา เกิดเหตุก่อนหลังเป็นลำดับไป)

(๒) บัญชีทรัพย์สินต่างๆเรียงลำดับดังนี้

ก. บัญชีของกลางคดีอาญา

ข. บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้าย

ค. บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้ายได้คืน

ง. บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้ายไม่ได้คืน

(๓) บันทึกพนักงานสอบสวน

(๔) เอกสารซึ่งทำขึ้นเพื่อแสดงถึงสถานที่เกิดเหตุ เรียงลำดับดังนี้

ก. บันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุ

ข. แผนที่สังเขปแสดงสถานที่เกิดเหตุ

ค. ภาพถ่ายที่เกิดเหตุ

ง. บันทึก แผนที่ ภาพถ่ายของกองพิสูจน์หลักฐานที่มาร่วม

ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

จ. บันทึกการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพและ
ภาพถ่ายการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ

(๕) เอกสารที่นำขึ้นเพื่อแสดงถึงพยานเอกสารและวัตถุพยาน
เรียงลำดับดังนี้

ก. สำเนาบันทึกหรือหนังสือที่ส่งพยานเอกสารและวัตถุพยาน
ไปตรวจและผลการตรวจพิสูจน์พยานเอกสารและวัตถุพยาน เช่น ผลการตรวจเปรียบเทียบลายมือชื่อ
ผลการตรวจเครื่องอุปกรณ์รถยนต์คันเกิดเหตุ เป็นต้น โดยให้นำผลการตรวจดังกล่าวประกอบคู่ไปกับสำเนา
หรือหนังสือที่ส่งพยานเอกสารและวัตถุพยานไปตรวจ (เรียงคู่ฉบับบันทึกหรือหนังสือที่ส่งไปตรวจอยู่ข้างบน
ส่วนผลการตรวจอยู่ข้างล่าง)

ข. ภาพถ่ายพยานเอกสารหรือวัตถุพยาน เช่น ภาพถ่ายทรัพย์สิน
ที่ถูกประทุษร้ายภาพถ่ายบาดแผลผู้ตายหรือผู้บาดเจ็บ เป็นต้น

(๖) เอกสารที่แสดงถึงการปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ต้องหา

ก. บันทึกการชี้ตัวผู้ต้องหาและภาพถ่ายการชี้ตัวผู้ต้องหา

ข. บันทึกการจับกุม

ค. หมายจับและตำหนิรูปพรรณผู้ต้องหา

ง. ภาพถ่ายของผู้ต้องหา

จ. หมายเรียกผู้ต้องหา

ฉ. หนังสือหรือบันทึกแจ้งอายัดตัว และถอนอายัดตัวผู้ต้องหา

ช. บันทึกการตรวจค้น

ซ. หมายค้น

(๗) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพยานบุคคลให้เรียงลำดับดังนี้

ก. หมายเรียกพยาน

ข. หนังสือแจ้งเหตุขัดข้องของพยาน

ค. สำเนาใบมรณะบัตรของพยาน

(๘) สำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคดีให้เรียงลำดับดังนี้

ก. สำเนาเอกสารเกี่ยวข้องกับผู้เสียหาย เช่น สำเนาบัตร
ประชาชน ใบอนุญาตขับขี่ สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาทะเบียนรถคันที่ผู้เสียหายขับขี่

ข. สำเนาเอกสารเกี่ยวข้องกับผู้ต้องหา เช่น สำเนาบัตร
ประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาใบอนุญาตขับขี่ สำเนาทะเบียนรถคันที่ผู้ต้องหาขับขี่ สำเนา
ทะเบียนอาวุธปืนของผู้ต้องหา

ค. สำเนาเอกสารอื่นๆ

(๙) บันทึกอื่นๆที่พนักงานสอบสวนได้จัดทำขึ้นเกี่ยวกับการสอบสวน ให้เรียงลำดับดังนี้

ก. บันทึกการตกลงค่าเสียหาย

ข. บันทึกการคืนของกลางและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ค. บันทึกขออนุมัติคืนของกลางพร้อมคำสั่งอนุมัติหรือไม่อนุมัติ

(๑๐) หนังสือที่ติดต่อโต้ตอบ สอบถามระหว่างพนักงานสอบสวนกับหน่วยงานต่าง ๆ โดยให้นำหนังสือที่ตอบกลับมาประกบคู่กับสำเนาหนังสือที่พนักงานสอบสวนทำไปสอบถาม เช่น พนักงานสอบสวนมีหนังสือขอใบรับรอง การจดทะเบียนนิติบุคคลจากนายทะเบียน นายทะเบียนมีหนังสือตอบพร้อมกับส่งสำเนาใบรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลมาให้ ให้เรียงสำเนาหนังสือที่พนักงานสอบสวนทำไปสอบถามอยู่ข้างบน ส่วนหนังสือตอบของนายทะเบียนพร้อมสำเนาใบรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลอยู่ข้างล่าง กรณีพนักงานสอบสวนทำหนังสือสอบถามไปหลายแห่ง ให้เรียงลำดับตามวันเวลาที่พนักงานสอบสวนทำไปสอบถามเป็นหลัก ส่วนหนังสือตอบจะตอบก่อนหลังไม่ต้องคำนึงถึง ถ้าเป็นการสอบถามในเรื่องเดียวกันหลายครั้ง ให้เรียงลำดับตามวัน เวลา ที่สอบถามและเรียงอยู่ในเรื่องเดียวกัน

(๑๑) สำเนาเอกสารต่างๆตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี

ก. ตำหนิรูปพรรณทรัพย์หาย (ในกรณีที่มีเหตุผลพิเศษ เพื่อประโยชน์ในการสอบสวนคดี)

ข. แผนประทุษกรรม (ในกรณีที่มีเหตุผลพิเศษเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนคดี)

(๑๒) เอกสารที่ได้มาซึ่งอำนาจการสอบสวนให้เรียงลำดับ ดังนี้

ก. คำสั่งผู้บังคับบัญชาหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติอนุญาตให้ทำการสอบสวน (กรณีต้องขออนุญาตทำการสอบสวน)

ข. บันทึกของพนักงานสอบสวนและผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นที่ขออนุญาตสอบสวน

ค. สำเนาระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขออนุญาตสอบสวน

ง. หนังสือมอบอำนาจและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมอบอำนาจให้มาร้องทุกข์ แก่ หรือ ถอนคำร้องทุกข์หรือการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน

จ. หนังสือร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษ ซึ่งผู้เสียหายหรือผู้กล่าวโทษได้มีถึงพนักงานสอบสวน

(๑๓) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกับผู้ต้องหาหลังจากถูก

จับกุมให้เรียงลำดับดังนี้

ก. บันทึกการควบคุมผู้ต้องหา

ข. สำเนาคำร้องขอคัดฟ้องหรือฝากขังเรียงตามลำดับตั้งแต่ครั้งที่ ๑ เป็นต้นไป(เรียงครั้งที่ ๑ อยู่ข้างบน ครั้งต่อไปอยู่ข้างล่างตามลำดับ)

ค. บันทึกเสนอสัญญาประกันพร้อมคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาต

ง. คำร้องและสัญญาประกันพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือมอบอำนาจ เป็นต้น

จ. หนังสือแจ้งให้นายประกันนำตัวผู้ต้องหามาส่ง

ฉ. บันทึกการสอบถามเบื้องต้น (กรณีเด็กหรือเยาวชนเป็นผู้ต้องหา)

ช. คำร้องตรวจสอบการจับเด็กหรือเยาวชน

ซ. หลักฐานการส่งเด็กหรือเยาวชนผู้กระทำผิดไปยังสถานพินิจ

ฅ. หลักฐานการแจ้งการจับกุมเด็กหรือเยาวชนให้ผู้อำนวยความสะดวก สถานพินิจและบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ทราบ

ญ. รายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน

๓.๘.๑.๗ พิมพ์ลายนิ้วมือของผู้ต้องหา และผลการตรวจสอบประวัติการต้องโทษ

๓.๘.๑.๘ บัญชีสำนวนการสอบสวน

๓.๘.๑.๙ สำนวนชั้นสูตรพลิกศพเฉพาะกรณีที่มีความตายอันเป็นผลแห่งการกระทำผิดซึ่งมิใช่เป็นความตายที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ และพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีจะต้องนำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพมาประกอบสำนวนคดีอาญาหรือคดีจราจรทางบก

เอกสารนอกเหนือจากที่กล่าวไว้แล้ว ให้พนักงานสอบสวนพิจารณาเทียบเคียงว่าควรที่จะจัดอยู่ในลำดับใดแล้วให้จัดเรียงอยู่ในลำดับนั้น ๆ

การให้หมายเลขเอกสารในสำนวนการสอบสวน เนื่องจากการทำสำนวนการสอบสวน บางสำนวนไม่สิ้นสุดอยู่ที่พนักงานสอบสวน จำเป็นต้องเสนอสำนวนการสอบสวนตามลำดับชั้น ขึ้นไปอีก และอาจมีการสอบสวนเพิ่มเติม จึงทำให้สำนวนการสอบสวนมีเอกสารเพิ่มอยู่เรื่อยๆ การเรียงลำดับจึงควรเรียงลำดับแรก แผ่นล่างสุดขึ้นมาจนถึงรายงานการสอบสวน เพราะเพื่อไว้เมื่อมีการสอบสวนเพิ่มเติม

กรณีที่มีการสอบสวนบางเรื่องมีคำให้การหรือเอกสารหลายแผ่นให้ใช้เลขลำดับตามบัญชีสำนวนการสอบสวนเพียงเลขเดียวแล้วใช้ทับ (/) ตามจำนวนแผ่น โดยให้ใช้/ในแผ่นท้ายเป็น ๑ ขึ้นมาก่อน เพื่อป้องกันมิให้จำนวนเอกสารมีการเพิ่มเติมขึ้นมา

๓.๘.๒ การทำสำนวนการสอบสวนในคดีที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อน มีพยานหลักฐานเป็นจำนวนมาก การรวบรวมเอกสารต่างๆ เข้าไว้ในสำนวนการสอบสวนควรจัดทำแยกเป็นส่วนๆ เพื่อความสะดวกและเป็นประโยชน์ในการพิจารณาพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวน ผู้บังคับบัญชา พนักงานอัยการ และการพิจารณาคดีในชั้นศาล อาจเรียงลำดับเอกสารในสำนวนการสอบสวน ดังต่อไปนี้

๓.๘.๒.๑ หนังสือเสนอพนักงานอัยการ

๓.๘.๒.๒ บัญชีสำนวนการสอบสวน

๓.๘.๒.๓ รายงานการสอบสวน

๓.๘.๒.๔ พยานหลักฐานฝ่ายผู้กล่าวหา ให้เรียงลำดับดังนี้

(๑) คำให้การผู้กล่าวหา (ถ้ามีหลายคนให้เรียงลำดับผู้กล่าวหา)

(๒) คำให้การพยานฝ่ายผู้กล่าวหา ถ้ามีหลายคนให้เรียงตามลำดับ

เหตุการณ์ ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ และถ้าแต่ละเหตุการณ์มีพยานหลายคนให้เรียงตามลำดับความสำคัญของพยาน

(๓) พยานเอกสารฝ่ายผู้กล่าวหา ถ้ามีหลายรายการให้มีหมายเลขกำกับเป็น ก ๑ , ก ๒ , ก ๓ จนครบทุกรายการ

(๔) บัญชีพยานวัตถุฝ่ายผู้กล่าวหา ถ้ามีพยานวัตถุหลายรายการให้มีหมายเลขกำกับเป็น วก ๑ , วก ๒ , วก ๓ จนครบทุกรายการ

การเรียงลำดับพยานเอกสารและบัญชีพยานวัตถุของฝ่ายผู้กล่าวหาให้มีลักษณะเชื่อมโยงสัมพันธ์สอดคล้องกับคำให้การพยานบุคคลหรือตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และให้จัดทำบัญชีพยานบุคคล พยานเอกสารและพยานวัตถุปะติดไว้ด้านหน้าของพยานแต่ละประเภทด้วย

๓.๘.๒.๕ พยานหลักฐานฝ่ายผู้ต้องหา ให้เรียงลำดับดังนี้

(๑) คำให้การผู้ต้องหา (ถ้ามีหลายคนให้เรียงลำดับผู้ต้องหา)

(๒) คำให้การพยานฝ่ายผู้ต้องหา ถ้ามีหลายคนเรียงลำดับตามลำดับ

เหตุการณ์ ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ และถ้าในแต่ละเหตุการณ์มีพยานหลายคนให้เรียงตามลำดับความสำคัญของพยาน

(๓) พยานคำให้การพยานฝ่ายผู้ต้องหา ถ้ามีหลายรายการก็ให้มีหมายเลขกำกับเป็น ต ๑ , ต ๒ , ต ๓ จนครบทุกรายการ

(๔) บัญชีพยานวัตถุฝ่ายผู้ต้องหา ถ้ามีพยานวัตถุหลายรายการให้มีหมายเลขกำกับเป็น วต ๑ , วต ๒ , วต ๓ จนครบทุกรายการ

การเรียงลำดับพยานเอกสารและบัญชีพยานวัตถุของฝ่ายผู้ต้องหาให้มีลักษณะเชื่อมโยงสัมพันธ์สอดคล้องกับคำให้การของพยานบุคคลหรือตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และให้จัดทำบัญชีพยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุปะติดไว้ด้านหน้าของพยานแต่ละประเภทด้วย

๓.๘.๒.๖ พยานหลักฐานที่พนักงานสอบสวนรวบรวมได้เอง

(๑) คำให้การพยานบุคคล ถ้ามีหลายคนให้เรียงลำดับตามลำดับเหตุการณ์ ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ และถ้าในแต่ละเหตุการณ์ มีพยานหลายคนให้เรียงตามลำดับความสำคัญของพยาน

(๒) พยานเอกสาร ถ้ามีหลายรายการก็ให้มีหมายเลขกำกับเป็น พ ๑ , พ ๒ , พ ๓ จนครบทุกรายการ

(๓) บัญชีพยานวัตถุ ถ้ามีหลายรายการให้มีหมายเลขกำกับเป็น วพ ๑ , วพ ๒ , วพ ๓ จนครบทุกรายการ

การเรียงลำดับพยานเอกสารและบัญชีพยานวัตถุที่พนักงานสอบสวนรวบรวมได้เอง ให้มีลักษณะเชื่อมโยงสอดคล้องกับคำให้การของพยานบุคคลหรือตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และให้จัดทำบัญชีพยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุปะติดไว้ด้านหน้าของพยานแต่ละประเภทด้วย

๓.๘.๒.๗ เอกสารที่พนักงานสอบสวนรวบรวมหรือจัดทำเพื่อประกอบคดี

(๑) บันทึกพนักงานสอบสวน

(๒) บัญชีทรัพย์สินต่าง ๆ ให้เรียงลำดับดังนี้

ก. บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้าย

ข. บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้ายได้คืน

ค. บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้ายไม่ได้คืน

ง. ดำเนินรูปพรรณทรัพย์สินหาย

๓.๘.๒.๘ เอกสารซึ่งทำขึ้นเพื่อแสดงถึงสถานที่เกิดเหตุ เรียงลำดับดังนี้

(๑) บันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุ

(๒) แผนที่สังเขปแสดงสถานที่เกิดเหตุ

(๓) ภาพถ่ายที่เกิดเหตุ

(๔) บันทึก แผนที่ ภาพถ่ายของกองพิสูจน์หลักฐานที่มาพร้อม

ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

(๕) บันทึกการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพและภาพถ่ายการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ

๓.๘.๒.๙ เอกสารที่สร้างขึ้นเพื่อแสดงถึงพยานเอกสารและพยานวัตถุ เรียงลำดับ

ดังนี้

(๑) สำเนาบันทึกหรือหนังสือที่ส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุไปตรวจและผลการตรวจพิสูจน์พยานเอกสารและพยานวัตถุ เช่น ผลการตรวจเปรียบเทียบลายมือชื่อ ผลการตรวจพิสูจน์อาวุธปืน รายงานการชันสูตรบาดแผล บันทึกการตรวจพิสูจน์สภาพและเครื่องอุปกรณ์รถยนต์คันเกิดเหตุเป็นต้น โดยให้นำผลการตรวจดังกล่าวประกอบคู่ไปกับสำเนาหรือหนังสือที่ส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุไปตรวจ (เรียงคู่ฉบับบันทึกหรือหนังสือที่ส่งไปตรวจอยู่ข้างบน ส่วนผลการตรวจอยู่ข้างล่าง)

(๒) ภาพถ่ายพยานเอกสารหรือพยานวัตถุ เช่น ภาพถ่ายทรัพย์สิน ที่ถูกประทุษร้าย ภาพถ่ายบาดแผลผู้บาดเจ็บ เป็นต้น

๓.๘.๒.๑๐ เอกสารที่แสดงถึงการปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวกับตัวผู้ต้องหา

เรียงลำดับ ดังนี้

- (๑) บันทึกการชี้ตัวผู้ต้องหา และภาพถ่ายการชี้ตัวผู้ต้องหา
- (๒) บันทึกการจับกุม
- (๓) หมายจับและคำนิรूपพรรณผู้ต้องหา
- (๔) ภาพถ่ายของผู้ต้องหา
- (๕) หมายเรียกผู้ต้องหา
- (๖) หนังสือหรือบันทึกแจ้งอายัดตัว และถอนอายัดตัวผู้ต้องหา
- (๗) บันทึกการตรวจค้น
- (๘) หมายค้น

๓.๘.๒.๑๑ เอกสารที่เกี่ยวกับพยานบุคคล ให้เรียงตามลำดับ ดังนี้

- (๑) หมายเรียกพยาน
- (๒) หนังสือแจ้งเหตุขัดข้องของพยาน
- (๓) สำเนาใบมรณะบัตรของพยาน

๓.๘.๒.๑๒ สำเนาเอกสารเกี่ยวข้องกับคดี เรียงลำดับดังนี้

- (๑) สำเนาเอกสารเกี่ยวข้องกับผู้เสียหาย เช่น สำเนาบัตรประชาชน ใบอนุญาตขับขี่ สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาทะเบียนรถ คันที่ผู้เสียหายขับขี่
- (๒) สำเนาเอกสารเกี่ยวข้องกับผู้ต้องหา เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาใบอนุญาตขับขี่ สำเนาทะเบียนรถคันที่ผู้ต้องหาขับขี่ สำเนาทะเบียนอาวุธปืนของผู้ต้องหา

(๓) สำเนาเอกสารอื่นๆ

๓.๘.๒.๑๓ บันทึกอื่นๆ ที่พนักงานสอบสวนได้ทำขึ้นเกี่ยวกับการสอบสวน

ให้เรียงลำดับดังนี้

(๑) บันทึกการตกลงค่าเสียหาย

(๒) บันทึกการคืนของกลางและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(๓) บันทึกขออนุมัติคืนของกลางพร้อมคำสั่งอนุมัติหรือไม่อนุมัติ

๓.๘.๒.๑๔ หนังสือที่ติดต่อโต้ตอบ สอบถาม ระหว่างพนักงานสอบสวนกับหน่วยงานต่าง ๆ โดยให้นำหนังสือที่ตอบกลับมาประกบคู่กับสำเนาหนังสือที่พนักงานสอบสวนทำไปสอบถาม เช่น พนักงานสอบสวนมีหนังสือขอใบรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลจากนายทะเบียน นายทะเบียนมีหนังสือตอบพร้อมกับส่งสำเนาใบรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลมาให้ ให้เรียงสำเนาหนังสือที่พนักงานสอบสวนทำไปสอบถามอยู่ข้างบน ส่วนหนังสือตอบของนายทะเบียนพร้อมสำเนาใบรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลอยู่ข้างล่าง กรณีพนักงานสอบสวนทำหนังสือสอบถามไปหลายแห่งให้เรียงลำดับตามวันเวลาที่พนักงานสอบสวนทำไปสอบถามเป็นหลัก ส่วนหนังสือตอบจะตอบก่อนหลังไม่ต้องคำนึงถึง ถ้าเป็นการสอบถามในเรื่องเดียวกันหลายครั้งให้เรียงลำดับตามวันเวลาที่สอบถามและเรียงอยู่ในเรื่องเดียวกัน

๓.๘.๒.๑๕ สำเนาเอกสารต่าง ๆ ตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี เช่น แผนประทุษกรรม (ในกรณีที่มีเหตุผลพิเศษเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนคดี)

๓.๘.๒.๑๖ เอกสารที่ได้มาซึ่งอำนาจการสอบสวนให้เรียงลำดับ ดังนี้

(๑) คำสั่งผู้บังคับบัญชาหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติอนุญาตให้ทำการสอบสวน (กรณีต้องขออนุญาตทำการสอบสวน)

(๒) บันทึกของพนักงานสอบสวนและผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นที่ขออนุญาตสอบสวน

(๓) สำเนาระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขออนุญาตสอบสวน

(๔) หนังสือมอบอำนาจและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมอบอำนาจให้มาร้องทุกข์ แก่ หรือ ถอนคำร้องทุกข์หรือการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน

(๕) หนังสือร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษ ซึ่งผู้เสียหายหรือผู้กล่าวโทษได้มีถึงพนักงานสอบสวน

๓.๘.๒.๑๗ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกับผู้ต้องหาหลังจากถูกจับกุมให้เรียงลำดับดังนี้

(๑) บันทึกการควบคุมผู้ต้องหา

(๒) สำเนาคำร้องขอมัดฟ้องหรือฝากขัง เรียงตามลำดับตั้งแต่ครั้งที่ ๑ เป็นต้นไป (เรียงครั้งที่ ๑ อยู่ข้างบน ครั้งต่อไปอยู่ข้างล่างตามลำดับ)

- (๓) บันทึกเสนอสัญญาประกันพร้อมคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาต
ให้ประกัน
- (๔) คำร้องและสัญญาประกันพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น
หนังสือมอบอำนาจ เป็นต้น
- (๕) หนังสือแจ้งให้นายประกันนำตัวผู้ต้องหามาส่ง
- (๖) บันทึกการสอบถามเบื้องต้น (กรณีเด็กหรือเยาวชนเป็น
ผู้ต้องหา)
- (๗) คำร้องตรวจสอบการจับเด็กหรือเยาวชน
- (๘) หลักฐานการส่งเด็กหรือเยาวชนผู้กระทำผิดไปยังสถานพินิจ
- (๙) หลักฐานการแจ้งการจับกุมเด็กหรือเยาวชนให้ผู้อำนวยการ
สถานพินิจและบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ทราบ
- (๑๐) รายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน
- (๑๑) ผลการตรวจสอบประวัติการต้องโทษและพิมพ์ลายนิ้วมือ
ของผู้ต้องหา

๓.๘.๒.๑๘ ส่วนงานชั้นสูตรพลิกศพเฉพาะกรณีที่มีความตายอันเป็นผลแห่งการ
กระทำผิดซึ่งมิใช่เป็นความตายที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่
หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ และพนักงาน
สอบสวนผู้รับผิดชอบคดีจะต้องนำส่วนงานชั้นสูตรพลิกศพมาประกอบสำนวนคดีอาญาหรือคดีจราจรทางบก
สำหรับเอกสารนอกเหนือจากที่กล่าวไว้แล้ว ให้พนักงานสอบสวนพิจารณา
เทียบเคียงว่าควรที่จะจัดอยู่ในลำดับใด แล้วให้จัดเรียงอยู่ในลำดับนั้น ๆ

การให้หมายเลขเอกสารในสำนวนการสอบสวน เนื่องจากการทำสำนวนการ
สอบสวนบางสำนวนไม่สิ้นสุดอยู่ที่พนักงานสอบสวน จำเป็นต้องเสนอสำนวนการสอบสวนตามลำดับขั้นขึ้น
ไปอีก และอาจมีการสอบสวนเพิ่มเติม ทำให้สำนวนการสอบสวนมีเอกสารเพิ่มอยู่เรื่อยๆ จึงให้พนักงาน
สอบสวนให้เลขหมายเอกสารในสำนวนการสอบสวนทุกแผ่น จากแผ่นสุดท้ายถึงบัญชีสำนวนซึ่งอยู่บนสุด
โดยไม่เว้นบัญชีพยานหลักฐานฝ่ายผู้กล่าวหา ฝ่ายผู้ต้องหา และที่พนักงานสอบสวนรวบรวมได้เอง

สำหรับกรณีที่การสอบสวนบางเรื่องมีคำให้การหรือเอกสารหลายแผ่นให้ใช้
เลขลำดับตามบัญชีสำนวนการสอบสวนเพียงเลขเดียวแล้วใช้ทับ (/) ตามจำนวนแผ่น โดยให้ใช้ / ในแผ่น
ท้ายเป็น ๑ ขึ้นมาก่อน เพื่อป้องกันมิให้จำนวนลำดับเอกสารมีการเพิ่มเติมขึ้นมา

๓.๙ การลงชื่อในสำนวนการสอบสวน และการรวบรวมสำนวนการสอบสวน

๓.๙.๑ เมื่อรวมบันทึกต่าง ๆ เข้าสำนวนเสร็จแล้ว ให้ทำรายงานการสอบสวนติด
หน้าสำนวนตามแบบพิมพ์ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด รายงานการสอบสวนนี้จะต้องเอาข้อเท็จจริง

ออกมาจากที่มีปรากฏอยู่ในสำนวนการสอบสวน สำหรับข้อเท็จจริงและความเห็นจำเป็นต้องกล่าวตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

(๑) วัน เวลา ตำบล/แขวงที่เกิดเหตุ และข้อหาอันเป็นมูลให้เกิดความผิด

(๒) คำให้การผู้กล่าวหา คำให้การผู้ต้องหา และคำให้การพยานเรียงตามลำดับเช่นเดียวกับการเรียงเอกสารในสำนวนการสอบสวนตามข้อ ๓.๘.๑ หรือ คำให้การผู้กล่าวหาและคำให้การพยานฝ่ายผู้กล่าวหา คำให้การผู้ต้องหาและคำให้การพยานฝ่ายผู้ต้องหา และคำให้การพยานที่พนักงานสอบสวนรวบรวมได้เอง เรียงตามลำดับเช่นเดียวกับการเรียงเอกสารในสำนวนการสอบสวนตามข้อ ๓.๘.๒ โดยสรุปย่อเอาแต่เฉพาะข้อเท็จจริงที่เป็นประเด็นสำคัญ

(๓) พยานเอกสารและพยานวัตถุ ถ้ามีหลายรายการให้ระบุเลขลำดับ

(๔) หลักฐานทางคดีและการทำความเห็นทางคดีของพนักงานสอบสวนให้สรุปพยานหลักฐานพร้อมความเห็นในทางคดีของพนักงานสอบสวน ว่าควรเชื่อหรือไม่ เชื่อเพราะเหตุผลอย่างไร รวมทั้งเหตุผลในการอ้างความเห็นว่าควรสั่งฟ้อง หรือควรสั่งไม่ฟ้อง เพราะเหตุใด โดยความเห็นนั้นให้อ้างข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย (บทกฎหมายและมาตราที่ยกขึ้นปรับ) ประกอบด้วย และวินิจฉัยไปตามเหตุและผลที่ควรจะเป็นแบ่งออกเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ เป็นย่อหน้าที่ย่อข้อเท็จจริงทั้งหมด เริ่มจากข้อความว่าคดีนี้สอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว ข้อเท็จจริงได้ความว่า... จากนั้นสรุปย่อข้อเท็จจริงตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสุดเรียงตามลำดับเหตุการณ์ตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ โดยให้ปรากฏ วัน เดือน ปี เวลาและตำบลที่เกิดเหตุ) อาการกิริยาของผู้กระทำผิดนั้น หรือแต่ละคนเป็นอย่างไร ทำอย่างไร ตลอดจนพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น ๆ ข้อเท็จจริงนี้เป็นข้อเท็จจริงที่ได้จากคำให้การผู้กล่าวหา ผู้ต้องหา และพยาน ซึ่งแต่ละคนอาจจะให้ข้อเท็จจริงคนละตอนแล้วนำมาผสมผสานเชื่อมโยงเป็นข้อเท็จจริงที่ต่อเนื่องกัน ซึ่งถ้าได้อ่านข้อเท็จจริงนี้แล้ว สามารถเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในคดีนี้ได้ทั้งหมด

ส่วนที่ ๒ เป็นย่อหน้าที่พิเคราะห์ถึงพยานหลักฐานทางคดีว่ามีพยานหลักฐานใด (พยานบุคคล พยานเอกสารหรือพยานวัตถุ) ยืนยันว่าผู้ต้องหา เป็นผู้กระทำผิดหรือไม่เพียงใด ถ้ามีระบุให้ชัดเจน ผู้ต้องหาให้การว่าอย่างไร รับสารภาพหรือต่อสู้คดีอย่างไร มีเหตุผลน่ารับฟังหรือไม่ เช่น หลักฐานทางคดีมีผู้กล่าวหาและพยานยืนยันว่าค้นพบของกลางจากในตัวผู้ต้องหา และผู้ต้องหารับว่าของกลางเป็นของผู้ต้องหาซึ่งมีไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตจริง

ส่วนที่ ๓ ทางคดีมีพยานหลักฐานในการสั่งคดีว่าพอฟ้องหรือไม่พอฟ้องผู้ต้องหา เหตุผลที่พนักงานสอบสวนหยิบยกขึ้นอ้าง ควรเชื่อไม่เชื่อเพราะเหตุผลอย่างไรทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายรวมทั้งเหตุผลในการอ้างให้ฟ้องหรือไม่ฟ้องในความผิดฐานใด (ตามที่ได้แจ้งให้ผู้ต้องหาทราบในบันทึกคำให้การของผู้ต้องหา) ตามบทกฎหมายใด ถ้าบทกฎหมายใดมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้อ้างบทกฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติมให้ครบถ้วน จากนั้นจึงระบุว่าเห็นควรสั่งฟ้องหรือควรสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาตามตัวบทกฎหมายที่อ้างถึงดังกล่าวข้างต้น

ถ้าเป็นคดีไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด ให้ระบุว่า พฤติการณ์และการกระทำของคนร้ายเป็นความผิดฐานใด ตามบทกฎหมายใด (ถ้าบทกฎหมายใด มีแก้ไขเพิ่มเติมให้อ้างบทกฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติมให้ครบถ้วน) จากนั้นระบุว่าได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวน ตลอดมาเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว แต่ยังไม่ทราบว่าคุณร้ายเป็นใคร ชั้นนี้เห็นควรงดการสอบสวนหรือ ควรให้งดการสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๐ (๑) วรรคแรก หรือ วรรคสอง แล้วแต่กรณี

ส่วนที่ ๔ ถ้าคดีใดในสำนวนการสอบสวนปรากฏกรณีดังต่อไปนี้

(๑) มีใบแดงแจ้งโทษของผู้ต้องหาเข้าหลักเกณฑ์ที่จะฟ้อง คดีขอให้ฟ้องเพิ่มโทษฐานไม่เชิดทาบหรือโทษกักกันหรือผู้มีสันดานเป็นผู้ร้ายอันควรเพิ่มโทษหรือกักกัน ผู้ต้องหาต้องหาหลายคดี ให้กล่าวไว้ให้ชัดแจ้งว่าคดีอื่นดำเนินการไป ณ ศาลใด เพื่อพนักงานอัยการ จะได้แถลงต่อศาลได้สะดวก ถ้ามาทราบภายหลังก็แจ้งให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนแรกทราบ

(๒) ผู้ต้องหาถูกควบคุมโดยคำสั่งศาลอยู่แล้วให้กล่าวไว้ให้ ชัดเจนว่า ถูกควบคุมแต่เมื่อใด ครบกำหนดเมื่อใด

(๓) มีเหตุผลอันสมควรที่จะไม่ปล่อยชั่วคราว เช่น จะหลบหนีหรืออาจจะไปก่ออันตรายแก่พยานหรือจะไปทำให้คดีเสียหาย ให้เขียนบรรยายเหตุผลใน สำนวนไว้ เพื่อพนักงานอัยการจะได้ทราบและอาจอาศัยเหตุผลนั้นแถลงคัดค้านต่อศาล

(๔) ผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวและเข้าหลักเกณฑ์เนรเทศ ให้เขียนไว้ให้พนักงานอัยการทราบว่าได้เสนอขอเนรเทศไปทางหนึ่งด้วยแล้ว

(๕) มีของกลางก็ต้องให้ปรากฏในสำนวนว่า เก็บรักษาไว้ หรือส่งพนักงานอัยการพร้อมด้วยสำนวนหรือได้คืนให้ใครไป เพราะเหตุใด

(๖) คดีที่ต้องให้สินบนรางวัลก็ให้กล่าวไว้ด้วยว่า ควรขอสินบนรางวัลให้แก่ผู้ใด ตามกฎหมายใด เป็นจำนวนเท่าใด

(๗) คดีที่เทศบาลได้รับมอบเป็นเจ้าหน้าที่ อนุวัติตาม กฎหมายให้เขียนไว้ด้วยว่า “เหตุเกิดในเทศบาล” เพื่อพนักงานอัยการจะได้กล่าวในฟ้อง

๓.๙.๒ การทำความเห็นทางคดีของพนักงานสอบสวน สำหรับคดีอาญาแผ่นดินที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินห้าปี หากพนักงานสอบสวนเห็นว่าข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวนเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด ว่าด้วยการส่งคดีอาญาที่จะไม่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชน หรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคง ของชาติ หรือผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ พ.ศ.๒๕๕๔ พนักงานสอบสวนอาจทำความเห็นควรสั่งไม่ ฟ้องผู้ต้องหา และเสนอความเห็นพร้อมสำนวนการสอบสวนไปยังผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับ หน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ เพื่อพิจารณามีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องก็ได้

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนเห็นว่า การทำความเห็นทางคดีควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาจะไม่ใช่ประโยชน์แก่สาธารณชน ให้พนักงานสอบสวนพิจารณาโดยแสดงเหตุผลอันสมควรประกอบ โดยให้คำนึงถึงปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) สาเหตุหรือมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิด

(๒) อายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต ฐานะ ความสัมพันธ์ทางครอบครัว และประวัติการกระทำความผิดของผู้ต้องหา

(๓) ลักษณะความร้ายแรงของการกระทำความผิด ผลร้ายที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิด การได้รับผลร้ายของผู้ต้องหาอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของผู้ต้องหาเอง

(๔) ความสำนึกผิดของผู้ต้องหา การได้รับการบรรเทาผลร้ายของผู้เสียหาย ความเห็นของผู้เสียหายต่อการฟ้องผู้ต้องหา ความคาดหมายถึงผลที่ผู้ต้องหาจะได้รับจากการถูกฟ้อง

(๕) ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๖) ประโยชน์ของรัฐที่จะได้จากการฟ้องผู้ต้องหา

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนเห็นว่า การทำความเห็นทางคดีควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัย หรือความมั่นคงของชาติ หรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ ให้พนักงานสอบสวนพิจารณาโดยแสดงเหตุผลอันสมควรประกอบ โดยให้คำนึงถึงปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) สาเหตุหรือมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิด ลักษณะความร้ายแรงของการกระทำความผิด ผลร้ายที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิด

(๒) เหตุผลตามความเห็นของกระทรวงต่างประเทศถึงผลกระทบต่อนโยบายส่งเสริมความสัมพันธ์ไมตรีกับนานาประเทศ

(๓) เหตุผลตามความเห็นของสภาความมั่นคงแห่งชาติถึงผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติ หรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ

(๔) เหตุผลตามความเห็นของรัฐบาลโดยมติคณะรัฐมนตรีถึงผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติ หรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ

(๕) ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือความสามัคคีของคนในชาติ

ในการทำความเห็นทางคดีโดยพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ตามวรรคสอง และวรรคสาม นั้น ให้พนักงานสอบสวนพิจารณาความสำคัญของปัจจัยแต่ละเรื่องประกอบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แวดล้อมตามรูปคดี โดยไม่จำเป็นต้องนำทุกปัจจัยมาประกอบการพิจารณาก็ได้

๓.๙.๓ ให้พนักงานสอบสวนผู้สอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเป็นผู้ลงนามมีความเห็นทางคดี จากนั้นจึงเสนอความเห็นพร้อมสำนวนการสอบสวนไปยังหัวหน้างานสอบสวน

และผู้มีอำนาจให้ความเห็นทางคดี เพื่อพิจารณามีความเห็นทางคดีตามลำดับ โดยให้หัวหน้างานสอบสวน และผู้มีอำนาจให้ความเห็นทางคดี มีความเห็นทางคดีเป็นของตนเอง

กรณีการสอบสวนโดยคณะพนักงานสอบสวน ให้คณะพนักงานสอบสวน ผู้รวบรวมพยานหลักฐานเป็นผู้ลงนามมีความเห็นทางคดี จากนั้นจึงเสนอความเห็นพร้อมสำนวนการสอบสวนไปยังผู้มีอำนาจให้ความเห็นทางคดี

๓.๑๐ การทำสำนวนคดีที่ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด และไม่มีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนเพื่อรู้ตัวผู้กระทำความผิด ในสำนวนการสอบสวน ควรประกอบด้วยเอกสาร ดังนี้

๓.๑๐.๑ หนังสือส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ

๓.๑๐.๒ รายงานการสอบสวนสำนวนคดีที่ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด (แบบ ส ๕๖ - ๓/๒)

๓.๑๐.๓ คำให้การผู้กล่าวหา

๓.๑๐.๔ คำให้การพยาน (ถ้ามี)

พนักงานสอบสวนไม่ต้องบันทึกคำให้การของผู้สืบสวนไว้เป็นพยานในสำนวนการสอบสวน เว้นแต่ กรณีที่มีเหตุผลพิเศษเพื่อประโยชน์แห่งการสอบสวนคดีนั้น ๆ

๓.๑๐.๕ เอกสารบันทึกต่างๆ ดังนี้

(๑) พยานเอกสารของกลาง(ถ้ามี) เช่น ตัวเงินปลอม โฉนดปลอม เอกสารปลอม เป็นต้น (หากมีหลายฉบับให้เรียงตามลำดับวัน เวลา เกิดเหตุก่อนหลังเป็นลำดับไป)

(๒) บัญชีของกลาง (ถ้ามี)

(๓) บันทึกพนักงานสอบสวนให้บันทึกเกี่ยวกับการสืบสวน และผลการสืบสวนไว้ในบันทึกพนักงานสอบสวนด้วย

(๔) เอกสารซึ่งทำขึ้นเพื่อแสดงถึงสถานที่เกิดเหตุ (ถ้ามี) เรียงลำดับดังนี้

ก. บันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุ

ข. แผนที่สังเขปแสดงสถานที่เกิดเหตุ

ค. ภาพถ่ายที่เกิดเหตุ

ง. บันทึก แผนที่ ภาพถ่ายของกองพิสูจน์หลักฐานที่มาร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

จ. เอกสารที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น สำเนาทะเบียนรถ เอกสารเกี่ยวกับทรัพย์สินถูกประทุษร้าย เป็นต้น

(๕) เอกสารที่ทำขึ้นเพื่อแสดงพยานหลักฐาน และวัตถุพยาน (ถ้ามี) เช่น สำเนาบันทึก หรือหนังสือที่ส่งพยานเอกสาร และวัตถุพยานไปตรวจ และผลการตรวจพิสูจน์ ภาพถ่ายพยานเอกสาร หรือวัตถุพยาน

(๖) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพยานบุคคล (ถ้ามี) เช่น หมายเรียกพยาน

(๗) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคดี (ถ้ามี) เช่น สำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ

ผู้เสียหาย

(๘) บันทึกอื่นๆ ที่พนักงานสอบสวนได้จัดทำขึ้นเกี่ยวกับการสอบสวน (ถ้ามี) เช่น บันทึกแจ้งเหตุและพฤติการณ์แห่งคดีที่เกิดขึ้นให้หัวหน้างานสืบสวนทราบและดำเนินการสืบสวน บันทึกการคืนของกลาง บันทึกขออนุมัติคืนของกลางพร้อมคำสั่งอนุมัติหรือไม่อนุมัติ

(๙) เอกสารที่ติดต่อ โต้ตอบ สอบถามระหว่างพนักงานสอบสวนกับหน่วยงานต่างๆ (ถ้ามี) เช่น การขอหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล การขอคัดสำเนาทะเบียนบ้าน

(๑๐) เอกสารที่ได้มาซึ่งอำนาจการสอบสวน (ถ้ามี)

๓.๑๐.๖ บัญชีสำนวนการสอบสวน

๓.๑๐.๗ สำนวนชั้นสูตรพลิกศพเฉพาะกรณีที่มีความตายอันเป็นผลแห่งการกระทำผิดซึ่งมิใช่เป็นความตายที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ และพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีจะต้องนำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพมาประกอบสำนวนคดีอาญาหรือคดีจราจรทางบก

๓.๑๑ การทำสำนวนคดีไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดและมีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนเพื่อรู้ตัวผู้กระทำความผิด และการทำสำนวนคดีรู้ตัวผู้กระทำความผิด ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวน แล้วรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิด และดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อจะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา

ให้ทุกหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนจัดพนักงานสอบสวนเพื่อทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนขึ้นโดยเฉพาะอย่างน้อย ๑ นาย เพื่อให้รับผิดชอบการสืบสวนสอบสวนและทำสำนวนคดีไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดแต่มีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนเพื่อรู้ตัวผู้กระทำความผิด และทำสำนวนคดีรู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่เรียกหรือยังจับกุมไม่ได้ซึ่งมีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติม โดยไม่ต้องให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนเวร

สำหรับคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อนซึ่งต้องอาศัยความชำนาญและความสามารถในการสืบสวนเป็นพิเศษ ให้แจ้งฝ่ายสืบสวนเข้ามามีหน้าที่ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานโดยประสานงานกับพนักงานสอบสวนอย่างใกล้ชิด

๓.๑๒ การทำสำนวนการสอบสวนเพิ่มเติม

กรณีพนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวน และสรุปสำนวนมีความเห็นทางคดี เสนอผู้บังคับบัญชา จนถึงผู้มีอำนาจทำความเห็นทางคดี หรือส่งสำนวนให้พนักงานอัยการแล้ว ให้ปฏิบัติดังนี้

๓.๑๒.๑ กรณีผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจทำความเห็นทางคดีสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติม

(๑) ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจทำความเห็นทางคดี

(๒) เอกสารที่พนักงานสอบสวนได้จากการสอบสวนเพิ่มเติมให้นำมาเรียงไว้ต่อกับบันทึกสั่งการของผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจทำความเห็นทางคดี การเรียงเอกสารให้ถือปฏิบัติตามการเรียงเอกสารข้อ ๓.๘ และให้เลขลำดับเอกสารเพิ่มเติมต่อจากรายงานการสอบสวน โดยห้ามมิให้นำเอกสารที่ได้จากการสอบสวนเพิ่มเติมไปแทรกไว้ในสำนวนเดิม

๓.๑๒.๒ กรณีส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการแล้ว พนักงานอัยการมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติม ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมตามนัยคำสั่งของพนักงานอัยการอย่างเคร่งครัด แล้วรีบส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติมไปยังพนักงานอัยการตามกำหนด หากมีข้อขัดข้องประการใดให้รีบแจ้งพนักงานอัยการทราบ

(๒) กรณีพนักงานอัยการส่งสำนวนคืนและมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติม หลังจากพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมเสร็จสิ้นแล้ว การปฏิบัติเกี่ยวกับเอกสารที่ได้จากการสอบสวนเพิ่มเติมให้ปฏิบัติตามข้อ ๓.๑๒.๑(๒)

๓.๑๒.๓ กรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งให้แจ้งการสอบสวน และส่งสำนวนคืนมายังพนักงานสอบสวน พร้อมกับมีคำสั่งว่าหากต่อมารู้ตัวผู้กระทำความผิด ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนต่อไปได้ ถ้าต่อมาทำการสืบสวนสอบสวนจนรู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่เรียกหรือจับตัวยังไม่ได้ หรือได้ตัวผู้กระทำความผิด ให้พนักงานสอบสวนนำเอกสารที่ได้จากการสอบสวนเพิ่มเติมมารวมไว้ในสำนวนเดิม โดยให้ทำรายงานการสอบสวนและมีความเห็นทางคดีด้วย การปฏิบัติเกี่ยวกับเอกสารที่ได้จากการสอบสวนเพิ่มเติมให้ปฏิบัติตามข้อ ๓.๑๒.๑(๒)

๓.๑๒.๔ กรณีพนักงานอัยการมีความเห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหา แต่ผู้ต้องหาหลบหนี และให้จัดการให้ได้ตัวผู้ต้องหามาฟ้องภายในกำหนดอายุความ ต่อมาจับกุมผู้ต้องหาได้ ให้พนักงานสอบสวนบันทึกคำให้การของผู้ต้องหา และดำเนินการทั้งหลายอื่นที่เกี่ยวกับผู้ต้องหา พร้อมทั้งมีหนังสือแจ้งไปยังพนักงานอัยการทราบถึงการได้ตัวผู้ต้องหา รวมทั้งประเด็นที่จะทำการสอบสวนเพิ่มเติมโดยเร็ว เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งอย่างใด ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามนั้น

กรณีปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า ผู้ต้องหากำลังหลบหนีซึ่งถูกจับกุมตัวได้ ไม่ใช่ผู้กระทำความผิด หรือการกระทำของผู้ต้องหาตามที่ถูกล่ามทาไม่เป็นความผิด ให้พนักงานสอบสวนมีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา แล้วส่งความเห็นพร้อมเอกสารการสอบสวนเพิ่มเติมไปยังพนักงานอัยการต่อไป

สำหรับการเรียงเอกสารที่พนักงานสอบสวนได้จากการสอบสวนเพิ่มเติม ให้ถือปฏิบัติตามการเรียงเอกสารข้อ ๓.๘

๓.๑๓ การทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ

การทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ ให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนเช่นเดียวกันกับการทำสำนวนการสอบสวนคดีอาญาทั่วไป โดยให้นำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันว่าด้วยการสอบสวนมาใช้โดยอนุโลม และในสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ ควรประกอบด้วยเอกสาร ดังนี้

๓.๑๓.๑ หนังสือส่งพนักงานอัยการ หรือหนังสือส่งสำนวนชั้นสูตรพลิกศพจากหัวหน้าสถานีตำรวจที่รับผิดชอบการสอบสวนชั้นสูตรพลิกศพไปยังหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบสอบสวนคดีอาญาหรือคดีจราจรทางบก(กรณีพนักงานสอบสวนผู้ชั้นสูตรพลิกศพเป็นพนักงานสอบสวนคนละท้องที่กับพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจทำการสอบสวนคดีอาญาหรือคดีจราจรทางบก)

๓.๑๓.๒ รายงานการสอบสวนสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ (แบบ ส ๕๖ - ๓/๓)

๓.๑๓.๓ บันทึกคำให้การผู้กล่าวหา (การบันทึกคำให้การผู้กล่าวหาให้ใช้คำว่า “ผู้กล่าวหา” ห้ามมิให้ใช้คำว่า “ผู้ร้อง” เนื่องจากการสอบสวนชั้นสูตรพลิกศพให้ใช้หลักการสอบสวนคดีอาญาโดยอนุโลม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๕ และในการทำสำนวนคดีอาญาใช้คำว่า “ผู้กล่าวหา” ไม่ใช่คำว่า “ผู้ร้อง” ส่วนคำว่า “ผู้ร้อง” ใช้เฉพาะการยื่นคำร้องต่อศาลเท่านั้น เช่น การยื่นคำร้องขอฝากขัง ขอคัดฟ้อง หรือขอคัดฟ้องฝากขัง ในช่องคดีระหว่าง พนักงานสอบสวนจะเป็น “ผู้ร้อง”)

๓.๑๓.๔ บันทึกคำให้การพยาน เช่น สามเภรรยา ญาติ มิตรสหายหรือผู้ปกครองของผู้ตายซึ่งรู้ว่าผู้ตายเป็นใครหรือรู้เรื่องการตาย ผู้อื่นที่รู้เรื่องการตาย แพทย์ผู้ชันสูตรพลิกศพ เป็นต้น

๓.๑๓.๕ บันทึกพนักงานสอบสวน

๓.๑๓.๖ รายงานการชันสูตรพลิกศพและรายงานการตรวจศพ

๓.๑๓.๗ บันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุ (ถ้ามี)

๓.๑๓.๘ แผนที่สังเขปแสดงสถานที่เกิดเหตุ (ถ้ามี)

๓.๑๓.๙ ภาพถ่ายศพและที่เกิดเหตุ (ถ้ามี)

๓.๑๓.๑๐ รายงานการตรวจสถานที่เกิดเหตุจากหน่วยงานวิทยาการ (ถ้ามี)

๓.๑๓.๑๑ สำเนาทะเบียนบ้านและใบมรณะบัตร (ถ้ามี)

๓.๑๓.๑๒ พิมพ์ลายนิ้วมือของศพ และผลการตรวจสอบประวัติ (ถ้ามี)

๓.๑๓.๑๓ บัญชีสำนวนการสอบสวน

เอกสารนอกเหนือจากที่กล่าวไว้แล้ว ให้พนักงานสอบสวนพิจารณาเทียบเคียงว่า ควรที่จะจัดอยู่ในลำดับใดแล้วให้จัดเรียงอยู่ในลำดับนั้น ๆ

การเรียงลำดับเอกสาร และการให้หมายเลขเอกสารในสำนวนการสอบสวน การลงชื่อในสำนวนการสอบสวน และการรวบรวมสำนวนการสอบสวนประกอบด้วยความเห็น ให้ปฏิบัติตามข้อ ๓.๘ และ ๓.๙ โดยอนุโลม

๓.๑๔ การเก็บ และการทำลายสำนวนการสอบสวน

สำนวนการสอบสวนต้องมี ๒ ชุด ชุดที่ ๑ เป็นต้นฉบับ ชุดที่ ๒ เป็นสำเนาสำนวนการสอบสวนซึ่งต้องมีรายละเอียดครบถ้วนเช่นเดียวกันกับสำนวนการสอบสวน การเก็บและการทำลายสำนวนการสอบสวน สำเนาสำนวนการสอบสวน ให้ปฏิบัติ ดังนี้

๓.๑๔.๑ การเก็บสำนวนการสอบสวน และสำเนาสำนวนการสอบสวน ให้หัวหน้างานสอบสวน มีหน้าที่เก็บรักษาไว้ในห้องหรือตู้ที่จัดทำไว้โดยเฉพาะให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย และระมัดระวังมิให้สูญหาย

๓.๑๔.๒ การจัดเก็บสำนวนการสอบสวน และสำเนาสำนวนการสอบสวน ให้แยกเป็นสัดส่วน ได้แก่

๓.๑๔.๒.๑ สำนวนการสอบสวนที่อยู่ในระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ให้แยกเก็บตามรายชื่อของพนักงานสอบสวนที่รับผิดชอบการทำสำนวน รวมไปถึงสมุดบันทึกคดีของพนักงานสอบสวน

๓.๑๔.๒.๒ สำนวนการสอบสวนที่พนักงานอัยการไม่รับไว้พิจารณา สำนวนการสอบสวนที่พนักงานอัยการมีคำสั่งการสอบสวน และสำเนาสำนวนการสอบสวน ให้แยกเก็บเรียงลำดับตามหมายเลขคดี ปี พ.ศ. และจัดทำสมุดเก็บสำนวนการสอบสวนที่พนักงานอัยการไม่รับไว้พิจารณา(แบบ ส ๕๖ - ๗๗) สมุดเก็บสำนวนการสอบสวนที่พนักงานอัยการมีคำสั่งการสอบสวน (แบบ ส ๕๖ - ๗๘) และสมุดเก็บสำเนาสำนวนการสอบสวน(แบบ ส ๕๖ - ๗๙) โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับลำดับ เลขคดี ชื่อผู้กล่าวหา ชื่อผู้ต้องหา ชื่อพนักงานสอบสวน หมายเหตุ

๓.๑๔.๒.๓ สำนวนชั้นสูตรพลิกศพที่ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งมาเก็บ ให้แยกเก็บเรียงลำดับตามเลขลำดับการชันสูตรพลิกศพ(ช) ปี พ.ศ. และจัดทำสมุดเก็บสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ (แบบ ส ๕๖ - ๘๐) โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับลำดับ เลขลำดับการชันสูตรพลิกศพ(ช) ชื่อผู้กล่าวหา ชื่อผู้ตาย เหตุที่ตาย ชื่อพนักงานสอบสวน หมายเหตุ

๓.๑๔.๓ การยืมสำนวนการสอบสวน และสำเนาสำนวนการสอบสวน ให้หัวหน้างานสอบสวนมีอำนาจอนุญาต เมื่อนำสำนวนการสอบสวน หรือสำเนาสำนวนการสอบสวนออกจากที่เก็บ ให้ผู้ยืมลงลายมือชื่อผู้ยืม วัน เดือน ปีที่ยืมและส่งคืน ไว้ในช่องหมายเหตุ

๓.๑๔.๔ การทำลายสำนวนการสอบสวน และสำเนาสำนวนการสอบสวน
ให้ปฏิบัติ ดังนี้

๓.๑๔.๔.๑ การทำลายสำนวนการสอบสวน และสำเนาสำนวน
การสอบสวน ให้ทำลายเมื่อคดีขาดอายุความ

๓.๑๔.๔.๑ สำนวนชั้นสูตรพลิกศพที่ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งมาเก็บ
ให้ทำลายเมื่อครบกำหนด ๒๐ ปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการตาย

บทที่ ๔

มาตรการควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา

มาตรการควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการสอบสวนคดีอาญาเป็นมาตรการที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดขึ้น เพื่อให้การสอบสวนคดีอาญาดำเนินการด้วยความรวดเร็ว รอบคอบ ต่อเนื่อง เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ภายใต้การอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือจากผู้บังคับบัญชาทุกระดับโดยใกล้ชิด และให้ใช้มาตรการควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา ดังนี้

๑. การควบคุม ตรวจสอบหลังจากรับคำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษ

๑.๑ ให้พนักงานสอบสวนผู้รับคำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษซึ่งรับผิดชอบทำการสอบสวน บันทึกข้อมูลลงในบันทึกการตรวจสำนวนการสอบสวน ติดไว้ที่หน้าปกสำนวนการสอบสวน และทำเครื่องหมายลงใน ( ) ที่หน้าข้อซึ่งได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้ว เพื่อใช้ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของตนเอง และเพื่อการตรวจสอบของผู้บังคับบัญชา แล้วเสนอสำนวนการสอบสวนให้หัวหน้างานสอบสวน ตรวจสอบ แนะนำ และสั่งการในเบื้องต้น ภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่รับคำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษ

๑.๒ เมื่อหัวหน้างานสอบสวน แนะนำสั่งการอย่างใดไว้ในบันทึกการตรวจสำนวนการสอบสวน พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการโดยเร็ว พร้อมบันทึกผลการดำเนินการและเหตุขัดข้องไว้ในบันทึกการตรวจสำนวนการสอบสวน รวมทั้งสรุปผลการปฏิบัติงานนั้นลงในบันทึกพนักงานสอบสวน ไว้เป็นหลักฐานด้วย

กรณีที่มีผู้บังคับบัญชาขึ้นเหนือขึ้นไป ได้ตรวจสอบ แนะนำ และสั่งการเพิ่มเติมให้พนักงานสอบสวนดำเนินการเช่นเดียวกับที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น

๑.๓ หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน มีหน้าที่จัดทำสมุดสถิติคดีที่ต้องทำสำนวนการสอบสวนภายในเขตอำนาจ ไว้ประจำที่ทำการ

๑.๔ พนักงานสอบสวนมีหน้าที่จัดทำสมุดบันทึกคดีที่ตนสอบสวน และเตรียมสำนวนการสอบสวนพร้อมด้วยสมุดบันทึกคดีของตน ให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นตรวจได้ตลอดเวลา

๒. การควบคุมการสอบสวน

๒.๑ ความผิดอาญาซึ่งได้เกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิด หรือผู้ต้องหามีที่อยู่ หรือถูกจับ ภายในเขตอำนาจของพนักงานสอบสวน หากพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจได้เริ่มทำการสอบสวนไปแล้ว ให้พนักงานสอบสวนผู้นั้นเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวน เว้นแต่ความผิดอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยกำหนดการสอบสวนความผิดอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่น นอกจากกรุงเทพมหานครโดยพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง และพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองได้ทำการสอบสวนแล้ว

สำหรับการสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามกฎหมายอื่นให้เป็นไปตาม
กฎหมายว่าด้วยการนั้น

กรณีพนักงานสอบสวนฝ่ายอื่นซึ่งไม่ใช่ตำรวจประสงค์เข้าร่วมสอบสวนคดี
ที่พนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนไว้แล้ว ให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนรายงานตามลำดับชั้น
ถึงผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้รักษาราชการแทนเพื่อขออนุมัติเข้าร่วมสอบสวนและให้พนักงาน
สอบสวนดำเนินการตามผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้รักษาราชการแทนสั่งการ เว้นแต่เป็นกรณี
ที่กฎหมายกำหนด

๒.๒ ให้ผู้บังคับบัญชาจัดการควบคุม ตรวจสอบ แนะนำให้การสอบสวนดำเนินการตาม
กฎหมายและระเบียบแบบแผนโดยเรียบร้อยมีซักช้า กับให้มีอำนาจตรวจสอบสำนวนและสั่งให้ปฏิบัติ หากมี
เหตุผลอันสมควร เพื่อความเรียบร้อยในการสอบสวนจะเข้าดำเนินการสอบสวนด้วยตนเองก็ได้

๒.๓ ผู้มีหน้าที่ควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการสอบสวน

๒.๓.๑ หัวหน้างานสอบสวน

มีหน้าที่ตรวจสอบ แนะนำและสั่งการให้เกิดความถูกต้องสมบูรณ์ใน
สำนวนการสอบสวนและสมุดบันทึกคดีของพนักงานสอบสวนทุกกระยะฯ ละ ไม่เกิน ๑๕ วัน จนกว่าการ
สอบสวนจะเสร็จสิ้น

๒.๓.๒ หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน

มีหน้าที่ตรวจสอบ แนะนำ และสั่งการให้เกิดความถูกต้องสมบูรณ์ใน
สำนวนการสอบสวนทุกคดีของพนักงานสอบสวนทุกกระยะฯ ละไม่เกิน ๓๐ วัน จนกว่าการสอบสวน
จะเสร็จสิ้น

๒.๓.๓ ผู้บังคับการ หรือรองผู้บังคับการ หรือพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับ
มอบหมายให้มีหน้าที่ควบคุมการสอบสวน

มีหน้าที่ตรวจสอบ แนะนำ และสั่งการให้เกิดความถูกต้องสมบูรณ์
ในสำนวนการสอบสวนทุกคดีของพนักงานสอบสวนทุกกระยะฯ ละไม่เกิน ๓ เดือน จนกว่าการสอบสวน
จะเสร็จสิ้น

๒.๓.๔ ให้ผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๒.๓.๑ - ๒.๓.๓ บันทึกการตรวจสอบ แนะนำ
และสั่งการไว้เป็นหลักฐานในบันทึกการตรวจสอบสำนวนการสอบสวนทุกครั้ง

๒.๔ ให้พนักงานสอบสวนเก็บบันทึกการตรวจสอบสำนวนการสอบสวนรวมไว้กับสำเนา
สำนวนการสอบสวนคดีเรื่องนั้น โดยไม่ต้องส่งไปยังพนักงานอัยการ หรือผู้เกี่ยวข้อง และส่งมอบให้หัวหน้า
หน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนเก็บรักษาไว้อย่างเป็นระบบ

๒.๕ หัวหน้าพนักงานสอบสวน

๒.๕.๑ หัวหน้าสถานีตำรวจ หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน หรือผู้รักษา
ราชการแทน ที่มีอำนาจสอบสวนความผิดอาญา เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๑๘ วรรคสี่ และ
มาตรา ๑๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในเขตท้องที่รับผิดชอบของตน

๒.๕.๒ ผู้บังคับการตำรวจ หรือผู้รักษาราชการแทน ที่มีอำนาจสอบสวนความผิด
อาญาเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๑๘ วรรคสี่ และมาตรา ๑๔๐ แห่งประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา ในเขตท้องที่รับผิดชอบของตน

๒.๕.๓ ผู้บัญชาการตำรวจ หรือผู้รักษาราชการแทน ที่มีอำนาจสอบสวนความผิด
อาญาเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๑๘ วรรคสี่ และมาตรา ๑๔๐ แห่งประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา ในเขตท้องที่รับผิดชอบของตน

๒.๕.๔ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้รักษาราชการแทน เป็นหัวหน้าพนักงาน
สอบสวนทั่วราชอาณาจักร และมีอำนาจสั่งการเกี่ยวกับคดีในทุกกรณี

ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนตาม ๒.๕.๒ - ๒.๕.๔ มีอำนาจมอบหมายข้าราชการ
ตำรวจที่มียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไปในสังกัด ทำหน้าที่ทำการสอบสวนในเขต
ท้องที่รับผิดชอบของตน ทั้งนี้ ตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

๒.๖ อำนาจการควบคุมการสอบสวน

ในกรณีที่มีผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือผู้กล่าวโทษในคดีเรื่องหนึ่งเรื่องใดร้องขอ
ความเป็นธรรมเกี่ยวกับการสอบสวนดำเนินคดีอาญา รวมทั้งการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว
หรือในกรณีที่ผู้บังคับการ ผู้บัญชาการ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้รักษาราชการแทนแล้วแต่กรณีเห็น
เป็นการสมควร ให้เรียกหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนมาชี้แจง พร้อมทั้งเรียกสำนวนการสอบสวน
มาตรวจพิจารณาและให้คำแนะนำเร่งรัดการดำเนินการให้เป็นผลดีและเป็นไปในทางที่ชอบและเหมาะสมได้

ถ้าผู้บังคับการ ผู้บัญชาการ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้รักษาราชการแทน
แล้วแต่กรณี เห็นว่าการดำเนินการตามวรรคหนึ่งไม่เป็นผล มีอำนาจเข้าควบคุมการสอบสวน โดยสั่ง
พนักงานสอบสวนดำเนินการตามที่เห็นสมควร รวมทั้งการสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว หรือ
จะสั่งให้เปลี่ยนตัวพนักงานสอบสวนหรือสั่งให้พนักงานสอบสวนอื่นเข้าร่วมทำการสอบสวนคดีเรื่องนั้นด้วย
ก็ได้ กรณีดังกล่าวให้ถือว่าผู้บังคับการ ผู้บัญชาการ หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้รักษาราชการแทน
แล้วแต่กรณี เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๑๘ วรรคห้า และมาตรา ๑๔๐ แห่งประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาภายในเขตอำนาจ

๒.๗ ข้อควรปฏิบัติในการตรวจสอบสำนวนการสอบสวน

ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบสำนวนการสอบสวน พึงทำการตรวจในสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

๒.๗.๑ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการสอบสวนว่า ผู้ทำการสอบสวน เป็นพนักงานสอบสวนหรือไม่ มีอำนาจหน้าที่และเขตอำนาจตลอดจนมีข้อจำกัดของอำนาจและหน้าที่อย่างไรหรือไม่ คดีนั้นๆ มีผู้เสียหาย ผู้ร้องทุกข์หรือผู้กล่าวโทษหรือไม่ หากเป็นคดีความผิดอันยอมความได้ ผู้เสียหายได้ร้องทุกข์ไว้หรือไม่ การมอบอำนาจให้ร้องทุกข์เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ คดีขาดอายุความหรือไม่ เป็นต้น

๒.๗.๒ ตรวจพิจารณาพยานหลักฐานต่างๆ ในสำนวนการสอบสวนว่าคำให้การ พยานบุคคลข้อความในพยานเอกสารต่างๆ ตลอดจนบันทึกรายงานของเจ้าหน้าที่ และร่องรอยพยานวัตถุ ว่าได้แสดงข้อเท็จจริงอย่างใด รับฟังเป็นข้อยุติได้แล้วหรือไม่ มีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด มีข้อพิรุธหรือข้อควรโต้แย้งได้อย่างไรเพื่อจะได้แนะนำ สั่งการให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมหรือเพื่อปรับกับข้อกฎหมาย ว่าได้มีการกระทำผิดตามที่กล่าวหาหรือไม่ ผู้ต้องหาเป็นผู้ที่กระทำความผิดหรือผู้อื่นเป็นผู้กระทำความผิด ความผิดนั้นๆ เป็นความผิดตามบทบัญญัติของกฎหมายใด ผู้กระทำความผิดนั้นมีเหตุอันควรไม่ต้องรับโทษ ยกเว้นโทษ ยกโทษ ลดโทษหรือเพิ่มโทษหรือไม่ มีเหตุอันควรขอให้รับทรัพย์สินตลอดจนขอให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยหรือไม่

หากตรวจพบว่า การสอบสวนยังมีความบกพร่องหรือมีข้อสงสัยบางประการยังไม่เป็นที่กระจ่างชัด ผู้ตรวจสำนวนจะต้องสั่งให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมจนสิ้นกระแสความ

๓. ระยะเวลาการสอบสวน

เพื่อให้สำนวนการสอบสวนต้องตกอยู่กับพนักงานสอบสวนนานเกินควร ฉะนั้นคดีใดที่ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด หรือคดีที่รู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่เรียกหรือจับกุมตัวยังไม่ได้ เมื่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบเห็นว่าได้สอบสวนมานานพอสมควรที่จะเสนอความเห็นทางคดี ให้ปฏิบัติโดยถือตามระยะเวลาที่ดำเนินการสอบสวนมาแล้ว ดังนี้

๓.๑ สำนวนคดีอาญาทั่วไป และสำนวนคดีจราจรทางบก

๓.๑.๑ คดีไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด แบ่งเป็น ๒ กรณี

(๑) กรณีที่พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้วไม่มีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป

ก. คดีอาญาทั่วไป และคดีจราจรทางบก จะต้องทำการสืบสวนสอบสวนติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ

ข. คดีอุกฉกรรจ์ จะต้องทำการสืบสวนสอบสวนติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ

เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนมาตามกำหนดระยะเวลา ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด ให้มีความเห็นงดการสอบสวน หรือเห็นควรให้ งดการสอบสวน แล้วเสนอสำนวนพร้อมความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการ หรือ ผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะ เทียบเท่ากองบัญชาการ เพื่อพิจารณาและมีความเห็นทางคดี แล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐(๑) ต่อไป

(๒) กรณีที่พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้วมีข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติมเพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำความผิด ให้พนักงาน สอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนได้ภายในอายุความ ทั้งนี้ เมื่อครบระยะเวลาตาม (๑) ก. และ ข. ให้เสนอ สำนวนการสอบสวนพร้อมด้วยเหตุผลและความจำเป็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะ เทียบเท่ากองบัญชาการ ภายในระยะเวลา ๓๐ วัน ให้ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงาน ที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการมีอำนาจ พิจารณานุมัติขยายเวลาการสอบสวนได้ในครั้งแรกไม่เกิน ๓ เดือน หลังจากครบกำหนดเวลาตามข้ออนุมัติแล้ว แต่มีความจำเป็นต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป ให้ขอขยายระยะเวลาไปยังหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจ สอบสวนเพื่อพิจารณานุมัติให้ขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกิน ๓ เดือน ตามเหตุแห่งความจำเป็นจนกว่า การสอบสวนจะเสร็จสิ้น เว้นแต่ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรง ต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการจะสั่งการเป็นอย่างอื่น

๓.๑.๒ คดีรู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่เรียกหรือจับตัวยังไม่ได้ แบ่งเป็น ๒ กรณี

(๑) กรณีที่พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้วไม่มีข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป

ก. คดีอาญาทั่วไป และคดีจราจรทางบก ให้พนักงานสอบสวน ทำการสืบสวนสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด ๒ เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ หรือรู้ตัวผู้กระทำความผิด

ข. คดีอุกฉกรรจ์ ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวน ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด ๓ เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษหรือรู้ตัวผู้กระทำความผิด

เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนมาเป็นระยะเวลา ตามที่กำหนดแล้ว ยังไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้ โดยได้รวบรวมพยานหลักฐานเสร็จสิ้น แล้ว ให้พนักงานสอบสวนมีความเห็นทางคดีและเสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นไปยัง ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้มีอำนาจให้ความเห็นทางคดี แล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๑ ต่อไป

(๒) กรณีที่พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้ว คดีมีข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติม ให้พนักงานสอบสวนทำการ

สืบสวนสอบสวนได้ภายในอายุความ ทั้งนี้ เมื่อครบระยะเวลาตาม (๑) ก. และ ข. ให้เสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมด้วยเหตุผลและความจำเป็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ ภายในระยะเวลา ๑๐ วัน นับตั้งแต่วันครบระยะเวลาตาม (๑) ก. และ ข. ให้ผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ แล้วแต่กรณี มีอำนาจพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนได้ในครั้งแรกไม่เกิน ๓ เดือน หลังจากครบกำหนดเวลาตามที่อนุมัติแล้ว แต่มีความจำเป็นต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป ให้ขอขยายระยะเวลาไปยังหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกิน ๓ เดือน ตามเหตุแห่งความจำเป็นจนกว่าการสอบสวนจะเสร็จสิ้น เว้นแต่ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการจะสั่งการเป็นอย่างอื่น

๓.๑.๓ คดีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัว หรือถูกมัดมือ หรือถูกมัดมือผูกข้อมือ หรือผูกข้อมือ ในระหว่างการสอบสวน

(๑) ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบและผู้บังคับบัญชาเร่งรัดพนักงานสอบสวน เพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้นไปก่อนที่จะครบกำหนดมัดมือ หรือผูกข้อมือ ตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้การขอมัดมือ หรือผูกข้อมือให้กระทำในกรณีความจำเป็นเพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้นเท่านั้น เมื่อการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้วให้รีบสรุปลำนวนมีความเห็นทางคดี เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้มีอำนาจทำความเห็นทางคดี แล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาตามกฎหมายต่อไป

(๒) กรณีที่ศาลไม่อนุญาตให้มัดมือผูกข้อมือ หรือผูกข้อมือ หรือขาดมัดมือผูกข้อมือ หรือผูกข้อมือ หรือเมื่อครบกำหนดมัดมือ หรือผูกข้อมือแล้ว แต่การสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้น ให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนรีบรายงานผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ ทราบทันที เพื่อหาทางแก้ไขมิให้การสอบสวนต้องเสียหาย พร้อมทั้งพิจารณาว่าพนักงานสอบสวนมีข้อบกพร่องในการสอบสวนหรือไม่ แล้วทำการสอบสวนต่อไปจนเสร็จสิ้น

๓.๑.๔ คดีที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราว

(๑) ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายใน ๒ เดือน สำหรับคดีอาญาทั่วไป และคดีจราจรทางบก และภายใน ๓ เดือน สำหรับคดีอุกฉกรรจ์ นับตั้งแต่วันที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราว หากมีเหตุจำเป็นไม่อาจทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในเวลาดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนเสนอสำนวนการสอบสวน พร้อมทั้งเหตุแห่งความจำเป็นเพื่อขออนุมัติขยายเวลาการสอบสวนไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือ ส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ

(๒) ให้ผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน ซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ แล้วแต่กรณีมีอำนาจพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนต่อไปอีกตามความจำเป็นได้ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน รวมแล้วต้องไม่เกิน ๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราว โดยบันทึกเหตุแห่งความจำเป็นในการอนุมัติแต่ละครั้งไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

(๓) เมื่อทำการสอบสวนครบกำหนด ๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่มีการปล่อยชั่วคราว แต่การสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้นและยังมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ต่อไป ให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนบันทึกเหตุแห่งความจำเป็นไว้ในสำนวนการสอบสวน แล้วส่งตัวผู้ต้องหาไปศาลเพื่อยื่นคำร้องขอหมายขังผู้ต้องหาตามบทบัญญัติ มาตรา ๘๗ วรรคสี่ ถึงวรรคเก้า แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หากศาลสั่งไม่อนุญาตให้ควบคุมผู้ต้องหาไว้อีกต่อไป ให้รับรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการทราบเพื่อหาทางแก้ไขมิให้การสอบสวนต้องเสียหาย พร้อมทั้งพิจารณาว่าพนักงานสอบสวนมีข้อบกพร่องในการสอบสวนจนเป็นเหตุให้ศาลใช้ดุลพินิจไม่อนุญาตให้ควบคุมผู้ต้องหาไว้อีกต่อไปหรือไม่ แล้วทำการสอบสวนต่อไปจนเสร็จสิ้น และรับรายงานให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติทราบทันทีด้วย

ในการนำผู้ต้องหาไปยื่นคำร้องต่อศาลขอหมายขังผู้ต้องหา ให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนไปศาลด้วยตนเอง เพื่อแถลงให้ศาลทราบถึงเหตุผลและความจำเป็นที่การสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้น และจำเป็นต้องควบคุมผู้ต้องหาต่อไปอีก สำหรับคดีที่มีคำสั่งแต่งตั้งพนักงานสืบสวนสอบสวนให้หัวหน้าพนักงานสืบสวนสอบสวน เป็นผู้ไปแถลงศาลด้วยตนเอง

๓.๑.๕ คดีที่ผู้ต้องหาถูกแจ้งข้อหาโดยไม่มีการจับกุม

(๑) ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายใน ๒ เดือน สำหรับคดีอาญาทั่วไป และคดีจราจรทางบก และภายใน ๓ เดือน สำหรับคดีอุกฉกรรจ์ นับตั้งแต่วันที่ผู้ต้องหาถูกแจ้งข้อหาโดยไม่มีการจับกุม หากมีเหตุจำเป็นไม่อาจทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในเวลาดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนเสนอสำนวนการสอบสวน พร้อมทั้งเหตุแห่งความจำเป็นเพื่อขออนุมัติขยายเวลาการสอบสวนไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือ ส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ

(๒) ให้ผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน ซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ แล้วแต่กรณีมีอำนาจพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนต่อไปอีกตามความจำเป็นได้ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน รวมแล้วต้องไม่เกิน ๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่แจ้งข้อหาโดยไม่มีการจับกุมโดยบันทึกเหตุแห่งความจำเป็นในการอนุมัติแต่ละครั้งไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

กรณีมีความจำเป็นต้องสอบสวนเกิน ๖ เดือน นับแต่วันที่แจ้งข้อหาโดยไม่มี การจับกุม ให้พนักงานสอบสวนเสนอสำนวนการสอบสวนเพื่อขออนุมัติขยายเวลาไปยังผู้บังคับการ หรือ ผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงาน ที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือ ส่วนราชการที่มีฐานะ เทียบเท่ากองบัญชาการ พร้อมด้วยเหตุแห่งความจำเป็นเพื่อพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนได้ตาม เหตุผลและความจำเป็น

๓.๒ สำนวนชั้นสูตรพลิกศพ

๓.๒.๑ ในกรณีที่มีความตายโดยผิดธรรมชาติ ซึ่งมีใช้ความตายที่เกิดขึ้นโดยการ กระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของ เจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่เป็นผู้รับผิดชอบ ทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลา ไปได้ โดยให้ขอขยายเวลาออกไปยังผู้บังคับการที่รับผิดชอบการสอบสวนในเขตพื้นที่นั้น พร้อมกับแสดง เหตุขัดข้องที่การสอบสวนไม่แล้วเสร็จไปด้วย ให้ผู้บังคับการที่รับผิดชอบการสอบสวนในเขตพื้นที่นั้น พิจารณาอนุมัติขยายเวลาได้ตามเหตุผลและความจำเป็น และให้พนักงานสอบสวนบันทึกเหตุผลและ ความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในบันทึกพนักงานสอบสวน

๓.๒.๒ ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่า ปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการ ตามหน้าที่ ให้รองผู้บังคับการ หรือพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บังคับการ ที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่นั้นทำการสอบสวนด้วยตนเอง และให้แจ้งพนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงาน สอบสวนในการทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้ามีความจำเป็นให้ ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกิน ๒ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน โดยให้ขอขยายเวลาออกไปยังผู้บังคับการ ที่รับผิดชอบการสอบสวนในเขตพื้นที่นั้น พร้อมกับแสดงเหตุขัดข้องที่การสอบสวนไม่แล้วเสร็จไปด้วย ให้ผู้บังคับการที่รับผิดชอบการสอบสวนในเขตพื้นที่นั้น พิจารณาอนุมัติขยายเวลาได้ตามเหตุผลและความ จำเป็น และให้พนักงานสอบสวนบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในบันทึก พนักงานสอบสวน

๓.๓ คดีอาญาที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งแต่งตั้งพนักงานสืบสวนสอบสวน ระยะเวลาการสอบสวนให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และรีบสอบสวนให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

๔. การสอบสวนกรณีพิเศษ

๔.๑ คดีที่ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ใช้อำนาจเข้าควบคุมการสอบสวน ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย ระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ.๒๕๒๓ ข้อ ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดย ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย ระเบียบการดำเนินคดีอาญา(ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๓๖ ข้อ ๔ ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบรายงาน รายละเอียดตามลำดับชั้น ถึงสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ภายใน ๗ วัน พร้อมทั้งความเห็นไปด้วย

๔.๒ คดีอาญาที่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะหรือมีข้อตกลงพิเศษกับหน่วยงานราชการอื่นเกี่ยวกับวิธีการสอบสวน พนักงานสอบสวนและระยะเวลาการสอบสวน ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย ข้อตกลงและระเบียบอื่นๆ ที่ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการไว้โดยเคร่งครัดด้วย

๔.๓ การสอบสวนชั้นสูตรพลิกศพ

ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือในกรณีที่ผู้ตายถูกกล่าวหาว่าต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ให้รองผู้บังคับการ หรือพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับมอบหมายแจ้งให้พนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพและสำนวนการสอบสวนด้วย การแจ้งอาจทำเป็นลายลักษณ์อักษรหรือวาจาก็ได้ ในกรณีที่แจ้งด้วยวาจา ให้พนักงานสอบสวนบันทึกไว้ในบันทึกพนักงานสอบสวนด้วย

การทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพและสำนวนการสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบ โดยพนักงานอัยการอาจให้คำแนะนำ ตรวจสอบพยานหลักฐาน ถามปากคำ หรือสั่งให้ถามปากคำบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ตั้งแต่เริ่มการทำสำนวนนับแต่โอกาสแรกเท่าที่จะพึงกระทำได้

กรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันควรไม่อาจรอพนักงานอัยการเข้าร่วมในการทำสำนวนสอบสวนให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนต่อไป แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรอพนักงานอัยการไว้ในบันทึกพนักงานสอบสวนด้วย

ในการสอบสวน หากพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการมีความเห็นไม่ตรงกัน พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการอาจทำความเห็นของตนรวมไว้ในสำนวนสอบสวนด้วยก็ได้

๔.๔ การสอบสวนคดีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่ในคดีอื่น (ผู้ต้องหาอายุัด)

ในกรณีที่ผู้ต้องหากระทำความผิดหลายคดีในท้องที่เดียวกัน หรือหลายท้องที่และผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่ในคดีใดคดีหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวน ปฏิบัติดังนี้

๔.๔.๑ กรณีผู้ต้องหาให้การรับสารภาพว่า ได้กระทำความผิดในคดีอื่นๆ อีกและต่างท้องที่ ให้พนักงานสอบสวนที่ผู้ต้องหาถูกจับครั้งแรกรีบดำเนินการแจ้งให้พนักงานสอบสวนในคดีอื่นๆ ทำการอายัดตัวผู้ต้องหาโดยด่วน ทั้งนี้ โดยให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

๔.๔.๒ กรณีพนักงานสอบสวนจำเป็นต้องได้ตัวผู้ต้องหาซึ่งถูกคุมขังในคดีอื่นไว้เพื่อสอบสวนดำเนินคดีในอีกคดีหนึ่ง ให้รีบมีหนังสือแจ้งไปยังสถานที่คุมขังผู้ต้องหา เช่น เรือนจำ สถานีตำรวจ หรือหน่วยงานต่างๆ ที่คุมขังผู้ต้องหาว่าผู้ต้องหาดังกล่าวเป็นบุคคลที่พนักงานสอบสวนต้องการได้ตัวไว้เพื่อสอบสวนดำเนินคดี ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับสถานที่คุมขัง อันจะเป็นประโยชน์ในการคุมขังผู้ต้องหา การพิจารณาปล่อยชั่วคราวหรือคัดค้านการปล่อยชั่วคราว

ให้พนักงานสอบสวนที่ต้องการได้ตัวผู้ต้องหาซึ่งถูกคุมขังในคดีอื่น
รีบดำเนินการขอให้ศาลออกหมายจับ หลังจากศาลออกหมายจับแล้ว ให้รีบมีหนังสือขออายัดตัวผู้ต้องหา
พร้อมกับส่งสำเนาหมายจับไปยังสถานที่คุมขังผู้ต้องหาโดยเร็ว

๔.๔.๓ ในกรณีที่ศาลไม่ออกหมายจับผู้ต้องหาซึ่งถูกคุมขังในคดีอื่นไม่ว่า
ด้วยเหตุใด ๆ พนักงานสอบสวนไม่สามารถมีหนังสือขออายัดตัวผู้ต้องหาได้ หากผู้ต้องหาได้รับการ
ปล่อยจากสถานที่คุมขัง และพนักงานสอบสวนยังมีความจำเป็นต้องได้ตัวผู้ต้องหาดังกล่าว ไว้เพื่อสอบสวน
ดำเนินคดี ให้พนักงานสอบสวนออกหมายเรียกผู้ต้องหาหากผู้ต้องหาไม่มาตามหมายเรียกหรือตามนัด
โดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควรก็ได้ ให้นำใบไปกักตุน ร้องขอต่อศาลให้ออกหมายจับต่อไป

๔.๔.๔ ให้พนักงานสอบสวนรีบสอบสวนดำเนินคดีกับผู้ต้องหาซึ่งถูกคุมขังในคดี
อื่นให้แล้วเสร็จ โดยไม่ต้องรอให้พ้นโทษในคดีเดิมก่อน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการโดยเร็ว การส่ง
สำนวนคดีที่ผู้ต้องหาบางคนถูกจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลอื่น ให้พนักงานสอบสวนแยกสำนวน
ทำความเข้าใจควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาที่ถูกจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดส่งไปยังพนักงานอัยการประจำศาลที่มี
เขตอำนาจเหนือเรือนจำที่ผู้ถูกจำคุกต้องโทษอยู่ แม้ว่าจะอยู่คนละเขตท้องที่หรือคนละจังหวัดก็ตาม
สำนวนผู้ต้องหาที่ถูกคุมขังในคดีอื่นซึ่งคดียังไม่ถึงที่สุด ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ในกรณีคดีใกล้ขาดอายุความ ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนประสาน
กับพนักงานอัยการเพื่อขอต่อศาลให้โอนตัวผู้ต้องหาไปยังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดี

(๒) ในคดีอื่นๆ นอกจากกรณี ตาม (๑) ให้พนักงานสอบสวนรีบสอบสวน
และสรุปสำนวนการสอบสวนเสนอผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจทำความเข้าใจทางคดีเพื่อพิจารณาและมีความเห็น
ทางคดี ในกรณีที่เสนอความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้เก็บสำนวนไว้ที่ทำการของพนักงานสอบสวนโดยให้อยู่ใน
ความรับผิดชอบของหัวหน้าพนักงานสอบสวน เมื่อมีการแต่งตั้งโยกย้ายให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนส่งมอบ
สำนวนเช่นเดียวกับการส่งมอบสำนวนที่อยู่ระหว่างการสอบสวน และให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนติดตาม
ผลคดี เมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกให้ขอคัดสำเนาคำพิพากษาถึงที่สุดประกอบสำนวน แล้วส่ง
สำนวนให้พนักงานอัยการต่อไป หรือถ้าต่อมาศาลยังไม่ได้ มีคำพิพากษาถึงที่สุดแต่คดีใกล้จะขาดอายุความ
ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนรีบดำเนินการตาม (๑) ต่อไป

๔.๔.๕ ในระหว่างที่ผู้ต้องหาอายัดถูกคุมขังอยู่ เมื่อพนักงานสอบสวนเห็นว่า
ไม่จำเป็นต้องขังผู้ต้องหาอายัดไว้ระหว่างการสอบสวนในคดีที่ขออายัด เช่น ในคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อได้
ถอนคำร้องทุกข์หรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมายหรือคดีเล็กน้อย ตามมาตรา ๓๗ แห่งประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้พนักงานสอบสวนรีบมีหนังสือขอลถอนการอายัดตัวผู้ต้องหาดังกล่าวไป
ยังสถานที่ที่ขออายัดไว้โดยด่วนที่สุด

กรณีที่มีการสอบสวนเสร็จสิ้นและมีความเห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาอายัด
หลังจากส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการแล้ว ให้พนักงานสอบสวนหมั่นติดตามผลการสั่งคดีของ
พนักงานอัยการ จนกระทั่งพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องผู้ต้องหาที่ถูกอายัดต่อศาล และเรือนจำได้รับ

หมายนัดพิจารณาของศาลนั้นแล้ว หรือพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาอาัยแล้ว ให้พนักงานสอบสวนรับมีหนังสือขอถอนอาัยผู้ต้องหาตั้งกล่าวไปยังสถานที่ที่ขออาัยไว้โดยด่วนที่สุด

๕.๔.๖ ให้หน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนทุกแห่งจัดทำสมุดคฤคิตที่มี การอาัยตัวผู้ต้องหา(แบบ ส ๕๖ - ๘๓) ไว้ประจำที่หน่วยงาน เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาตรวจสอบได้ โดยสะดวกตลอดเวลา และให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการแล้วแต่กรณี ตรวจสอบผลการปฏิบัติของพนักงานสอบสวนทุกระยะ

๕. การควบคุมการสอบสวนของพนักงานสอบสวนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

๕.๑ คฤคิตที่อยู่ในความรับผิดชอบโดยตรงของหน่วยงานต่างๆในกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ให้ถือปฏิบัติ ตามข้อ ๑ ถึงข้อ ๔ ตามอำนาจหน้าที่โดยอนุโลม

๕.๒ กรณีที่จะต้องทำการสืบสวนเสียก่อนแล้วจึงรายงานขออนุญาตทำการสอบสวน ซึ่งอาจจะเข้าร่วมการสอบสวนกับพนักงานสอบสวนท้องที่ หรือขออนุญาตเป็นพนักงานสอบสวนแต่เพียง ฝ่ายเดียว ในการสืบสวนให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

๕.๒.๑ เมื่อมีผู้ร้องหรือได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้ทำการสืบสวน ให้ผู้มี หน้าที่สืบสวนหรือหัวหน้าคณะพนักงานสืบสวนทำการสืบสวนให้เสร็จสิ้นภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับ คำร้องหรือรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา หากการสืบสวนไม่แล้วเสร็จตามกำหนด ให้เสนอสำนวนการสืบสวน พร้อมเหตุผลความจำเป็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการภายใน ๑๐ วันนับแต่วันครบ กำหนด และให้ผู้บังคับการมีอำนาจสั่งขยายเวลาการสืบสวนได้ ๒ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วันตามเหตุแห่ง ความจำเป็น พร้อมทั้งติดตามเร่งรัดให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด

เมื่อผู้บังคับการสั่งขยายเวลาแล้ว ยังทำการสืบสวนไม่เสร็จสิ้น ให้ขอ อนุมัติขยายเวลาไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บัญชาการ และให้ผู้บัญชาการมีอำนาจสั่งขยาย เวลาตามความจำเป็นได้ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน จนกว่าการสืบสวนจะเสร็จสิ้น โดยบันทึกเหตุแห่งความ จำเป็นในการอนุมัติแต่ละครั้งไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

ในกรณีที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้สั่งการเกี่ยวกับการสืบสวนไว้อย่างไร ให้ถือปฏิบัติตามนั้น

๕.๒.๒ แนวทางในการสืบสวนให้ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ให้สืบสวนให้ได้ความว่าผู้ต้องหาในคดีนั้น ถูกจับกุมตัวมาดำเนินคดี หรือไม่และได้รับการปล่อยชั่วคราวหรือถูกควบคุมอยู่ในระหว่างการสอบสวนหรือไม่

(๒) ในกรณีที่พนักงานสอบสวนท้องที่ได้จับกุมและควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ ให้สืบสวนให้ได้ความว่าคดีอยู่ในระหว่างผิดฟ้อง ผิดฟ้องฝากขัง หรือฝากขังเมื่อใด

(๓) ในกรณีที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราว ให้ทำการสืบสวนให้ได้ ความว่าพนักงานสอบสวนท้องที่ได้ทำการสืบสวนสอบสวนเพียงใด และจะดำเนินการสอบสวนเสร็จสิ้น เมื่อใด

ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นหลักฐานข้อมูลประกอบรายงานขออนุญาตทำการ สอบสวนต่อผู้บังคับบัญชาต่อไป การปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการขออนุญาตทำการสอบสวนของผู้ที่ เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกชั้นตอนถือเป็นงานเร่งด่วน หากดำเนินการล่าช้าจะไม่สามารถเข้าไปทำการสอบสวน ตามคำร้องของผู้ร้อง หรือตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาได้ ด้วยเหตุที่พนักงานสอบสวนท้องที่ได้ดำเนินการ สอบสวนเสร็จสิ้นไปก่อนแล้ว อันเป็นการเสียความยุติธรรมและเสียค่าใช้จ่ายโดยเปล่าประโยชน์

๕.๒.๓ เมื่อได้รับอนุญาตให้ทำการสอบสวนคดีเรื่องใดแล้ว ให้พนักงานสอบสวน และผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนถือปฏิบัติตามคำสั่งข้อ ๑ ถึงข้อ ๔ ตามอำนาจหน้าที่โดยอนุโลม เว้นแต่เป็นคดีที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดระยะเวลาไว้เป็นการเฉพาะ ก็ให้พนักงานสอบสวน ดำเนินการสอบสวนให้เสร็จสิ้นตามกำหนดระยะเวลานั้น

๖. การตรวจสอบและการติดตามผลการปฏิบัติ

๖.๑ ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ผู้บัญชาการศูนย์ ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ผู้บัญชาการตำรวจปราบปราม ยาเสพติด หรือผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง แล้วแต่กรณี มีหน้าที่กำหนดให้รองผู้บัญชาการ เป็นผู้ตรวจสอบติดตามผลการปฏิบัติตามคำสั่งนี้อย่างน้อย ทุกระยะๆ ๖ เดือน

๖.๒ จเรตำรวจ มีหน้าที่ตรวจสอบผลการปฏิบัติว่าผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติ หรือ ละเลยการปฏิบัติต่อคำสั่งนี้อย่างใดหรือไม่ แล้วสรุปผลการตรวจแยกรายงานเป็นการเฉพาะให้สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติทราบ ปีละ ๒ ครั้ง ภายในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ และวันที่ ๓๑ สิงหาคม ของทุกปี

หนังสือสั่งการของ ตร.
เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติ
กรณีคนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร
ตกเป็นผู้เสียหาย, ผู้ต้องหา หรือเสียชีวิต

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ตร.

โทร/โทรสาร 0-2287-3126

ที่ 0029.841/ว 0094

วันที่ 3 ตุลาคม 2551

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหา

รอง ผบ.ตร., ผู้ช่วย ผบ.ตร. หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า

ผบ.ต., ผบก.ในสังกัด สง.ผบ.ตร. หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า.

ตามที่ตร.มีหนังสือที่ 0007.24/1041 ลง 24 ม.ค. 2545. แจ้งแนวทางให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
ถือปฏิบัติ กรณีคนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นผู้เสียหายหรือต้องหาคดีอาญา เนื่องจาก
หนังสือดังกล่าวได้สั่งการไว้เป็นเวลานานแล้ว. ประกอบกับปัจจุบันมีคนต่างด้าวเดินทางเข้ามา
ในราชอาณาจักรเพิ่มมากขึ้นทุกปี คนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาอาจเป็นผู้เสียหายหรือถึงแก่ความตายหรือ
เป็นผู้ต้องหาคดีอาญา. นอกจากนี้มีการแก้ไขเพิ่มเติม ป.อาญา ม.24 วรรคแรก เปลี่ยนแปลงหลักการกรณี
ต้องโทษกักขัง ให้ดำเนินการกักตัวไว้ในสถานที่กักขังซึ่งกำหนดไว้อันมิใช่เรือนจำ สถานีตำรวจหรือสถานที่
ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน โดยกรมราชทัณฑ์ได้กำหนดสถานที่กักขังของกรมราชทัณฑ์เป็น
สถานที่กักตัวผู้ต้องโทษเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายแล้ว และตามอนุมัติ ตร.ท้ายหนังสือ วท. ที่ 0002.41/3595
ลงวันที่ 10 ต.ค. 2546 ให้ปรับปรุงแนวทางตามหนังสือ ตร.ที่ 0007.24/1041 ลง 24 ม.ค.2545 จึงสมควร
กำหนดแนวทางที่ต้องปฏิบัติเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหา
เสียใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ฉะนั้น จึงให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการ กรณีคนต่างด้าวเดินทางเข้ามา
ในราชอาณาจักรเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาคดีอาญาถือปฏิบัติ ดังนี้

1. กรณีคนต่างด้าวเป็นผู้เสียหายในคดีอุกฉกรรจ์หรือถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ

ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนดำเนินการรวบรวม
รายละเอียดเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่เป็นผู้เสียหายหรือผู้ตายแล้วแต่กรณี โดยให้ปรากฏชื่อ ชื่อสกุล (ภาษาไทย
และภาษาอังกฤษ) วันเดือนปีเกิด อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ ฝั่งศพ หมายเลขหนังสือเดินทาง...ภูมิลาเนา
การเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเมื่อวันเดือนปีใด โดยทางใด วันเดือนปีที่เกิดเหตุหรือพบศพ พฤติการณ์
แห่งคดีหรือเหตุแห่งการตาย แล้วรายงานตามแบบ "รายงานคนต่างด้าวเป็นผู้เสียหายในคดีอุกฉกรรจ์หรือถึง
แก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ" (แบบที่ 1) พร้อมส่งภาพถ่ายศพ จำนวน 3 ภาพ พิมพ์ลายนิ้วมือศพ จำนวน
3 ชุด และสำเนาหนังสือเดินทาง จำนวน 1 ชุด ไปยัง ตท.ภายใน 24 ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ทราบเหตุดังกล่าว
เพื่อแจ้งให้สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล และสำนักงานกลางตำรวจสากลของประเทศที่คนต่างด้าวเป็น
ผู้เสียหายหรือถึงแก่ความตายทราบ

2. กรณีคนต่างด้าว...

เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนมาตามกำหนดระยะเวลา ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด ให้มีความเห็นงดการสอบสวน หรือเห็นควรให้ งดการสอบสวน แล้วเสนอสำนวนพร้อมความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการ หรือ ผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะ เทียบเท่ากองบัญชาการ เพื่อพิจารณาและมีความเห็นทางคดี แล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๐(๑) ต่อไป

(๒) กรณีที่พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้วมีข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติมเพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำความผิด ให้พนักงาน สอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนได้ภายในอายุความ ทั้งนี้ เมื่อครบระยะเวลาตาม (๑) ก. และ ข. ให้เสนอ สำนวนการสอบสวนพร้อมด้วยเหตุผลและความจำเป็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะ เทียบเท่ากองบัญชาการ ภายในระยะเวลา ๓๐ วัน ให้ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงาน ที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการมีอำนาจ พิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนได้ในครั้งแรกไม่เกิน ๓ เดือน หลังจากครบกำหนดเวลาตามที่อนุมัติแล้ว แต่มีความจำเป็นต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป ให้ขอขยายระยะเวลาไปยังหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจ สอบสวนเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกิน ๓ เดือน ตามเหตุแห่งความจำเป็นจนกว่า การสอบสวนจะเสร็จสิ้น เว้นแต่ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรง ต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการจะสั่งการเป็นอย่างอื่น

๓.๑.๒ คดีรู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่เรียกหรือจับตัวยังไม่ได้ แบ่งเป็น ๒ กรณี

(๑) กรณีที่พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้วไม่มีข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป

ก. คดีอาญาทั่วไป และคดีจราจรทางบก ให้พนักงานสอบสวน ทำการสืบสวนสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด ๒ เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ หรือรู้ตัวผู้กระทำความผิด

ข. คดีอุกฉกรรจ์ ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวน ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด ๓ เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษหรือรู้ตัวผู้กระทำความผิด

เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนมาเป็นระยะเวลา ตามที่กำหนดแล้ว ยังไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้ โดยได้รวบรวมพยานหลักฐานเสร็จสิ้น แล้ว ให้พนักงานสอบสวนมีความเห็นทางคดีและเสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นไปยัง ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้มีอำนาจทำความเห็นทางคดี แล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๑ ต่อไป

(๒) กรณีที่พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้ว คดีมีข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติม ให้พนักงานสอบสวนทำการ

สืบสวนสอบสวนได้ภายในอายุความ ทั้งนี้ เมื่อครบระยะเวลาตาม (๑) ก. และ ข. ให้เสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมด้วยเหตุผลและความจำเป็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ ภายในระยะเวลา ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันครบระยะเวลาตาม (๑) ก. และ ข. ให้ผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ แล้วแต่กรณี มีอำนาจพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนได้ในครั้งแรกไม่เกิน ๓ เดือน หลังจากครบกำหนดเวลาตามที่อนุมัติแล้ว แต่มีความจำเป็นต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป ให้ขอขยายระยะเวลาไปยังหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกิน ๓ เดือน ตามเหตุแห่งความจำเป็นจนกว่าการสอบสวนจะเสร็จสิ้น เว้นแต่ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการจะสั่งการเป็นอย่างอื่น

๓.๑.๓ คดีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัว หรือถูกมัดมือ หรือถูกมัดมือผูกข้อมือ หรือ ผูกข้อมือ ในระหว่างการสอบสวน

(๑) ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบและผู้บังคับบัญชาเร่งรัดพนักงานสอบสวน เพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้นไปก่อนที่จะครบอำนาจมัดมือ หรือผูกข้อมือ ตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้การขอมัดมือ หรือผูกข้อมือให้กระทำในกรณีความจำเป็นเพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้นเท่านั้น เมื่อการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้วให้รีบสรุปสำนวนมีความเห็นทางคดี เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้มีอำนาจทำความเห็นทางคดี แล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาตามกฎหมายต่อไป

(๒) กรณีที่ศาลไม่อนุญาตให้มัดมือผูกข้อมือ หรือผูกข้อมือ หรือขาดมัดมือผูกข้อมือ หรือผูกข้อมือ หรือเมื่อครบกำหนดมัดมือ หรือผูกข้อมือแล้ว แต่การสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้น ให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนรีบรายงานผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ ทราบทันที เพื่อหาทางแก้ไขมิให้การสอบสวนต้องเสียหาย พร้อมทั้งพิจารณาว่าพนักงานสอบสวนมีข้อบกพร่องในการสอบสวนหรือไม่ แล้วทำการสอบสวนต่อไปจนเสร็จสิ้น

๓.๑.๔ คดีที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราว

(๑) ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายใน ๒ เดือน สำหรับคดีอาญาทั่วไป และคดีจราจรทางบก และภายใน ๓ เดือน สำหรับคดีอุกฉกรรจ์ นับตั้งแต่วันที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราว หากมีเหตุจำเป็นไม่อาจทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในเวลาดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนเสนอสำนวนการสอบสวน พร้อมทั้งเหตุแห่งความจำเป็นเพื่อขออนุมัติขยายเวลาการสอบสวนไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือ ส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ

(๒) ให้ผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน ซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ แล้วแต่กรณีมีอำนาจพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนต่อไปอีกตามความจำเป็นได้ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน รวมแล้วต้องไม่เกิน ๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราว โดยบันทึกเหตุแห่งความจำเป็นในการอนุมัติแต่ละครั้งไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

(๓) เมื่อทำการสอบสวนครบกำหนด ๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่มีการปล่อยชั่วคราว แต่การสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้นและยังมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ต่อไป ให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนบันทึกเหตุแห่งความจำเป็นไว้ในสำนวนการสอบสวน แล้วส่งตัวผู้ต้องหาไปศาลเพื่อยื่นคำร้องขอหมายขังผู้ต้องหาตามบทบัญญัติ มาตรา ๘๗ วรรคสี่ ถึงวรรคเก้า แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หากศาลสั่งไม่อนุญาตให้ควบคุมผู้ต้องหาไว้อีกต่อไป ให้รีบรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการทราบเพื่อหาทางแก้ไขมิให้การสอบสวนต้องเสียหาย พร้อมทั้งพิจารณาว่าพนักงานสอบสวนมีข้อบกพร่องในการสอบสวนจนเป็นเหตุให้ศาลใช้ดุลพินิจไม่อนุญาตให้ควบคุมผู้ต้องหาไว้อีกต่อไปหรือไม่ แล้วทำการสอบสวนต่อไปจนเสร็จสิ้น และรีบรายงานให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติทราบทันทีด้วย

ในการนำผู้ต้องหาไปยื่นคำร้องต่อศาลขอหมายขังผู้ต้องหา ให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนไปศาลด้วยตนเอง เพื่อแถลงให้ศาลทราบถึงเหตุผลและความจำเป็นที่การสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้น และจำเป็นต้องควบคุมผู้ต้องหาต่อไปอีก สำหรับคดีที่มีคำสั่งแต่งตั้งพนักงานสืบสวนสอบสวนให้หัวหน้าพนักงานสืบสวนสอบสวน เป็นผู้ไปแถลงศาลด้วยตนเอง

๓.๑.๕ คดีที่ผู้ต้องหาถูกแจ้งข้อหาโดยไม่มีการจับกุม

(๑) ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายใน ๒ เดือน สำหรับคดีอาญาทั่วไป และคดีจราจรทางบก และภายใน ๓ เดือน สำหรับคดีอุกฉกรรจ์ นับตั้งแต่วันที่ผู้ต้องหาถูกแจ้งข้อหาโดยไม่มีการจับกุม หากมีเหตุจำเป็นไม่อาจทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในเวลาดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนเสนอสำนวนการสอบสวน พร้อมทั้งเหตุแห่งความจำเป็นเพื่อขออนุมัติขยายเวลาการสอบสวนไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือ ส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ

(๒) ให้ผู้บังคับการ หรือผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน ซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ แล้วแต่กรณีมีอำนาจพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนต่อไปอีกตามความจำเป็นได้ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน รวมแล้วต้องไม่เกิน ๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่แจ้งข้อหาโดยไม่มีการจับกุมโดยบันทึกเหตุแห่งความจำเป็นในการอนุมัติแต่ละครั้งไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

กรณีมีความจำเป็นต้องสอบสวนเกิน ๖ เดือน นับแต่วันที่แจ้งข้อหาโดยไม่มี การจับกุม ให้พนักงานสอบสวนเสนอสำนวนการสอบสวนเพื่อขออนุมัติขยายเวลาไปยังผู้บังคับการ หรือ ผู้บัญชาการสำหรับหน่วยงาน ที่มีอำนาจสอบสวนซึ่งขึ้นตรงต่อกองบัญชาการหรือ ส่วนราชการที่มีฐานะ เทียบเท่ากองบัญชาการ พร้อมด้วยเหตุแห่งความจำเป็นเพื่อพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนได้ตาม เหตุผลและความจำเป็น

๓.๒ สำนวนชั้นสูตรพลิกศพ

๓.๒.๑ ในกรณีที่มีความตายโดยผิดธรรมชาติ ซึ่งมีใช้ความตายที่เกิดขึ้นโดยการ กระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของ เจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่เป็นผู้รับผิดชอบ ทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลา ไปได้ โดยให้ขอขยายเวลาออกไปยังผู้บังคับการที่รับผิดชอบการสอบสวนในเขตพื้นที่นั้น พร้อมกับแสดง เหตุขัดข้องที่การสอบสวนไม่แล้วเสร็จไปด้วย ให้ผู้บังคับการที่รับผิดชอบการสอบสวนในเขตพื้นที่นั้น พิจารณาอนุมัติขยายเวลาได้ตามเหตุผลและความจำเป็น และให้พนักงานสอบสวนบันทึกเหตุผลและ ความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในบันทึกพนักงานสอบสวน

๓.๒.๒ ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่า ปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการ ตามหน้าที่ ให้รองผู้บังคับการ หรือพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บังคับการ ที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่นั้นทำการสอบสวนด้วยตนเอง และให้แจ้งพนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงาน สอบสวนในการทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้ามีความจำเป็นให้ ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกิน ๒ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน โดยให้ขอขยายเวลาออกไปยังผู้บังคับการ ที่รับผิดชอบการสอบสวนในเขตพื้นที่นั้น พร้อมกับแสดงเหตุขัดข้องที่การสอบสวนไม่แล้วเสร็จไปด้วย ให้ผู้บังคับการที่รับผิดชอบการสอบสวนในเขตพื้นที่นั้น พิจารณาอนุมัติขยายเวลาได้ตามเหตุผลและความ จำเป็น และให้พนักงานสอบสวนบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในบันทึก พนักงานสอบสวน

๓.๓ คดีอาญาที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งแต่งตั้งพนักงานสืบสวนสอบสวน ระยะเวลาการสอบสวนให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และรีบสอบสวนให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

๔. การสอบสวนกรณีพิเศษ

๔.๑ คดีที่ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ใช้อำนาจเข้าควบคุมการสอบสวน ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย ระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ.๒๕๒๓ ข้อ ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดย ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย ระเบียบการดำเนินคดีอาญา(ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๓๖ ข้อ ๔ ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบรายงาน รายละเอียดตามลำดับชั้น ถึงสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ภายใน ๗ วัน พร้อมทั้งความเห็นไปด้วย

๔.๒ คดีอาญาที่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะหรือมีข้อตกลงพิเศษกับหน่วยงานราชการอื่นเกี่ยวกับวิธีการสอบสวน พนักงานสอบสวนและระยะเวลาการสอบสวน ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย ข้อตกลงและระเบียบนั้นๆ ที่ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการไว้โดยเคร่งครัดด้วย

๔.๓ การสอบสวนชั้นสูตรพลิกศพ

ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือในกรณีที่ผู้ตายถูกกล่าวหาว่าต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ให้รองผู้บังคับการ หรือพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับมอบหมายแจ้งให้พนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพและสำนวนการสอบสวนด้วย การแจ้งอาจทำเป็นลายลักษณ์อักษรหรือวาจาก็ได้ ในกรณีที่แจ้งด้วยวาจา ให้พนักงานสอบสวนบันทึกไว้ในบันทึกพนักงานสอบสวนด้วย

การทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพและสำนวนการสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบ โดยพนักงานอัยการอาจให้คำแนะนำ ตรวจสอบพยานหลักฐาน ถามปากคำ หรือสั่งให้ถามปากคำบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ตั้งแต่เริ่มการทำสำนวนนับแต่โอกาสแรกเท่าที่จะพึงกระทำได้

กรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันควรไม่อาจรอฟังพนักงานอัยการเข้าร่วมในการทำสำนวนสอบสวนให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนต่อไป แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรอฟังพนักงานอัยการไว้ในบันทึกพนักงานสอบสวนด้วย

ในการสอบสวน หากพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการมีความเห็นไม่ตรงกัน พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการอาจทำความเห็นของตนรวมไว้ในสำนวนสอบสวนด้วยก็ได้

๔.๔ การสอบสวนคดีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่ในคดีอื่น (ผู้ต้องหาอายุัด)

ในกรณีที่ผู้ต้องหากระทำความผิดหลายคดีในท้องที่เดียวกัน หรือหลายท้องที่และผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่ในคดีใดคดีหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวน ปฏิบัติดังนี้

๔.๔.๑ กรณีผู้ต้องหาให้การรับสารภาพว่า ได้กระทำความผิดในคดีอื่นๆ อีกและต่างท้องที่ ให้พนักงานสอบสวนที่ผู้ต้องหาถูกจับครั้งแรกรีบดำเนินการแจ้งให้พนักงานสอบสวนในคดีอื่นๆ ทำการอายุัดตัวผู้ต้องหาโดยด่วน ทั้งนี้ โดยให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

๔.๔.๒ กรณีพนักงานสอบสวนจำเป็นต้องได้ตัวผู้ต้องหาซึ่งถูกคุมขังในคดีอื่นไว้เพื่อสอบสวนดำเนินคดีในอีกคดีหนึ่ง ให้รีบมีหนังสือแจ้งไปยังสถานที่คุมขังผู้ต้องหา เช่น เรือนจำ สถานีตำรวจ หรือหน่วยงานต่างๆ ที่คุมขังผู้ต้องหาว่าผู้ต้องหาดังกล่าวเป็นบุคคลที่พนักงานสอบสวนต้องการได้ตัวไว้เพื่อสอบสวนดำเนินคดี ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับสถานที่คุมขัง อันจะเป็นประโยชน์ในการคุมขังผู้ต้องหา การพิจารณาปล่อยชั่วคราวหรือคัดค้านการปล่อยชั่วคราว

ให้พนักงานสอบสวนที่ต้องการได้ตัวผู้ต้องหาซึ่งถูกคุมขังในคดีอื่น
รีบดำเนินการขอให้ศาลออกหมายจับ หลังจากศาลออกหมายจับแล้ว ให้รีบมีหนังสือขออายัดตัวผู้ต้องหา
พร้อมกับส่งสำเนาหมายจับไปยังสถานที่คุมขังผู้ต้องหาโดยเร็ว

๔.๔.๓ ในกรณีที่ศาลไม่ออกหมายจับผู้ต้องหาซึ่งถูกคุมขังในคดีอื่นไม่ว่า
ด้วยเหตุใด ๆ พนักงานสอบสวนไม่สามารถมีหนังสือขออายัดตัวผู้ต้องหาได้ หากผู้ต้องหาได้รับการ
ปล่อยจากสถานที่คุมขัง และพนักงานสอบสวนยังมีความจำเป็นต้องได้ตัวผู้ต้องหาดังกล่าว ไว้เพื่อสอบสวน
ดำเนินคดี ให้พนักงานสอบสวนออกหมายเรียกผู้ต้องหาหากผู้ต้องหาไม่มาตามหมายเรียกหรือตามนัด
โดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควรก็ดี ได้หนีไปก็ดี จึงร้องขอต่อศาลให้ออกหมายจับต่อไป

๔.๔.๔ ให้พนักงานสอบสวนรีบสอบสวนดำเนินคดีกับผู้ต้องหาซึ่งถูกคุมขังในคดี
อื่นให้แล้วเสร็จ โดยไม่ต้องรอให้พ้นโทษในคดีเดิมก่อน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการโดยเร็ว การส่ง
สำนวนคดีที่ผู้ต้องหาบางคนถูกจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลอื่น ให้พนักงานสอบสวนแยกสำนวน
ทำความเข้าใจควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาที่ถูกจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดส่งไปยังพนักงานอัยการประจำศาลที่มี
เขตอำนาจเหนือเรือนจำที่ผู้ถูกจำคุกต้องโทษอยู่ แม้ว่าจะอยู่คนละเขตท้องที่หรือคนละจังหวัดก็ตาม
ส่วนผู้ต้องหาที่ถูกคุมขังในคดีอื่นซึ่งคดียังไม่ถึงที่สุด ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ในกรณีคดีใกล้ขาดอายุความ ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนประสาน
กับพนักงานอัยการเพื่อขอต่อศาลให้โอนตัวผู้ต้องหาไปยังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดี

(๒) ในคดีอื่นๆ นอกจากกรณี ตาม (๑) ให้พนักงานสอบสวนรีบสอบสวน
และสรุปสำนวนการสอบสวนเสนอผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจเห็นทางคดีเพื่อพิจารณาและมีความเห็น
ทางคดี ในกรณีที่เสนอความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้เก็บสำนวนไว้ที่ทำการของพนักงานสอบสวนโดยให้อยู่ใน
ความรับผิดชอบของหัวหน้าพนักงานสอบสวน เมื่อมีการแต่งตั้งโยกย้ายให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนส่งมอบ
สำนวนเช่นเดียวกับการส่งมอบสำนวนที่อยู่ระหว่างการสอบสวน และให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนติดตาม
ผลคดี เมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกให้ขอคัดสำเนาคำพิพากษาถึงที่สุดประกอบสำนวน แล้วส่ง
สำนวนให้พนักงานอัยการต่อไป หรือถ้าต่อมาศาลยังไม่ได้ มีคำพิพากษาถึงที่สุดแต่คดีใกล้จะขาดอายุความ
ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนรีบดำเนินการตาม (๑) ต่อไป

๔.๔.๕ ในระหว่างที่ผู้ต้องหาอายัดถูกคุมขังอยู่ เมื่อพนักงานสอบสวนเห็นว่า
ไม่จำเป็นต้องขังผู้ต้องหาอายัดไว้ระหว่างการสอบสวนในคดีที่ขออายัด เช่น ในคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อได้
ถอนคำร้องทุกข์หรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมายหรือคดีเล็กน้อย ตามมาตรา ๓๗ แห่งประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้พนักงานสอบสวนรีบมีหนังสือขอลอนการอายัดตัวผู้ต้องหาดังกล่าวไป
ยังสถานที่ที่ขออายัดไว้โดยด่วนที่สุด

กรณีการสอบสวนเสร็จสิ้นและมีความเห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาอายัด
หลังจากส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการแล้ว ให้พนักงานสอบสวนหมั่นติดตามผลการสั่งคดีของ
พนักงานอัยการ จนกระทั่งพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องผู้ต้องหาที่ถูกอายัดต่อศาล และเรือนจำได้รับ

หมายนัดพิจารณาของศาลนั้นแล้ว หรือพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาอาัยแล้ว ให้พนักงานสอบสวนรับมีหนังสือขอถอนอาัยผู้ต้องหาตั้งกล่าวไปยังสถานที่ที่ขออาัยไว้โดยด่วนที่สุด

๔.๔.๖ ให้หน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนทุกแห่งจัดทำสมุดคัมคิตีที่มีการอาัยตัวผู้ต้องหา(แบบ ส ๕๖ - ๘๓) ไว้ประจำที่หน่วยงาน เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาตรวจสอบได้ โดยสะดวกตลอดเวลา และให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการแล้วแต่กรณี ตรวจสอบผลการปฏิบัติของพนักงานสอบสวนทุกระยะ

๕. การควบคุมการสอบสวนของพนักงานสอบสวนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

๕.๑ คดีที่อยู่ในความรับผิดชอบโดยตรงของหน่วยงานต่างๆในกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ให้ถือปฏิบัติ ตามข้อ ๑ ถึงข้อ ๔ ตามอำนาจหน้าที่โดยอนุโลม

๕.๒ กรณีที่จะต้องทำการสืบสวนเสียก่อนแล้วจึงรายงานขออนุญาตทำการสอบสวน ซึ่งอาจจะเข้าร่วมการสอบสวนกับพนักงานสอบสวนท้องที่ หรือขออนุญาตเป็นพนักงานสอบสวนแต่เพียงฝ่ายเดียว ในการสืบสวนให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

๕.๒.๑ เมื่อมีผู้ร้องหรือได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้ทำการสืบสวน ให้ผู้มีหน้าที่สืบสวนหรือหัวหน้าคณะพนักงานสืบสวนทำการสืบสวนให้เสร็จสิ้นภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่รับคำร้องหรือรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา หากการสืบสวนไม่แล้วเสร็จตามกำหนด ให้เสนอสำนวนการสืบสวนพร้อมเหตุผลความจำเป็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับการภายใน ๑๐ วันนับแต่วันครบกำหนด และให้ผู้บังคับการมีอำนาจสั่งขยายเวลาการสืบสวนได้ ๒ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วันตามเหตุแห่งความจำเป็น พร้อมทั้งติดตามเร่งรัดให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด

เมื่อผู้บังคับการสั่งขยายเวลาแล้ว ยังทำการสืบสวนไม่เสร็จสิ้น ให้ขออนุมัติขยายเวลาไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บัญชาการ และให้ผู้บัญชาการมีอำนาจสั่งขยายเวลาตามความจำเป็นได้ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน จนกว่าการสืบสวนจะเสร็จสิ้น โดยบันทึกเหตุแห่งความจำเป็นในการอนุมัติแต่ละครั้งไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

ในกรณีที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้สั่งการเกี่ยวกับการสืบสวนไว้อย่างไร ให้ถือปฏิบัติตามนั้น

๕.๒.๒ แนวทางในการสืบสวนให้ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ให้สืบสวนให้ได้ความว่าผู้ต้องหาในคดีนั้น ถูกจับกุมตัวมาดำเนินคดีหรือไม่และได้รับการปล่อยชั่วคราวหรือถูกควบคุมอยู่ในระหว่างการสอบสวนหรือไม่

(๒) ในกรณีที่พนักงานสอบสวนท้องที่ได้จับกุมและควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ ให้สืบสวนให้ได้ความว่าคดีอยู่ในระหว่างผิดฟ้อง ผิดฟ้องฝากขัง หรือฝากขังเมื่อใด

(๓) ในกรณีที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราว ให้ทำการสืบสวนให้ได้ ความว่าพนักงานสอบสวนท้องที่ได้ทำการสืบสวนสอบสวนเพียงใด และจะดำเนินการสอบสวนเสร็จสิ้น เมื่อใด

ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นหลักฐานข้อมูลประกอบรายงานขออนุญาตทำการ สอบสวนต่อผู้บังคับบัญชาต่อไป การปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการขออนุญาตทำการสอบสวนของผู้ที่ เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกชั้นตอนถือเป็นงานเร่งด่วน หากดำเนินการล่าช้าจะไม่สามารถเข้าไปทำการสอบสวน ตามคำร้องของผู้ร้อง หรือตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาได้ ด้วยเหตุที่พนักงานสอบสวนท้องที่ได้ดำเนินการ สอบสวนเสร็จสิ้นไปก่อนแล้ว อันเป็นการเสียความยุติธรรมและเสียค่าใช้จ่ายโดยเปล่าประโยชน์

๕.๒.๓ เมื่อได้รับอนุญาตให้ทำการสอบสวนคดีเรื่องใดแล้ว ให้พนักงานสอบสวน และผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนถือปฏิบัติตามคำสั่งข้อ ๑ ถึงข้อ ๔ ตามอำนาจหน้าที่โดยอนุโลม เว้นแต่เป็นคดีที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดระยะเวลาไว้เป็นการเฉพาะ ก็ให้พนักงานสอบสวน ดำเนินการสอบสวนให้เสร็จสิ้นตามกำหนดระยะเวลานั้น

๖. การตรวจสอบและการติดตามผลการปฏิบัติ

๖.๑ ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ผู้บัญชาการศูนย์ ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ผู้บัญชาการตำรวจปราบปราม ยาเสพติด หรือผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง แล้วแต่กรณี มีหน้าที่กำหนดให้รองผู้บัญชาการ เป็นผู้ตรวจสอบติดตามผลการปฏิบัติตามคำสั่งนี้อย่างน้อย ทุกระยะๆ ๖ เดือน

๖.๒ จเรตำรวจ มีหน้าที่ตรวจสอบผลการปฏิบัติว่าผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติ หรือ ละเลยการปฏิบัติต่อคำสั่งนี้อย่างใดหรือไม่ แล้วสรุปผลการตรวจแยกรายงานเป็นการเฉพาะให้สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติทราบ ปีละ ๒ ครั้ง ภายในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ และวันที่ ๓๑ สิงหาคม ของทุกปี

หนังสือสั่งการของ ดร.
เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติ
กรณีคนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร
ตกเป็นผู้เสียหาย, ผู้ต้องหา หรือเสียชีวิต

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ตร. โทร/โทรสาร 0-2287-3126

ที่ 0029.841/ว 0094 วันที่ 31 ตุลาคม 2551

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหา

รอง ผบ.ตร., ผู้ช่วย ผบ.ตร. หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า

ผบ.ช., ผบก.ในสังกัด สง.ผบ.ตร. หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า.

ตามที่ตร.มีหนังสือที่ 0007.24/1041 ลง 24 ม.ค. 2545 แจงแนวทางให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติ กรณีคนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นผู้เสียหายหรือต้องหาคดีอาญา เนื่องจากหนังสือดังกล่าวได้สั่งการไว้เป็นเวลานานแล้ว ประกอบกับปัจจุบันมีคนต่างด้าวเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเพิ่มมากขึ้นทุกปี คนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาอาจเป็นผู้เสียหายหรือถึงแก่ความตายหรือเป็นผู้ต้องหาคดีอาญา นอกจากนี้มีการแก้ไขเพิ่มเติม ป.อาญา ม.24 วรรคแรก เปลี่ยนแปลงหลักการกรณีต้องโทษกักขัง ให้ดำเนินการกักตัวไว้ในสถานที่กักขังซึ่งกำหนดไว้อันมิใช่เรือนจำ สถานีตำรวจหรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน โดยกรมราชทัณฑ์ได้กำหนดสถานที่กักขังของกรมราชทัณฑ์เป็นสถานที่กักตัวผู้ต้องโทษเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายแล้ว และตามอนุมัติ ตร.ท้ายหนังสือ ว.ท.ที่ 0002.41/3595 ลงวันที่ 10 ต.ค. 2546 ให้ปรับปรุงแนวทางตามหนังสือ ตร.ที่ 0007.24/1041 ลง 24 ม.ค.2545 จึงสมควรกำหนดแนวทางที่ต้องปฏิบัติเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเสียใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ฉะนั้น จึงให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการ กรณีคนต่างด้าวเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาคดีอาญาถือปฏิบัติ ดังนี้

1. กรณีคนต่างด้าวเป็นผู้เสียหายในคดีอุกฉกรรจ์หรือถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ

ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนดำเนินการรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่เป็นผู้เสียหายหรือผู้ตายแล้วแต่กรณี โดยให้ปรากฏชื่อ ชื่อสกุล (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) วันเดือนปีเกิด อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ เพศ หมายเลขหนังสือเดินทาง ภูมิลาเนา การเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเมื่อวันเดือนปีใด โดยทางใด วันเดือนปีที่เกิดเหตุหรือพบศพ พฤติการณ์แห่งคดีหรือเหตุแห่งการตาย แล้วรายงานตามแบบ "รายงานคนต่างด้าวเป็นผู้เสียหายในคดีอุกฉกรรจ์หรือถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ" (แบบที่ 1) พร้อมส่งภาพถ่ายศพ จำนวน 3 ภาพ พิมพ์ลายนิ้วมือศพ จำนวน 3 ชุด และสำเนาหนังสือเดินทาง จำนวน 1 ชุด ไปยัง ตท.ภายใน 24 ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ทราบเหตุดังกล่าว เพื่อแจ้งให้สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล และสำนักงานกลางตำรวจสากลของประเทศที่คนต่างด้าวเป็นผู้เสียหายหรือถึงแก่ความตายทราบ

2. กรณีคนต่างด้าว...

2. กรณีคนต่างด้าวเป็นผู้ต้องหา

2.1. เมื่อคนต่างด้าวกระทำความผิดอาญาและถูกจับกุมตัวดำเนินคดี

2.1.1 ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน

ดำเนินการรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ต้องหา โดยให้ปรากฏ ชื่อ ชื่อสกุล(ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) วันเดือนปีเกิด อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ เพศ หมายเลขหนังสือเดินทาง ภูมิลำเนา การเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเมื่อวันเดือนปีใด โดยทางใด วันเดือนปีที่ถูกจับกุม ชื่อหาหรือฐานความผิด สถานที่จับกุม และพฤติการณ์แห่งคดี แล้วรายงานตามแบบ "รายงานคนต่างด้าวกระทำความผิดอาญาและถูกจับกุมตัวดำเนินคดี" (แบบที่ 2) พร้อมส่งภาพถ่ายผู้ต้องหา จำนวน 3 ภาพ ฟิล์มหลายนิ้วมือผู้ต้องหา จำนวน 3 ชุด ลำเนาหนังสือเดินทาง จำนวน 1 ชุด และสำเนาบันทึกการจับกุม จำนวน 1 ชุด ภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่มาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน ไปยังหน่วยงานดังต่อไปนี้

2.1.1.1 สตม. เพื่อดำเนินการตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 โดยสถานีตำรวจหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในส่วนกลางให้ส่งไปที่ ศสส.สตม. ส่วนสถานีตำรวจหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคให้ส่งไปที่ ศสส.สตม. หรือด่านตรวจคนเข้าเมืองที่ใกล้ที่สุด

2.1.1.2 ตท. เพื่อแจ้งให้สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล และสำนักงานกลางตำรวจสากลของประเทศที่ผู้ต้องหา มีสัญชาติทราบ รวมทั้งตรวจสอบประวัติอาชญากรรมของผู้ต้องหา รายงาน

2.1.2 ถ้าปรากฏว่าผู้ต้องหาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือการอนุญาตสิ้นสุดหรือถูกเพิกถอนมาก่อนถูกจับกุม ให้พนักงานสอบสวนรีบมีหนังสืออายัดตัวผู้ต้องหาไปยังเรือนจำ และสถานีตำรวจท้องที่ที่เรือนจำนั้นตั้งอยู่ และดำเนินคดีตาม ม.81 แห่ง พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 แต่ถ้าผู้ต้องหาได้รับการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรและการอนุญาตยังไม่สิ้นสุดไม่ต้องอายัดตัวผู้ต้องหา เว้นแต่พฤติการณ์และการกระทำของผู้ต้องหา มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ตาม ม.12(3) (7) และ(8) แห่ง พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 แล้วให้รีบแจ้ง สตม.ทราบ โดยในส่วนกลางให้แจ้งที่ ศสส.สตม. ในส่วนภูมิภาคให้แจ้งที่ ศสส.สตม. หรือด่านตรวจคนเข้าเมืองซึ่งมีที่ตั้งอยู่ใกล้ที่สุด เพื่อดำเนินการตามพ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522

2.2 การติดตามผลคดีและการรายงานผลคดีถึงที่สุด

2.2.1 กรณีคนต่างด้าวต้องหาคดีอาญา และศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกโดยไม่รอลงอาญา (เว้นแต่ความผิดลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท) ในระหว่างคนต่างด้าวถูกจำคุกตามคำพิพากษาให้พนักงานสอบสวนเจ้าของคดีรับรายงานผลคดีไปยัง สตม. โดยในส่วนกลางให้ส่งที่ ศสส.สตม. ในส่วนภูมิภาคให้ส่งที่ ศสส.สตม. หรือด่านตรวจคนเข้าเมืองซึ่งมีที่ตั้งอยู่ใกล้ที่สุด

เมื่อคนต่างด้าว.../

เมื่อคนต่างด้าวพ้นโทษแล้ว ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบ การสอบสวน ดำเนินการรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่พ้นโทษ โดยให้ปรากฏ ชื่อ ชื่อสกุล (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ เพศ ผลคดีของศาล หมายเลขคดีดำ หมายเลขคดีแดง วันเดือนปีที่พิพากษา ฐานความผิดที่ลงโทษ และได้รับโทษอย่างไร จากนั้นส่งตัวคนต่างด้าวไปยัง สตม. สำหรับในส่วนกลางให้ส่งที่ ศสส.สตม. ในส่วนภูมิภาคให้ส่งที่ ศสส.สตม.หรือด่านตรวจคนเข้าเมืองซึ่งมีที่ตั้งอยู่ใกล้ที่สุด โดยส่งตัวคนต่างด้าวไปพร้อมกับหนังสือเดินทางหรือสำเนาหนังสือเดินทางและรายงานตามแบบ "ขอส่งตัวคนต่างด้าวและรายละเอียดเกี่ยวกับคนต่างด้าวถูกดำเนินคดีถึงที่สุดแล้วมาเพื่อดำเนินการตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522" (แบบที่3)

2.2.2 กรณีคนต่างด้าวต้องหาคดีอาญา และศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้กักขังหรือกักขังแทนค่าปรับ (เว้นแต่ความผิดลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท) ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน ดำเนินการรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ถูกกักขัง โดยให้ปรากฏ ชื่อ ชื่อสกุล (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ เพศ ผลคดีอาญาของศาล หมายเลขคดีดำ หมายเลขคดีแดง วันเดือนปีที่พิพากษา ฐานความผิดที่ศาลลงโทษ และได้รับโทษอย่างไร แล้วรายงานตามแบบ "ขอส่งรายละเอียดเกี่ยวกับคนต่างด้าวถูกกักขังหรือกักขังแทนค่าปรับ มาเพื่อดำเนินการตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522"(แบบที่ 4) พร้อมกับส่งหนังสือเดินทางหรือสำเนาหนังสือเดินทางไปให้หัวหน้าสถานีตำรวจที่สถานกักขังของกรมราชทัณฑ์ตั้งอยู่ เพื่อรวบรวมไว้เป็นข้อมูลเบื้องต้น หลังจากคนต่างด้าวพ้นโทษกักขังแล้ว ให้หัวหน้าสถานีตำรวจที่สถานกักขังของกรมราชทัณฑ์ตั้งอยู่รับตัวคนต่างด้าวที่พ้นโทษส่ง สตม. ในการส่งตัวคนต่างด้าวให้ ผบก.น. หรือ ผบก.ภ.จว.ที่สถานกักขังของกรมราชทัณฑ์ตั้งอยู่ สนับสนุนการส่งตัวคนต่างด้าวที่พ้นโทษแล้ว โดยในส่วนกลาง ให้ส่งที่ ศสส.สตม. ในส่วนภูมิภาคให้ส่ง ศสส.สตม.หรือด่านตรวจคนเข้าเมืองซึ่งมีที่ตั้งอยู่ใกล้ที่สุด ในกรณีส่งตัวคนต่างด้าวดังกล่าวให้ส่งพร้อมแบบรายงานแบบที่ 4 ดังกล่าวข้างต้น

2.2.3 กรณีคนต่างด้าวต้องหาคดีอาญา และคดีถึงที่สุด โดยศาลพิพากษายกฟ้อง พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง ผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์ หรือคนต่างด้าวชำระค่าปรับตามคำพิพากษาของศาลหรือตามที่เจ้าพนักงานเปรียบเทียบ หรือคนต่างด้าวกระทำความผิดลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท.

2.2.3.1 ในกรณีที่การอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวสิ้นสุด และคนต่างด้าวยังไม่ถูกดำเนินคดีในความผิดฐานเป็นบุคคลต่างด้าวอยู่ในราชอาณาจักรโดยการอนุญาตสิ้นสุด อันเป็นความผิดตาม ม.81 แห่ง พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนดำเนินคดีกับคนต่างด้าวในความผิดฐานดังกล่าว หลังจากคดีถึงที่สุดแล้ว จึงให้ดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ 2.2.1 หรือ 2.2.2 แล้วแต่กรณี

2.2.3.2 ในกรณี...

2.2.3.2 ในกรณีที่การอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวยังไม่สิ้นสุด ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนปล่อยตัวคนต่างด้าวไป เว้นแต่พฤติการณ์และการกระทำของคนต่างด้าวที่ต้องหาคดีอาญาและคดีถึงที่สุด มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดตาม ม.12(3) (7) และ (8) แห่ง พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 และได้รับแจ้งว่าผู้ต้องหาถูกเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรแล้ว ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ 2.2.1

2.2.4 กรณีที่มีการจับกุมคนต่างด้าวสัญชาติพม่า ลาว หรือกัมพูชา ซึ่งกระทำ ความผิดตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ฐานเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต ให้ดำเนินการผลักดันออกนอกราชอาณาจักรโดยไม่ต้องดำเนินคดีตามหนังสือ ตร.ที่ 0022.122/1670 ลงวันที่ 11 ธ.ค.2541 ซึ่งออกตามประกาศกระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ 11) ลงวันที่ 2 มิ.ย.2541 โดยให้ผู้จับส่งคนต่างด้าวที่ถูกจับกุมดังกล่าวไปยัง สตม. สำหรับในส่วนกลางให้ส่งที่ ศสส.สตม. ในส่วนภูมิภาคให้ส่งที่ ศสส.สตม. หรือด่านตรวจคนเข้าเมืองซึ่งมีที่ตั้งอยู่ใกล้ที่สุด โดยให้ส่งคนต่างด้าวไปพร้อมกับบันทึกการจับกุม และแบบรายงาน "ขอส่งตัวคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองมาเพื่อดำเนินการผลักดันออกไปนอกราชอาณาจักร (กรณีสัญชาติพม่า ลาว หรือกัมพูชา)" (แบบที่ 5)

2.2.5 กรณีที่คนต่างด้าวกระทำความผิดและการดำเนินคดียังไม่ถึงที่สุด แต่คนต่างด้าวได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว

2.2.5.1 ในกรณีที่การอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวสิ้นสุดมาก่อนถูกจับกุมและคนต่างด้าวยังไม่ถูกดำเนินคดีในความผิดฐาน เป็นบุคคลต่างด้าวอยู่ในราชอาณาจักรโดยการอนุญาตสิ้นสุด อันเป็นความผิดตาม ม.81 แห่ง พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนดำเนินคดีกับคนต่างด้าวในความผิดฐานดังกล่าว หลังจากคดีถึงที่สุดแล้วจึงให้ดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ 2.2.1 หรือ 2.2.2 แล้วแต่กรณี

2.2.5.2 ในกรณีที่การอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวยังไม่สิ้นสุด ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนปล่อยตัวคนต่างด้าวไป เว้นแต่พฤติการณ์และการกระทำของคนต่างด้าวที่ต้องหาคดีอาญาและคดีถึงที่สุด มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดตาม ม.12(3) (7) และ (8) แห่ง พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 และได้รับแจ้งว่าผู้ต้องหาถูกเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรแล้ว ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ 2.2.1

ทั้งนี้ การรายงานและการนำตัวคนต่างด้าวดังกล่าวตามข้อ 1 และ 2 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับดำเนินการโดยเร็ว

3.กรณีพนักงานสอบสวนส่งสัยหนังสือเดินทางเป็นเอกสารปลอมหรือไม่ ให้ตรวจสอบโดยตรง

กับสถานเอกอัคร...

กับสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลของคนต่างด้าวที่ประจำอยู่ในประเทศไทย ตามแบบที่ 6 แล้วแจ้งให้ ตท. ทราบเพิ่มเติมตามข้อ 1

ในกรณีที่มีปัญหาในการติดต่อประสานงานกับสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุล ให้แจ้ง ตท. เป็นผู้ดำเนินการแทน

4. เมื่อพนักงานสอบสวน หรือ ตท. (ในกรณีที่ได้รับรายงานตามข้อ 1, 3) พิจารณาแล้วเห็นว่า มีความจำเป็นต้องสกัดกั้นการเข้า - ออกราชอาณาจักรของผู้เสียหายหรือผู้ต้องหา ให้รับแจ้งรายละเอียดโดย ให้ปรากฏชื่อ ชื่อสกุล (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ เพศ หมายเลขหนังสือเดินทาง และเหตุผลความจำเป็นในการสกัดกั้นให้ สตม. ทราบเป็นหนังสือ และให้ สตม. ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยทันที

5. กรณีที่มีการยึดหนังสือเดินทางของผู้ต้องหาไว้เพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประโยชน์ในทางการ สอบสวน หลังจากพนักงานสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่าหมดความจำเป็นในการยึดไว้แล้ว ให้รับส่งหนังสือ เดินทางของผู้ต้องหาคืนให้สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลของผู้ต้องหาที่ประจำอยู่ในประเทศไทย หาก ไม่มีสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลประจำอยู่ในประเทศไทย ให้นำส่ง สตม. เพื่อเก็บรักษาไว้และคืน ให้กับเจ้าของหนังสือเดินทางต่อไป

6. กรณีที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งได้รับการร้องขอจากเจ้าหน้าที่ประสานงานประจำ สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลต่าง ๆ ประจำประเทศไทย ขอให้ควบคุมตัวคนต่างด้าว โดยอ้างว่าได้ ยกเลิกหนังสือเดินทางหรืออ้างว่าเป็นบุคคลที่ทางการประเทศนั้น ๆ ต้องการตัว ก่อนที่จะดำเนินการใดๆ ให้ เสนอเรื่องผ่าน ตท. เพื่อตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และประมวลเสนอ ตร. เพื่อสั่งการเป็น กรณี ๆ ไป

7. กรณีที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งพบหรือมีข้อมูลว่าคนต่างด้าวรายใดมีลักษณะต้องห้าม อยู่อย่างใดอย่างหนึ่งตาม ม.12 แห่งพ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ให้หน่วยงานนั้นรวบรวมข้อมูลตลอดจน พฤติการณ์ที่มีลักษณะต้องห้ามแล้วรีบแจ้งไปยังหน่วยงาน ดังนี้

7.1 กรณีมีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าการค้ายาเสพติด ให้แจ้งไปยัง บช.ปส.

7.2 กรณีมีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าการค้าประเวณี การค้าหญิงหรือเด็ก หรือ การลักลอบหนีภาษีศุลกากร หรืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ หรือประกอบกิจการอื่นที่ขัดต่อความสงบ เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้แจ้งไปยัง บช.ก.

7.3 กรณีมีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าเป็นบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม หรือจะก่อเหตุร้าย ให้ เกิดอันตรายต่อความปลอดภัยของประชาชน หรือความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ให้แจ้งไปยัง ส.

7.4 กรณีมีพฤติการณ์ที่นอกเหนือจากข้อ 7.1 - 7.3 ให้แจ้งไปยัง สตม.

หลังจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องข้างต้นได้รับข้อมูลแล้ว ให้รีบดำเนินการตรวจสอบข้อมูลตลอด

จนพฤติการณ์.../

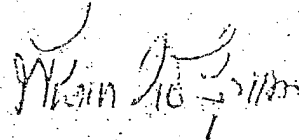
จนพฤติกรรมของคนต่างด้าวเพิ่มเติม หากพบว่าคนต่างด้าวดังกล่าวมีพฤติกรรมและการกระทำที่มีลักษณะ
ต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตาม ม.12 แห่ง พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ให้รีบแจ้งไปยัง สตม. เพื่อพิจารณา
ว่าบุคคลต่างด้าวนั้นมีพฤติกรรมต้องห้ามเข้ามาในราชอาณาจักรหรือไม่

8. การส่งการใดที่ขัดหรือแย้งกับแนวทางการปฏิบัติตามหนังสือนี้ ให้ปฏิบัติตามหนังสือนี้แทน

จึงแจ้งมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด หากมีข้อขัดข้องให้ประสานงานกับ สตม. หรือ

ตท. โดยตรง

พล.ต.อ.

(พิชาท วงษ์สุวรรณ)

ผบ.ตร.

แบบที่ ๑

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ (สถานีตำรวจ/หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน) โทร./โทรสาร .....

ที่ ..... วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง รายงานคนต่างด้าวเป็นผู้เสียหายในคดีอุกฉกรรจ์หรือถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ
เรียน ผบก.ตท.

ด้วย.....(สถานีตำรวจหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน).....ได้รับแจ้งเหตุคนต่างด้าว
เป็นผู้เสียหายในคดีอุกฉกรรจ์หรือถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. ชื่อ - ชื่อสกุล ของผู้เสียหายหรือผู้ตาย.....(ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ).....

๒. วันเดือนปีเกิด.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....
เชื้อชาติ..... เพศ..... หมายเลขหนังสือเดินทาง .....

๓. ภูมิลำเนา .....

๔. เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร วันที่.....โดย.....
เที่ยวบิน.....

๕. วันเดือนปีที่เกิดเหตุหรือสาเหตุ.....

๖. พฤติการณ์แห่งคดีหรือสาเหตุแห่งการตาย.....

๗. เอกสารที่ส่งมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

ภาพถ่ายศพ จำนวน ๓ ภาพ

พิมพ์ลายนิ้วมือศพ จำนวน ๓ ชุด

สำเนาหนังสือเดินทาง จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง...(หน.สถานีตำรวจ/หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน)

แบบที่ ๒

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ (สถานีตำรวจ/หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน โทร./โทรสาร .....
ที่ ..... วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง รายงานคนต่างด้าวกระทำความผิดและถูกจับกุมตัวดำเนินคดี

เรียน ผบช.สตม./ผบก.ตท.

ด้วย.....(สถานีตำรวจหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน).....ได้รับแจ้งเหตุคนต่างด้าว
กระทำความผิดอาญา ปรากฏรายละเอียดดังนี้

๑. ชื่อ - ชื่อสกุล ของผู้เสียหายหรือผู้ตาย.....(ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ).....

๒. วันเดือนปีเกิด.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....
เชื้อชาติ..... เพศ..... หมายเลขหนังสือเดินทาง .....

๓. ภูมิลำเนา .....

๔. เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร วันที่.....โดย.....
เที่ยวบิน.....

๕. วันเดือนปีที่ถูกจับกุม.....

๖. ข้อหาหรือฐานความผิด.....

๗. สถานที่จับกุม.....

๘. พฤติการณ์แห่งคดี.....

๙. เอกสารที่ส่งมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

ภาพถ่ายผู้ต้องหา จำนวน ๓ ภาพ

พิมพ์ลายนิ้วมือผู้ต้องหา จำนวน ๓ ชุด

สำเนาหนังสือเดินทาง จำนวน ๑ ชุด

สำเนابันทึกจับกุม จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง...(หน.สถานีตำรวจ/หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน)

แบบที่ ๓

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ (สถานีตำรวจ/หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน โทร./โทรสาร .....

ที่ ..... วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอส่งตัวคนต่างด้าวและรายละเอียดเกี่ยวกับคนต่างด้าวถูกดำเนินคดีถึงที่สุดแล้ว มาเพื่อดำเนินการ
ตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒

เรียน .....(รอง ผบก.ศสส.สตร. หรือ หน.ด้าน ตม.).....

ด้วย.....(สถานีตำรวจ/หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน)... ขอแจ้งข้อมูลรายละเอียด
ของคนต่างด้าวถูกดำเนินคดีอาญา ดังนี้

๑. ชื่อ - สกุล.....(ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ).....

.....ปี สัญชาติ..... เชื้อชาติ.....เพศ.....

๒. ผลคดี ศาล.....พิพากษาตามคดีหมายเลขดำที่...../.....

คดีหมายเลขแดงที่...../.....วันเดือนปีที่พิพากษา.....ฐานความผิดและโทษที่ได้รับ.....

(ระบุฐานความผิดที่ได้รับ และโทษที่ได้รับ เช่น จำคุก , ปรับ , กักขัง ฯลฯ โดยละเอียด).....

๓. (สถานีตำรวจหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน).....ขอส่งตัวคนต่างด้าวตาม
ข้อ ๑ มายังท่านเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป พร้อมนี้ได้แนบเอกสารที่เกี่ยวข้องมาด้วยแล้วดังนี้

๓.๑ หนังสือเดินทาง / สำเนาหนังสือเดินทาง ประเทศ..... หมายเลข.....

๓.๒ สำเนาหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุด/สำเนาหมายปล่อย/สำเนาหมายกักขัง/สำเนาคำ
ฟ้อง /สำเนาคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการพร้อมความเห็นทางคดี / สำเนาใบเสร็จการเสียค่าปรับชั้นศาล
หรือชั้นพนักงานสอบสวน / สำเนาประจำวันของพนักงานสอบสวนกรณีผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์ (แล้วแต่
กรณี)

๓.๓ ใบราชทัณฑ์ ๒๕ (ร.ท.๒๕)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง...(หน.สถานีตำรวจ/หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน)

แบบที่ ๔

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ (สถานีตำรวจ/หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน โทร./โทรสาร .....

ที่ ..... วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอส่งรายละเอียดเกี่ยวกับคนต่างด้าวถูกกักขังหรือกักขังแทนค่าปรับมาเพื่อดำเนินการตาม พ.ร.บ.
คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒

เรียน .....(หัวหน้าสถานีตำรวจที่สถานกักขังของกรมราชทัณฑ์ตั้งอยู่).....

ด้วย.....(สถานีตำรวจ/หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน)... ขอแจ้งข้อมูลรายละเอียด
เกี่ยวกับคนต่างด้าวถูกดำเนินคดีอาญา ดังนี้

๑.ชื่อ - สกุล.....(ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ).....

อายุ.....ปี สัญชาติ..... เชื้อชาติ..... เพศ.....

๒.ผลคดี ศาล.....พิพากษาตามคดีหมายเลขคำที่...../.....

คดีหมายเลขแดงที่...../.....วันเดือนปีที่พิพากษา.....ฐานความผิดและโทษที่ได้รับ.....

(ระบุฐานความผิดที่ได้รับ และโทษที่ได้รับ เช่น จำคุก , ปรับ , กักขัง ฯลฯ โดยละเอียด).....

๓. (สถานีตำรวจหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน).....ขอส่งตัวคนต่างด้าวตาม

ข้อ ๑ มาয়่งทำนเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป พร้อมนี้ได้แนบเอกสารที่เกี่ยวข้องมาด้วยแล้วดังนี้

๓.๑ หนังสือเดินทาง / สำเนาหนังสือเดินทาง ประเทศ..... หมายเลข.....

๓.๒ สำเนาหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุด/สำเนาหมายปล่อย/สำเนาหมายกักขัง/สำเนาคำฟ้อง

๓.๓ ใบราชทัณฑ์ ๒๕ (ร.ท.๒๕)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง...(หน.สถานีตำรวจ/หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน)'

แบบที่ ๕

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ (สถานีตำรวจ/หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน โทร./โทรสาร .....
ที่ ..... วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอส่งตัวคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองมาเพื่อดำเนินการผลักดันออกไปนอกราชอาณาจักร
(กรณี สัญชาติพม่า . ลาว หรือกัมพูชา)

เรียน .....(รอง ผบก.ศสส.สตม. หรือหน.ด่าน ตม.).....

ด้วย.....(สถานีตำรวจ/หน่วยงานที่จับกุม)... ได้จับกุมบุคคลต่างด้าวเดินทางเข้ามาใน
ราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต จำนวน.....คน ดังนี้

๑. ชื่อ.....ชื่อสกุล.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....
๒. ชื่อ.....ชื่อสกุล.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....
๓. ชื่อ.....ชื่อสกุล.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....
๔. ชื่อ.....ชื่อสกุล.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....
๕. ชื่อ.....ชื่อสกุล.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....

.....(สถานีตำรวจ/หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน)...ขอส่งตัวคนต่างด้าวดังกล่าว
ข้างต้น มายังท่านเพื่อดำเนินการผลักดันออกไปนอกราชอาณาจักร พร้อมนี้ได้แนบสำเนาบันทึกจับกุมของ
คนต่างด้าวที่ถูกจับกุมมาด้วยแล้ว จำนวน.....แผ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง...(หน.สถานีตำรวจ/หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน)

แบบที่ ๖

No. (เลขที่หนังสือ)

(ชื่อและที่อยู่หน่วยงาน ผู้ส่ง)

(วัน เดือน ปี ที่ออกหนังสือ)

The Consul
(ที่อยู่สถานทูต ผู้รับ)

Dear Sir/Madam,

Please be informed that on ... (วัน เดือน ปี ที่จับกุม) .... (ชื่อ-ชื่อสกุล ของผู้ต้องหา)
.....(สัญชาติ)....., passport no. ....(เลขที่หนังสือเดินทาง).....was
arrested on charge of.....(ข้อหา).....

We would like to request your assistance to verify the a/m passport
whether it is genuine or not.

Please accept, the renewed assurances of my high consideration.

Sincerely yours,

(ยศ)

(ชื่อ - ชื่อสกุล)
(ตำแหน่ง , สังกัด)

บันทึกข้อความ

วันที่ 14/15/2566
ที่

ส่วนราชการ

ดร.

โทร. ๐ ๒๒๐๕ ๓๑๗๗ โทรสาร ๐ ๒๒๕๒ ๗๕๔๔

ที่ ๐๐๐๗.๒๒/๕๔๗

วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติกรณีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเสียชีวิตในประเทศไทย

เรียน ผบ.ดร.

จชต., รอง ผบ.ดร. และ ผู้ช่วย ผบ.ดร. หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า

เพื่อโปรดทราบ

ผบช.หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า

ตามที่รัฐบาลได้กำหนดให้การดูแลความปลอดภัยและให้บริการนักท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ และเพื่อส่งเสริมการนำรายได้เข้าประเทศ ๒ ล้านล้านบาท โดยมอบหมายให้ ดร. เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินนักท่องเที่ยว นั้น

ด้วยปรากฏว่าที่ผ่านมา มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทยในลักษณะของนักท่องเที่ยว และลักษณะอื่น ๆ เช่น ลงทุนและ/หรือเข้ามาทำนกออยู่ในประเทศไทยเพื่อทำธุรกิจหรือใช้ชีวิตบั้นปลายในประเทศไทยอยู่เป็นจำนวนมากกระจายอยู่ในทุกพื้นที่ และเมื่อนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเสียชีวิตไม่ว่าจะโดยอุบัติเหตุหรือถูกกระทำให้เสียชีวิต หน่วยต่างๆ ยังไม่มีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีมาตรฐานที่ชัดเจนเป็นสากลได้รับการยอมรับ จึงกำหนดแนวทางปฏิบัติเมื่อมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเสียชีวิต ดังนี้

๑. เมื่อมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเสียชีวิตในลักษณะผิดธรรมชาติ ให้พนักงานสอบสวนท้องที่ที่พบศพรวบรวมรายละเอียดให้ปรากฏชื่อ ชื่อสกุล(ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)วัน เดือน ปีเกิด อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ หมายเลขหนังสือเดินทาง วันเดือนปีและสถานที่ที่พบศพ รวมทั้งพฤติการณ์แห่งคดีหรือเหตุที่เสียชีวิต รายงานหัวหน้าสถานีตำรวจทราบทันที พร้อมประสานกับ สดม. หรือ ตม.จว. หรือ ตม. และ ทท.ในพื้นที่ เพื่อให้รับทราบและอำนวยความสะดวก ตลอดจนการตรวจสอบรายละเอียดสถานภาพการเดินทางเข้า-ออกตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ ในเบื้องต้นก่อน

๒. ให้หัวหน้าสถานีตำรวจแจ้ง ตท.ทราบอย่างเป็นทางการโดยเร็วที่สุดไม่เกิน ๒๔ ชม.รวมทั้งประสานกับสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล และ สดม.ไปนครลาวเดียวกัน เพื่อทราบรายละเอียดการเคลื่อนย้ายศพกลับไปประกอบพิธีในประเทศนั้น ๆ

๓. ให้ สดม.รับผิดชอบตรวจสอบการเดินทาง เข้า-ออก และสถานภาพการอยู่ในราชอาณาจักรว่าเป็นนักท่องเที่ยวหรือเข้ามาเพื่อทำงาน หรือประกอบธุรกิจ มีครอบครัวและ/หรือใช้ชีวิตบั้นปลายอยู่ในประเทศไทย แล้วแจ้งพนักงานสอบสวนในท้องที่เกิดเหตุ และ ตท.ทราบโดยเร็วที่สุด

๔. กรณีเข้ามาเพื่อทำงาน เพื่อประกอบธุรกิจ มีครอบครัวและ/หรือใช้ชีวิตบั้นปลายอยู่ในประเทศไทยให้เป็นหน้าที่ของ สดม. แจ้งนายจ้าง สามี ภรรยา เพื่อแจ้งข้อมูลให้ครอบครัวผู้เสียชีวิตในต่างประเทศทราบ

หากกรณีเข้ามาเพื่อท่องเที่ยวผ่านบริษัทนำเที่ยว(ทัวร์)หรือเข้ามาท่องเที่ยวเป็นการส่วนตัว (walk in) ให้เป็นหน้าที่ของ บก.ทท.ติดต่อประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง/บริษัทท่องเที่ยวและ/หรือ โรงแรมแล้วแต่

กรณีเพื่อคิดค่าฝังศพกรณีเสียชีวิตในต่างประเทศ

๕. ให้ คท. มีหนังสือแจ้งสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล ทราบอย่างเป็นทางการพร้อมประสานรายละเอียดในการนำศพกลับไปประกอบพิธีทางศาสนาในประเทศนั้น ๆ เป็นการเร่งด่วนทุกกรณี

๖. กรณีญาติผู้เสียชีวิตเดินทางมารับศพในประเทศไทย ให้ คท. แจ้ง สตม.อำนวยความสะดวกในพิธีการเข้าเมืองเท่าที่จะกระทำได้

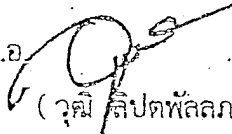
๗. กรณีเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติที่เกี่ยวกับคดี ให้ บก.ทท. จัดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานรายละเอียดทางคดี และ/หรือขอรับศพไปประกอบพิธีทางศาสนา พร้อมติดตามแจ้งผลคดีให้ญาติผู้เสียชีวิตได้รับทราบ

๘. ให้รายงานเหตุการณ์เสียชีวิตของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ(กรณีเข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมาย) เบื้องต้นทุกกรณีไปยังศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ตร.(ศปก.ทท.)ทันที ทางหมายเลขโทรสาร ๑ ๒๒๑๔ ๑๙๔๕ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการบริหารสั่งการของผู้บังคับบัญชา

ทั้งนี้การดำเนินการข้างต้นให้ถือปฏิบัติตามนัยหนังสือ ตร. ที่ ๐๐๒๙.๘๔๑/ ๖ ๐๐๙๔ ลง ๓๑ ต.ค. ๒๕๕๑ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาที่ได้สั่งการไว้แล้ว

จึงแจ้งมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

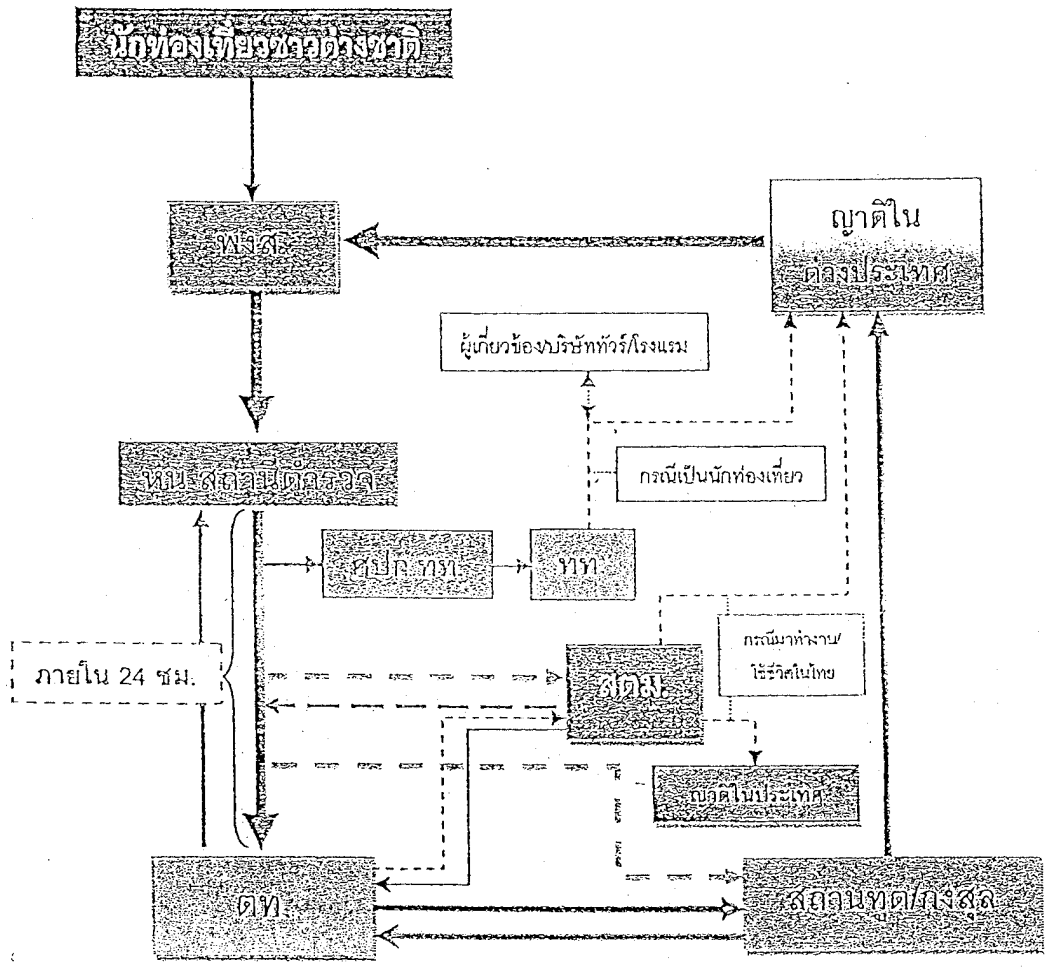
พล.ต.อ.

(วุฒิ ลิขิตพัลลภ)

ที่ปรึกษา(สบ.๑๐) พรท.ผบ.ตร.

เอกสารประกอบการปฏิบัติเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวต่างชาติเสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติในประเทศ

ลำดับ	การปฏิบัติ	ผู้รับผิดชอบ
๑.	๑. ตรวจสอบที่เกิดเหตุเพื่อให้ทราบผู้เสียชีวิตเป็นใคร มีถิ่นที่อยู่และภูมิลำเนาที่ใด สาเหตุการเสียชีวิต ภูมิหลังเบื้องต้น พิมพ์ลายนิ้วมือ/ภาพถ่ายศพ/สำเนาหนังสือเดินทาง แบบไปพร้อมตามแบบรายงาน(แบบที่ ๑)เพื่อส่งให้ ตท.(ตามบัญชีสื่อ คร. ที่ ๐๐๒๘.๘๔๗/ว ๐๐๙๔ ลง ๓๑ ต.ค.๒๕๕๓ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหา) ๒. รายงานหัวหน้าสถานีตำรวจทราบ ๓. ประสาน คม.จว.หรือ คำน คม.โบพื้นที่เบื้องต้นเพื่อทราบการเดินทางเข้าออก	พอส.
๒.	๑. แจ้ง ตท. ให้ทราบอย่างเป็นทางการภายใน ๒๔ ชม.พร้อมประสานแจ้งให้ สตม. สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลทราบในคราวเดียวกัน ๒. ประสานรายละเอียดในการเคลื่อนย้ายศพไปประกอบพิธีในประเทศนั้น ๆ ๓. แจ้ง ศป.ทท. และตำรวจท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบทราบ	หน.สถานีตำรวจ
๓.	๑. ดำเนินการตรวจสอบการเดินทางเข้าออก การขอยุ่ต่อแล้วแจ้งผลให้ ตท.และ หน.สถานี/หงส.ทราบโดยเร็วที่สุด ๒. กรณีที่ผู้เสียชีวิตเข้ามาทำงาน หรือประกอบธุรกิจ มีครอบครัวและ/หรือใช้ชีวิตอยู่ในประเทศ ให้นายจ้าง สามเณกรรยา ที่อาศัยอยู่ในประเทศและต่างประเทศทราบ ๓. อำนวยความสะดวกทางพิธีการเข้าเมืองแก่ญาติผู้เสียชีวิตที่เดินทางเข้ามาเพื่อรับศพ	สตม.
๔.	๑. มีหนังสือแจ้งสถานเอกอัครราชทูต สถานทูต กงสุล เพื่อทราบอย่างเป็นทางการ ๒. ขอรับทราบรายละเอียดขั้นตอนในการนำศพกลับประเทศนั้น ๆ จากสถานทูต แล้วแจ้ง สตม.และ พอส.ทราบเพื่อดำเนินการ	ตท.
๕.	๑. ผู้เสียชีวิตเป็นนักท่องเที่ยวผ่านบริษัทนำเที่ยว(ทัวร์)หรือเข้ามาเที่ยวเป็นการส่วนตัว(walk in)ให้ประสานกับบริษัทนำเที่ยวและ/หรือโรงแรมแล้วแต่กรณีเพื่อติดต่อกับครอบครัวผู้เสียชีวิตในต่างประเทศ ๒. จัดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานรายละเอียดทางคดี และ/หรือขอรับศพไปประกอบพิธีทางศาสนา ๓. ติดตามแจ้งผลคดีให้ญาติผู้เสียชีวิตได้รับทราบ	ทท.

บรรณานุกรม

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ เรื่อง การอำนวยความสะดวกในคดีอาญา การทำสำนวน การสอบสวน และมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เรงรัดการสอบสวนคดีอาญา

จาก <http://www.royalthaipolice.go.th/> (วันที่ค้นข้อมูล ๑๘ ก.ย.๒๕๕๖)

ผนวก

โครงการเตรียมความพร้อมของพนักงานสอบสวนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

โครงการที่ ๑ การจัดทำคู่มือมาตรการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามหลักมาตรฐานสากลและหลักสิทธิมนุษยชน

ระยะที่ ๕ จัดทำคู่มือ “การปฏิบัติต่อชาวต่างชาติ ในด้านการอำนวยความสะดวกธรรมชาติในคดีอาญา

คณะทำงานอำนวยการ

พล.ต.ต. สุนทร เฉลิมเกียรติ ผบก.สบส.

พ.ต.อ. สมชาย พึ่งแย้ม รอง ผบก.สบส.

พ.ต.อ.ดร. คมสัน สุขมาก รอง ผบก.สบส.

คณะผู้จัดทำ

พ.ต.อ.มาโนชญ์ จิตรภักดี ผกก.กวช.๒ สบส.

พ.ต.ท.พัลลภ นาคภักดี รอง ผกก.กวช.๒ สบส.

พ.ต.ท.กมล เอื้อจารุพร รอง ผกก.กวช.๒ สบส.

พ.ต.ท.สุริยะ เฟ็งสุข สว.กวช.๒ สบส.

พ.ต.ท.พิทยา โสตาจันทร์ สว.กวช.๒ สบส.

ร.ต.ท.ระพีพันธ์ เจริมเทียนชัย รอง สว.กวช.๒ สบส. ว่าที่ ร.ต.ต.เดชา คนยืน รอง สว.กวช.๒ สบส.

ว่าที่ ร.ต.ต.ชัยวัฒน์ ชูหว่าง รอง สว.กวช.๒ สบส. ว่าที่ ร.ต.ต.กฤษฎา ทองสกุล รอง สว.กวช.๒ สบส.

ว่าที่ ร.ต.ต.เขมรัชต์ มีเขียว รอง สว.กวช.๒ สบส.

ด.ต.บุญญฤทธิ์ บิดาศักดิ์ ผบ.หมู่ กวช.๒ สบส. ด.ต.อมรเทพ สวดตระกูล ผบ.หมู่ กวช.๒ สบส.

ส.ต.อ.หญิง อูษา ฉายชัยภูมิ ผบ.หมู่ กวช.๒ สบส. ส.ต.ต.หญิง นภสร นภสรานนท์ ผบ.หมู่ กวช.๒ สบส.

บรรณาธิการ

พ.ต.อ.ดร.คมสัน สุขมาก รอง ผบก.สบส.

พ.ต.อ.มาโนชญ์ จิตรภักดี ผกก.กวช.๒ สบส.

พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ.๒๕๕๖ สถาบันส่งเสริมงานสอบสวน สำนักงานกฎหมายและคดี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ